

kmetijstvo

Kmetije že krčijo osnovno čredo

Lanskoletna katastrofalna suša se za sevniško kmetijstvo, posebej še za največje kmete, ponavlja v še hujši obliki - Država naj nudi pomoč za namakalne naprave

SEVNICA - Po lanski katastrofalni suši je že z neobičajno vročo pomladjo letos suša še bolj zgodaj pokazala zobe. Poredke plohe le začasno ohladijo ozračje, ne pripomorejo pa kaj dosti, da bi oživila studenci in vaški vodovodi, ki so bolj ali manj presahnili, niti da bi se obrasla travna ruša. V sevniški občini je spet najbolj prizadeta živinoreja. Kmetije zaradi pomanjkanja krme že zmanjšujejo osnovno čredo. Po prvih ocenah znaša škoda zaradi suše v sevniškem kmetijstvu okrog 230 milijonov tolarjev.

Na travinju se posledice suše močno kažejo predvsem na travnikih v hribovitih predelih, izpostavljenih piki. Toda tudi travinje na ravninah, kakršna so obavska polja od Loke do Blance, trpi pomanjkanje vode zaradi izredno plitkih tal. Prvi odkos je bil sicer skoraj normalen, za druge pa je vprašanje, ali sploh bodo. Kot nam je v ponedeljek povedala direktorica sevniške M-Kmečke zadruge Andreja Jamšek, nekaj velikih kmetov sploh nima drugega odkosa, med njimi je tudi kmet Milan Lončar

zaradi pomanjkanja krme zmanjšati stalež živine poleg Lončarja še drugi kmetje, med njimi Pompetovi iz Križa pri Razborju. Pompetovi, ki imajo doma 25 krav in 6 manjših telic, 17 telic pa pasejo drugod, so nam potrdili, da bi takoj prodali 10 brejih telic.

Zaradi suše se ne obračša travna ruša na pašnikih, prizadete so silažna koruza in druge krmne rastline, posejane na 990 ha, koruza v zrnu in žita. Teh so zasejali v občini na skupno 700 ha, od tega 570 ha pšenice. Kot pravi referent za kme-

tijstvo na sevniški občini inž. Tine Zupančič, je komisija za oceno škode zaradi suše že po ustnih poročilih s terena zvedela, da je volumenska teža pri ječmenu manjša kot običajno. Komisija je zato, ko je bila žetev žit v polnem teku, na različnih predelih sevniške občine vzela vzorce pšenice in ječmena. Meritve žit, opravljene v brežiškem silosu, so pokazale, da je bila hektolitrska teža pšenice na Pokleku in Šmarčni 78,05, precej nad povprečjem, na Mrzli planini pa 69,45, to je za približno prav toliko pod

Denar, ki ga kmet posredno dobi od države s cenejšo koruzo, semeni, gnojili itd., po mnenju Tineta Zupančiča in inž. Ivana Kelharja s kmetijskega referata sevniške občine, dolgoročno nič ne pomeni, če bo kmet naslednje leto spet pestila suša. "Po našem mnenju je potrebno pretežni del tega denarja, ki ga država namenja za sanacijo škode zaradi suše, nameniti za korenito reševanje takih problemov, predvsem tako, da bomo omogočili izgradnjo oz. postavitev naprav za namakanje, uvajali odporne kulture itd.," poudarjata Kelhar in Zupančič.

povprečjem. Po meritvah volumenske teže in hektarskega donosa bodo rezultate porabili za bolj natančno oceno škode v celotni občini.

P. PERC

Pismo dr. Ostercu

Prošnja, naj bi kmetov še ne "kaznovali" po pravilniku za odkup mleka

Gospod minister, verjetno veste, da je pobuda za pripravo Pravilnika določanja odkupnih cen kravjega mleka, ki določa tudi kvaliteto tega mleka, stara že nekaj let. Že v letu 1989 smo predstavniki Slovenske kmečke zveze opozarjali, da je potrebno pravilnik čimprej sprejeti in s tem omogočiti rejcem čim daljše prehodno obdobje za prilaganje zahtevam pravilnika. Marsikje je namreč potrebno nabaviti ustrezno molzno opremo v hlevu in ustrezne naprave za hlajenje mleka.

Pravilnik, ki je bil objavljen 24. junija 1993 v Uradnem listu RS in velja od 1. julija 1993 dalje, povzroča kmetom velike težave. Gospod minister, prosimo vas, da ustrezno posredujete ali se dogovorite z mlekarnami, naj vsaj do konca leta ne izvajajo sankcij na osnovi novega pravilnika, ampak naj skušajo skupaj z vami, svetovalno službo, zadrugami in mlekarnami kar najbolj podučiti rejce, da bodo lahko izvajali zahteve pravilnika in pridobili višje kvaliteto mleko.

CIRIL SMRKOLJ
tajnik SKZ pri SLS

Z NOVOMESKE TRZNICE

Ta teden so na tržnici bili orehi po 350 tolarjev, jajca 15, breskve 100, med 300, kumarice 100, fižol po 150 tolarjev. Pri Dželadiniju so breskve 250, paprika 200, banane 90, kumare 100, jabolka 90, čebula 100, dinje 250, limone 120, bučke 80 tolarjev. pri Sadju in zelenjavi pa so cene take: paradižnik 130, cvetača 229, korenje 115, zelje 89, paprika 220 in čebula 129 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem rednem tedenskem sejmu je bilo naprodaj 189 do tri mesece starih in 67 starejših prašičev. Prvih so prodali 115 po 290 do 300 tolarjev, drugih pa 34 po 180 do 200 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Pribitek za beljakovine?

Po novem bo, kot smo v tem kottičku že napovedali, odkupna cena mleka odvisna tudi od odstotka beljakovin, ne najpomembnejše sestavine mleka, in ne le od odstotka toščice. Triodstotni pribitek k osnovni ceni bo dobilo mleko s 3,16 do 3,25 odst. beljakovin, 5-odstotni pribitek s 3,26 do 3,35 odst. beljakovin, z beljakovinami še bogatejšo mleko pa bo imelo 7-odstotni pribitek.

Kaj to pomenj za naše mleko? Ali si rejci sploh lahko obetajo boljše plačilo? Žal sodeč po kakovosti mleka, kakršnega so oddajali mlekarnam doslej, ne, saj je slovensko mleko doslej imelo le 3,04 odst. beljakovin. V povprečju seveda, kar pomeni, da bi bilo potrebno odstotek beljakovin kar precej povečati, da bi dobivali zanj denarno nagrado. Je to sploh možno?

Stroka uči, da je mogoče vsebnost beljakovin v mleku kar izdatno povečati. To je odvisno od pasme krave, njene starosti, časa po telitvi, letnega časa in prehrane. Molznica tvori beljakovine v mleku iz beljakov in v krmi, ki jo dobi (krava z gobcem molze), pa tudi iz nekaterih dušičnih snovi, ki vsebujejo nebeljakovinski dušik. Taka je na primer sečnina, prva umetno narejena organska snov, ki je močno koncentrirano dušično gnojilo, mogoče pa jo je uporabiti tudi kot krmo namesto beljakovin. Kravji vamp ima namreč sposobnost, da dušik iz sečnine vgradi v nove organske beljakovine.

In kako rejec vpliva, da bodo imele molznice več beljakovin v mleku? Na prvem mestu je selekcija, torej izbor pasme in izkristek njenih genetskih sposobnosti. Pomemben vpliv ima tudi prehrana oz. oskrba krav z energijo. Dobra preskrbljenost omogoča kar največjo tvorbo beljakovin v vampu, vendar le do določene meje. Pretirana preskrba krav z energijo je potratna, saj živali presežka ne izkoristijo za tvorbo beljakovin. Pri tem je odločilno, koliko mleka krave sploh dajejo. Le krave z visoko prirejo potrebujejo dodatek beljakovin v krmi, sicer pa ne. V vsakem primeru mora biti krma bogatejša z beljakovinami v prvih treh mesecih po telitvi, pa tudi sicer je treba ukreniti vse, da se bodo živali ugodno počutile, saj mir in zadovoljstvo opazno povečujeta odstotek beljakovin v mleku.

Inž. M. L.

SREČANJE BELOKRANJSKIH VINOGRADNIKOV

SEMIČ - Društvo vinogradnikov Bele krajine - podružnica Semič bo pripravilo v nedeljo, 1. avgusta, ob 15. uri v Gorenjih pod lipo tradicionalno 17. srečanje vinogradnikov. Ob tej priložnosti bo mag. Julij Nemanič iz Kmetijskega inštituta Slovenije predaval o kletarstvu ob trgatvi. Dane bodo informacije o strokovno-poučnem izletu, ki ga društvo pripravlja v avgustu za svoje člane. Predstavniki Vinske kleti pa bodo udeležence seznanili s pripravami na trgatve in odkupu grozdja. Ob zaključku srečanja bo društvo pripravilo veselico, igral bo ansambel Franca Oevirka. Vabljeni!

Škropiti po toči

Nekaj zmede, ker strokovnjaki ne priporočajo istih kemičnih pripravkov

Toča, ta šiba vinogradov, je letos že klestila, tja do septembra pa jo je še mogoče pričakovati. Kako po njej ukrepati, o tem so v strokovni javnosti dokaj različna priporočila, ki vnašajo nekaj zmede.

Naš sodelavec inž. J. M. svari pred uporabo bordojske brozge ali celo hipermanagana, ker zažgata ranjena mesta, in namesto da bi se rane na jagodah zadržale, začno jagode ob prvem dežju gniti. Toča predvsem povečuje nevarnost širjenja peronospor, zato priporoča škropljenje z antrakolom kombi ali kaptanom, če so dnevi po toči deževni, pa je najbolje uporabiti euparen.

Pomurska kmetijska svetovalna služba, ki je letos že imela opraviti s hudo točo, priporoča po toči škropljenje s folpetom ali euparenom, če gre za močno poškodovane vinograde, in škropljenje z bakrenim euparenom, če je večina listne mase ostala nepoškodovana. Pripravke proti gnilobi - botricide - celo odsvetuje, češ da preslabo učinkujejo in jih je vredno uporabiti le, če so iz neparabljenega zaloge.

Kaj pa v sadovnjakih? Služba priporoča uporabo kaptana, ki deluje proti škrlupu, hkrati pa razkuži rane, ki se potem hitreje celijo. V močno poškodovanih nasadih tudi odsvetuje poletno rez.

- n

EN HTRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Narava nas s svojimi zgledi največ nauči

Nadaljevanje

Za 26. julij je bilo napovedano obilo dežja po celi Sloveniji. Če bo ta napoved uresničena, bo večini vinogradnikov prihranjena velika skrb, kaj bo z letošnjim pridelkom. V tem primeru bo trgatve zelo zgodaj. Obilen dež je za trto tokrat, ko pade na kvadratni meter več kot 100 litrov dežja. Takšen dež bi omogočil nadaljnje normalno dozorevanje grozdja. Do trgatve zgodnjih sort nam potem ostane približno štiri tedne.

Ker moramo upoštevati karenco oz. čakalno dobo, bomo takoj po dežju opravili zadnje škropljenje. Priporočamo bordojsko brozgo in žveplo. Pozne sorte bo potrebno škropiti še dvakrat, pri predzadnjem škropljenju naj bi uporabili euparen in močljivo žveplo.

Popolna negotovost pa bo pred nami, če napovedanih padavin ne bo, kajti suša bo ogrozila sam obstoj trte. Če bo dežja manj kot 30 litrov na kvadratni meter, se bo suša nadaljevala v nezmanjšanem obsegu, poleg tega bo povečana nevarnost peronospor, oidija na listih in botricisa (sive grozodne gnilobe) na grozdju.

Če trta nima dovolj vlage, ni le ustavljeno dozorevanje, ampak se izgublja že ustvarjeni sladkor in slabsa kakovost pridelka. Resno je ogrožen obstoj zlasti tistih trsov z nekoliko večjim pridelkom, še posebno na legah, kjer je bila trta že v lanskem letu prizadeta.

Rešitev je v tem, da je treba čimprej začeti vsaj delno odstranjevati grozdje, ker edino to pomeni resno razbremenitev. Zalivanje z manjšimi količinami vode je neučinkovito.

Ob pojavi suše bo nujno imeti

pravilno razumevanje do narave. Dosedaj je vedno bilo mogoče izsiljevati bodisi z večjim pridelkom bodisi z zagotavljanjem zdravega grozdja. Tokrat pa bo večina občutila nemoč pred naravnim pojavom. Napočil je namreč čas, da priznamo kratkoročnost naših uspehov in se takoj prilagodimo zahtevam narave, ki ima utečene zakonitosti. Morali se bomo še veliko naučili, predvsem skromnosti ter spoštovanja pravil življenja v naravi. Potem trta od nas ne bo veliko terjala in bo dajala več, kot bomo pričakovali.

Predvsem bo potrebno vestno načrtovati in izvajati obnovo vinogradov. Poseben pomen bosta imela pravilna in zadostna preskrba tal s humusom tudi v globljih plasteh in izbira cepljenk z brezhibno zaraslim cepljenim mestom (cepljene na zeleno) in mnogokrat večjim številom dobro razvitih korenin, kot je zadostovalo do sedaj. Z večjim številom trsov, a s bistveno manjšo obremenitvijo posameznega trsa bo možno izkoristiti vso razpoložljivo vlogo iz tal, ki jo bo med letom potrebno še kako varovati pred nepotrebni izgubami. Ker uporaba mineralnih gnojil pravilom povečuje občutljivost za sušo, teh gnojil ne bomo uporabljali. To bo sicer zmanjšalo pridelke, vendar pa ne bo ogrožen obstoj trsa. Pridelke pa bo bolj kvalitetnejši in bo upravljeno imel večjo ceno.

Ko bomo prenehali gnojiti z mineralnimi gnojili, se bo ponovno vzpostavilo naravno ravnotežje. Trta bo sposobna ustvarjati vse snovi, potrebne za dobro kakovost, rast ter odpornost, ker to zmore po svoji dedni zasnovi, ki se je ustvarila skozi tisoče let in se ni mogla spremeniti tako naglo, kot smo mi naglo spremenili razmere, v katerih je morala rasti. Ponovno bo odporna proti vsem boleznim in bo občasno potrebna zaščita samo proti peronospori in oidiju.

Inž. JOŽE MALJEVIČ

Z dušikom previdno tudi v jagodah

Inž. Andreja Brenc o izkušnjah največjega pridelovalca jagod v Sloveniji, krškega M - Agrokombinata (iz Sadjarsko-vinogradniških novic, ki izhajajo v Sevnici)

M - Agrokombinat Krško je že dolga leta največji pridelovalec jagod v Sloveniji, zato bodo tudi za druge zanimive dolgoletne izkušnje, o katerih piše v 29. številki tedenskega priročnika "SVV novice" kombinatova tehnologinja inž. Andreja Brenc. Povzemamo nekaj najpomembnejših.

Brez vode, dobro pripravljenih tal, zdravega sadilnega materiala in tehnološke discipline ni uspeha v pridelovanju jagod, takoj na začetku podarja avtorica. Svetuje previdnost v gnojenju z mineralnimi gnojili, predvsem dušikom, ki v preveliki količini povzroča večjo obolevnost (botricis), večjo občutljivost za mraz, preveliko količino zernelne mase na račun plodov ipd. Minimalno gnojenje z NPK naj bo zaradi nevarnosti ožigov opravljeno vsaj dva do tri tedne pred sajenjem.

Inž. Brencetova piše seveda o plantažnem pridelovanju jagod na foliji in posebej poudarja, da mora biti pred polaganjem folije zemlja čim bolj ravna. Zemljišče naj bo nekoliko vlažno, pri polaganju namakalnega črevesa pa je treba pazi-

ti, da so luknjice obrnjene navzgor. Nikoli se jagode ne smejo saditi v povsem suha tla, čeprav je priporočljivo poletno sajenje.

Nasad je potrebno sprosti pleti, prav tako pa odstranjevati vitice, ki se pri nekaterih sortah (agrokombinat zdaj sedi 80 odst. sort elsante in marmolade ter 20 odst. drugih sort) pojavijo zelo zgodaj. Če je le mogoče, položimo med grebene slamo, da je

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kottiček

Česen za okus in zdravje

Česen in njegova uporabnost imata dolgo zgodovino. Že od nekdanjega časa zaradi značilnega ostrega vonja in okusa. Glede na vrsto in uporabnost ločimo beli, rožnati in rdečkasti česen. Beli je primeren za shranjevanje in predelavo, rožnate in rdeče sorte pa za sprotno uporabo.

Prihaja čas, ko bomo pobrali česen z gredic in ga primerno skladiščili. Listi morajo biti porumeneli in skoraj suhi. S česnovih glavic odstranimo zemljo, porazežemo korenine in odstranimo vrhnji sloj lupine. Pobrani česen razprostremo na sončen prostor, da se dobro posuši, nato pa ga spletemo v kite in hranimo na hladnem in suhem. Pozimi pazimo, da ne zmrzne. Česen za sprotno rabo hranimo v dobro zračni posodi.

Za dodatek jedem česnovne stroke olupimo, sesekljamo ali stremo z nekaj zmi soli. V razne juhe, omake in tudi k pečenemu mesu ga dodajamo v zadnjem delu priprave, sicer izgubi prijeten okus. Nekatere ljudje odklanjajo česen zaradi

ostrega okusa in slabe prebavljivosti. Da postane lažje prebavljiv, ga na hitro prevremo, nato pa ga za dobro uro namočimo v mleko. Največ se ohrani hranilnih snovi, če ga dobro sesekljamo in namočimo v olje, s katerim nato začinjamo solate.

Česen vsebuje vitamine A, B in C ter minerale natrij, fosfor in kalcij. S česnom začinjamo tudi dietne jedi. V 100 g česna se nahaja samo 41 kcal. Že davno so naši predniki izkoriščali zdravilnost česna. Še danes ga v domačem zdravilstvu uporabljamo kot naraven antibiotik, za boljše delovanje srca, ožilja in dihalnih poti. Česen tudi ureja prebavo in preganja črevesne parazite. Česnena je tudi česnova tinktura, ki preprečuje nastanek arterioskleroze in tromboze ter težav, ki jih povzročata artritis in reumatizem. Česen se zelo dobro sklada z okusi sezonske zelenjave, še posebno pa bi ga pogrešali v naših domačih mesninah. Vsem, ki jih moti vonj po zaužitju hrani, naj prežečijo vejico peteršilja ali zrna prave kave.

KVALITETNEJŠA KOŽA IN MESO - Klavnica metliške kmetijske zadruge je od tega meseca bogatejša za stroj za odiranje govedi. S pomočjo tega nemškega stroja je kvaliteta odrte kože veliko boljša, saj ni poškodovana. Manjši je tudi kalo, ker meso nima vrezov. Poleg tega je delo bolj higiensko, kajti mesar nima stikov z govejo kožo. Nenazadnje je strojno odiranje kože tudi lažje za mesarje. (Foto: M.B.-J.)

TABLA - Tisti, po katerih se pretaka semiška kri, protestirajo in hkrati zahtevajo, naj se hribu nad Semičem, ki se že dolgo imenuje Smuk, vrne to ime. Svojo zahtevo utemeljujejo s tem, da je na lovski koči na Smuku napis Preloge. Vendar so jih z geodetske uprave potolozili, da Smuk ni izgubil svojega imena. Res pa je, da Smuk spada pod naselje Preloge, zato ima lovška kočna napis Preloge in pripadajočo hišno številko. Na pobudo krajanov je mejo med naselji sicer moč spremeniti tako, da bi Smuk spadal pod Semič. Razlika bi bila očitna: namesto tabele z napisom Preloge in s hišno številko bi na lovski koči blestela tabla z napisom Semič. Borci za Smuk bi tako prišli iz dežja pod kap.

PARKIRIŠČE - Črnomaljši pa zahtevajo, naj jim pri zdravstvenem domu uredijo parkirnišče. Našli so tudi primeren prostor, in sicer zelenico ob domu, kjer pacienti že sedaj puščajó avtomobile, ko sta z njimi zatrpani obe strani ceste, ki vodi k zdravstvenemu domu. Očitno bi v Črnomlju poleg zdravnikov za ljudi potrebovali še kakšnega dohtarja za okolje.

"ZIHER" JE "ZIHER" - V Črnomaljski občini kljub razvijajočemu se podjetništvu spoznavajo, da so še vedno vse preveliki "ziheraši" in da le s težavo tvegajo. Tisti, ki bi želeli, da se Črnomaljši spustijo v podjetniške vode z nekoliko več tveganja, jim dajejo za zgled pogumne Štajerce ali Gorenjce, ki do novosti niso tako previdni. Toda Črnomaljši se ne dajo. "Smo pa že rajši Belokranjci, pa četudi nekoliko bolj plašni in nezaupljivi, kot da bi morali biti Gorenjci ali Štajerci," so vsaj enkrat odločni podjetniki.

Sprehod po Metliki

TRIJE ČLANI pripravljalnega odbora Vinske vigradi so si v Laškem ogledali prirediteljev Cvetje in pivo, da bi si tam nabrali izkušnje. Po večernem obisku so se vrnili v Metliko, polni piva, pleskavic in čevapčičev ter trdne odločitve, da bodo nastopale na Vinski vigradi 94 Ukrajinke, dekleta, ki so v Laškem plesala pod šotorom in dvigala temperaturo tamkajšnjim obiskovalcem. "To bo bomba!" se je hihital v dlan eden od "izletnikov", drugi pa mu je zabrusil: "Res bo, ker bo v tem primeru eksplozivna tvoja žena."

NA JUGORJU JE BILA vaška olimpiada, v Gradcu pa tridnevno "poletje s pivom". V prvi vasi pod Gorjanci so izbrali tudi lepoticno prireditve, v Gradcu pa se nikakor niso mogli odločiti, kdo si je zaslužil naziv "mister piva". Preveč "trebušnjakov" se je namreč v treh dneh sprehodilo od šanka do šanka, prireditelj pa si kiksa ni hotel in ni mogel privoščiti. Spodrslijaj je naredila le vzgojiteljica otroškega vrta, ki je pred vrati zavoda čakajočega trebusatega možakarja vprašala: "Čakate otroka?" "Ne, to je od piva," je odvrnil.

31. JULIA BODO PLESALI na grajskem dvorišču člani folklorne skupine Soča iz kanadskega mesta Hamilton. Gre za otroke Slovencev, živečih v Ontariu, združene v skupini, delujoči v okviru slovenske župnije, sv. Gregorja Velikega. S slovenskimi pesmimi in plesi nastopajo v glavnem po Ontariu, Quebecu pa tudi po ZDA. Zadnji večji nastop so imeli v Lincolnovem centru v New Yorku, z obiskom v Beli krajini pa se jim bo izpolnila velika želja.

Trebanjske iveri

PODJETNIKI - Odbornika Viktorja Tomaziina iz ŠentruPERTA je ob sprejemanju odloka o zazidalnem načrtu za urejanje obrtno-podjetniške cone v ŠentruPERTU spet silno zanimalo, kam neki so izpuhteli številni obrtniki in podjetniki (po nekaterih podatkih jih je 126, po drugih še več - celo 139!), ki so prijavljeni v ŠentruPERTU. Kraj ima od večine teh zelo malo koristi, podjetniki pa kar precej, saj imajo svojo dejavnost na papirju v ŠentruPERTU zato, ker je to demografsko ogroženo območje, dejansko pa bolj oplajajo kraje, ker živijo in delajo.

PLAKETE - Letos bodo ob občinskem prazniku, kot je dejal podžupan Drago Kotar, izjemoma podelili štiri plakete zaslužnim Trebanjem, in sicer Ignaciju Bukovcu, Janezu Gorencu, Božidarju Kristofu in Francu Polanku. Po Kotarjevih besedah je bilo 8 predlogov, eno od meril za podelitev pa je bila tudi starost kandidatov. Odbornika Alojza Metelka je zanimalo, ali je to zato, "ker smo tako stara občina, vsi štiri predlagani občani so namreč upokojeni, ali pa zato, ker se to zadnjič daje". Metelko je imel pri tem v mislih predvideno reorganizacijo lokalne samouprave in morebitno ustanovitev novih občin. Župan Ciril Pungartnik pa je povedal, da nimajo (toliko različnih?) priznanj kot v drugih občinah.

IZ NAŠIH OBČIN

Gradnja mostu bi bila tvegana

Na občini menijo, da je gradnja mostu od starega mestnega jedra do poslovne cone Majer, ki ga predlagajo podjetniki, za sedaj še neutemeljena - Kam gre najemnina

ČRNO MELJ - Podjetniki in obrtniki, ki so si ali si še urejajo obratovalnice v podjetniški coni Majer, torej v nekdanji črnomaljski vojašnici, predlagajo, naj bi to cono povezali z mestom z mostom, ki bi ga zgradili od "suhega" mostu. Denar zadnji naj bi šel iz najemnine, ki jo plačujejo za najete prostore, želijo pa, da bi čim prej začeli s pripravami idejnega projekta mostu. Na oddelku za družbeni razvoj občinske skupščine pa so prepričani, da za mostovno povezavo med okljukom Majer in staram mestnim jedrom ni dovolj tehničnih razlogov.

To svojo ugotovitev utemeljujejo s tem, da je bil do ukinitve vojašnice prostor pod gradom Majer izključen iz vseh urbanističnih načrtov mesta. Ko pa so vojašnico izpraznili, se je najprej zastavilo vprašanje, kaj naj bo na tem prostoru. Da bi lahko odgovorili na to vprašanje, bi morali v planih občine in republike opredeliti uporabo prostora tudi glede na programske zahteve mesta, potem pa s prostorskim aktom natančneje določiti merila in pogoje za posege v prostor, kar velja tudi za most. Ker je program poslovne cone vsaj za sedaj začasen, zanjo niso potrebni omenjeni dokumenti. Ne bi pa bilo smotno, da do takrat, ko bo s planskimi in urbanističnimi

dokumenti natančno določena raba prostora na Majerju, ne bi izkoristili objektov nekdanje vojašnice. Sestanek s strokovnjaki s področja arhitekture in urbanizma je potrdil, da prostor, o katerem pol stoletja ni nihče razmišljal, ne bo mogoče tako kmalu vključiti v mestno strukturo. Ker se takšna priložnost in hkrat izziv v zgodovini mesta pojavi le redko, so predlagali, naj se postopoma in s pomočjo študij na univerzi in na strokovnih ustanovah opredeli uporaba Majerja. Na oddelku za družbeni razvoj menijo, da je gradnja mostu za vse vrste prometa vsaj za sedaj nesmotna in tvegana, saj je poslovna cona začasna, most pa trajen poseg v prostor. Predsvem pa se za most ne morejo odločiti, preden ne bodo

imeli ustreznih urbanističnih dokumentov. Vanje mora biti vključen nov urbanistični načrt mesta ter naravna in kulturna dediščina starega mestnega jedra. In ne nazadnje tudi temeljita prometna študija. Zaradi vsega tega, a tudi zato, ker na občini

• Glede predloga podjetnikov, naj bi za gradnjo mostu iz starega mestnega jedra do poslovne cone Majer namenili denar iz najemnin za objekte nekdanje vojašnice, na občini pojasnjujejo, da se najemnine stekajo v republiški proračun. Tako s stavbami kot z zemljo nekdanje JLA namreč razpolaga ministristvo za obrambo.

menijo, da bi pravkar obnovljena prometna povezava mesta z Majerjem preko črnomaljskega "tromostovja" morala zadostovati za začasno uporabo podjetniške cone na Majerju, so prepričani, da pobuda obrtnikov in podjetnikov za gradnjo mostu za motorni promet še ne more biti utemeljena.

M.B.-J.

UREDITEV OB OBRHU

METLIKA - Tukajšnji izvršni svet je sprejel ponudbo Projektivnega ateljeja iz Ljubljane za načrt ureditve doline potoka Obrh. Gre za okrog štiri hektare zemljišč od vodnega zajetja do klavnice. Atelje bo načrt pripravil v sodelovanju z Zavodoma za varstvo naravne in kulturne dediščine ter z Vodnogospodarskim podjetjem iz Novega mesta.

IZŠLA IZLETNIŠKA KARTA BELE KRAJINE

BELA KRAJINA - Pred kratkim je v merilu 1 : 50.000 izšla izletniška karta Bele krajine. Poleg zemljevida Bele krajine so v besedi predstavljeni tudi večji kraji v Beli krajini in sosednji Dolenjski, ki so tudi na zemljevidu. Karta, ki je delo Geodetskega zavoda Slovenije, bo gotovo dobrodošel pripomoček vsem, ki bodo krenili po Beli krajini. Res pa je, da v njej ni moč prezreti nekaj večjih ali manjših napak, med drugim tudi tpe, da napisi na naslovni strani naznanjajo karto v slovenskem, nemškem, angleškem in italijanskem jeziku. Opisi krajev pa so le v prvih treh.

Živijo, kot da ni državne meje

V KS Slamna vas si najbolj želijo redno preskrbo s pitno vodo - Za vsako delo tudi lasten prispevek - Meja jih ni razdružila s hrvaškimi sosedi

SLAMNA VAS - Krajevna skupnost Slamna vas velja z okrog 170 prebivalci za eno manjših v metliški občini. Združuje le dve vasi, Slamno vas in Boldraž. V obeh vaseh je nekaj praznih hiš ali takšnih, ki nimajo naslednikov, zrastle pa je tudi precej novih. Po besedah predsednika KS Jožeta Nemanica z Boldraža se mladi, ki odhajajo iz teh dveh vasi, praviloma ne vračajo živat nazaj, zato pa so tisti, ki ostanejo, bolj vztrajni.

V slamnovaški krajevni skupnosti ni čistega kmeta, prav tako ni na voljo niti enega samega delovnega mesta. Toda od vsake hiše, kjer imajo za delo sposobne ljudi, je zaposlen vsaj eden, pri skoraj vsaki hiši pa se ukvarjajo tudi s kmetijstvom. V zadnjem času se poleg vinogradništva vse bolj uveljavlja sadjarstvo. Tako, kot je značilno za vse belokranjske vasi, tudi v Slamni vasi in na Boldražu niso izjema, ki so ga potrebno urediti različna, za prebi-

valce tako pomembna dela. Vaščani so se dogovorili, da občinsko dotacijo vsako leto namenijo eni vasi. "Razumljivo, da tega občinskega denarja ni dovolj za dela v krajevni skupnosti, ampak ga morajo, poleg dela, seveda, vaščani precej potegniti tudi iz lastnih žepov. Pa naj gre za cesto, gasilski dom, telefon, vodovod. Prav slednji nam je največji trn v peti," pove Nemanic. Problem je v tem, da po vodovodu, ki so ga zgradili leta 1970, v sušnih mesecih

KANADČANI V BELI KRAJINI

METLIKA, ČRNO MELJ - Med dvotedensko turnejo po Sloveniji bo slovenska folklorna skupina "Soča" iz kanadskega Hamiltona gostovala tudi v Beli krajini. 43 članov mlajše in starejše folklorne skupine, od katerih jih je nekaj tudi belokranjskega rodu, bodo konec tega tedna gostje članov metliške folklorne skupine "Ivan Navratil". V soboto, 31. julija, se bodo ob 20,30 v okviru metliških kulturnih prireditev "Pridi zvečer na grad" predstavili na dvorišču metliškega gradu. Ob tej priložnosti bodo izročili metliškemu zdravstvenemu domu denar za nakup ultrazvočnega aparata, ki so ga kanadski Belokranjci zbrali z dobredelno akcijo. V nedeljo, 1. avgusta, bodo ob 20,30 Kanadčani nastopili s slovenskimi ljudskimi plesi v črnomaljski jurjevski dragi. Po nastopu bo rajanje z Abadoni. Pokrovitelj bivanja folkloristov v Beli krajini bosta predsednika metliške in črnomaljske občinske skupščine. Da se bodo gostje dobro počutili, pa bodo poleg metliških folkloristov poskrbeli še Glasbena mladina Bele krajine, hotel Lahinja, Beti Metlika in Elektromehanika Barič.

Budnica turizmu

V Črnomlju upajo, da jim bo uspelo turizmu prebuditi iz globokega sna

ČRNO MELJ - Tukajšnji izvršni svet je že zgodaj spomladi objavil v časopisju javno povabilo pravnim in fizičnim osebam, da bi v okviru svoje redne dejavnosti opravljal tudi dejavnosti na turističnem področju, kot so izobraževanje, organiziranje, promoviranje, trženje. Žal vabilo pri mnogih očitno ni bilo pravilno razumljeno, saj so se nanj odzvali predvsem nosilci posameznih turističnih dejavnosti, ne pa tisti, ki bi te dejavnosti povezovali, jih promovirali in tržili, kar je bil smisel razpisa.

Kljub temu je bil z vabilom cilj dosežen, so menili na razgovoru ob zaključku zbiranja ponudb tisti, ki so v črnomaljski občini na kakršen koli način povezani s turizmom. Enotni so bili, da Bela krajina nujno potrebuje podjetnika ali družbeno podjetje, ki bo profesionalno opravljal turistično dejavnost. Ker je Bela krajina turistično še dokaj neraziskana in celo zanemarjena, brez tradicije, a z velikimi naravnimi danostmi so prisotni sprejeli nekaj pomembnih nalog. In sicer bodo morali čim prej evidentirati vse za turizem pomembne in razpoložljive dobrine ter obstoječe in še možne nosilce turističnih programov in pripraviti načrt ureditve in izvedbe programov. Zbrali bodo vse do sedaj izdano propagandno gradivo ter posvetili večjo pozornost promociji Bele krajine na sejmih. Ne nazadnje pa bodo morali najti tudi primeren prostor za turistično agencijo, ki naj bi na svoja ramena prevzela doberšen del omenjenih nalog.

M.B.-J.

SKD PREDLAGA SPOMENIK POBITIM MED VOJNO IN PO VOJNI

TREBNJE - Prvak trebanjskih krščanskih demokratov Franci Smolič in odbornik tukajšnje občinske skupščine je na zadnjem zasedanju vseh treh zborov SO v imenu SKD predlagal, naj bi v občini postavili spominsko obeležje z imeni vseh med vojno in po vojni pobitih, "da bi ob dnevu mrtvih lahko prižgali svečke doma, ne pa v Teharjah ali kje drugje." Odbornik Marijan Dolensek je predlagal, naj občina podpre akcijo, da bi popisali vse med vojno in po vojni pobite, ker da je njegova (občinska) komisija za ugotavljanje množičnih pobojev, pravno dvojnilih procesov in drugih nepravilnosti "prešibka, zato naj bi določili še izvršni svet" za pomoč. Odbornik Nace Škoda je vprašal, ali naj bi popisali tudi pobite Nemce, Italijane, Hrvate itd. Župan Ciril Pungartnik pa je menil, da kaže proučiti, "ali imamo ustrezno podporo v zakonodaji" za kaj takega.

• Novinarji ne ustvarjamo zmede, mi od zmede živimo. (E. Hladnik - Milharčič)

Jože Nemanic

M. BEZEK-JAKŠE

Šentruperčani odpri svoje srce

5. ekološki raziskovalni tabor ŠentruPERT '93 uspel tudi zavoljo dobrega sodelovanja domačinov - Do jeseni zbornik, tudi o lanskem taboru, in videofilm o letošnjem delu

ŠENTRUPERT - "Etnološki raziskovalni tabor je skušal odkriti našo dediščino - v tem primeru gre seveda za etnološko - letošnjemu taboru pa smo dodali tudi umetnostnozgodovinsko, saj smo delali umetniškogzgodovinsko topografijo trebelske župnije, kar je prva tovrstna topografija v občini Trebnje. Koliko smo uspeli boste zvedeli kasneje, ker bodo ti podatki zbrani v zborniku, ki bo združeval letošnje raziskave, pa tudi iz lanskega tabora, saj nam lani zaradi finančnih zadržanj ni uspelo objaviti tega zbornika," je povedal trebanjski kulturni in športni delavec Marko Kapus ob zaključku 5. tovrstnega raziskovalnega tabora v ŠentruPERTU.

Tabor, ki je od 12. do 17. julija povezoval ustvarjalna hotenja in raziskovalno žilico 15 udeležencev, zvečine študentk etnologije ljubljanske fakultete, umetnostne zgodovinarke z novomeškega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Marinke Dražumerič in že omenjenega organizacijskega vodje tabora Kapusa, je lahko uspel tudi zato, ker je župnišče v ŠentruPERTU na široko odprlo vrata udeležencem in jim omogočilo takšne bivalne razmere, da so se lahko resnično v celoti posvetili svojemu delu. Zato so se se posebej zahvalili župniku Janezu Vidicu in gospodinjini Pepci Slapšak s Homa.

Nekaj utrinkov z letošnjega raziskovanja so predstavili krajanom že ob zaključku tabora s predvajanjem dela nekaterih intervjujev s krajanji, ki bodo objavljeni v 40-minutnem videofilmu, in z razstavo. Ta je šele začetek raziskovalnega dela, ki ga bodo nadaljevali doma s pripravo člankov, kompletiranjem podatkov, zbranih med obiski pri ŠentruPERČANI in okoličanih. Za etnološki videofilm o ŠentruPERTU sta snemala Nadja Valentincič in scenaristka, režiserka in novinarka hkrati - Daša Hribar posneli kar za okrog 9 ur gradiva. Pogumni Nadji je šel za posnetke iz zraka na roko zmajar krškega kluba Krila, ki jo je popeljal s svo-

jim motornim zmajem nad čudovito pokrajino ŠentruPERTA in okolice. Na filmu naj bi predstavili mogočno župnijsko cerkev in župnišče, osnovno šolo, Agroštroj, Plasto, kmečko zadružno ŠentruPERT, trgovino Orhideja, družini Frelih in Štamcar, zgo-

• "Ekološkega raziskovalnega tabora ne bi bilo tudi brez ŠentruPERČANOV in vseh tistih, ki so nam radi posredovali podatke. Srce ŠentruPERČANOV se je odprlo in to nam je omogočilo, da smo zbrali več podatkov, kot bi jih sicer. Pomemben podatek za tak tabor je nedvomno ta, da intelektualni potencial občine Trebnje nenehno odteka. Seveda gre za naše študente, na katere pozabljamo, oni pa na nas. Zato tudi vse bolj zaostajamo," je poudaril Kapus.

dovino družine Jaki in Lunaček, kmečko družino Cugelj, gostilno Jaklič, dom sester, novo stanovanjsko naselje in študentko Anko Grčar.

P. PERC

Življenje ob meji postalo že nevzdržno

Strah pred zapiranjem - V Kuželj ni ministrov

KUŽELJ - Nihče izmed povabljenih ministrov ali njihovih namestnikov (navzoč je bil le predstavnik obrambnega ministrstva), poslanskih skupin državnega zbora (izjema so bili le trije poslanci) se ni odzval povabilu vodstva občinske skupščine in krajevan Kuželja na pogovor o reševanju cestne problematike slovenskih krajev v zgornji Kolpski dolini in njihovega povezovanja z matično državo. Srečanja so se udeležili v glavnem tisti, ki te težave vsak dan občutijo na svoji koži, le redki so prvič slišali o svojevrstnem gordijskem vozu, ki buri duhove v vaseh, daleč odrinjenih od skrbi države.

Potem ko so vsi za to pristojni dali zeleno luč za gradnjo ceste od Petrine do Kuželja po nižinski varianti, so temu nasprotovali v ljubljanskem zavodu za varstvo narave in kulturne dediščine. Stališča tega zavoda kažejo nepoznavanje dejanskega stanja. Višinska varianta, ki jo zagovarjajo predstavniki zavoda, ima po mnenju domačinov vrsto pomanjkljivosti (dražja, težje izvedljiva, v zimskem času težko prometna in nevarna).

Udeleženci v razpravi so poudarili pomembnost ohranjene narave, vendar se zavedajo, da morajo imeti v tem primeru prednost ljudje, ki so se jim življenjske razmere močno poslabšale. Težave ljudi v vaseh ob Kolpi pa je nujno sprejemati tudi s stališča negotovih političnih odnosov v sosednji Hrvaško. Domačini so se spraševali, kaj se bo zgodilo, če se, denimo jutri, zapre meja. Postali bodo enklava v svoji državi.

Pipa presahnnila

S samopriskom, ki je zdaj usahlil, so v Loškem potoku veliko naredili

LOŠKI POTOK - Zadnje petletno obdobje samopriskve se je končalo junija. Pomembna finančna pipa je ostala suha tako za občinske, kakor za krajevne investicijske načrte. Kaj se je postorilo v krajevni skupnosti Loški potok in kaj bo v bodoče z načrtovanimi dejavnostmi, smo poprašali Janeza Bambiča, tajnika krajevne skupnosti.

"Kot je znano, je bil samopriskvek izglasovan predvsem zaradi obljub po ureditvi telefonije, ki je bila v tistem času skoraj nemogoča, zlasti v nekaterih krajih, med drugim tudi v Loškem potoku. Žal so poznejši dogodki preprečili, da bi načrt investicij v celoti uspel. Del predvidenih del je končan v Ribnici in Sordražici, medtem ko se v Loškem potoku na področju telefonije ni napravilo nič. Nujno pa bi potrebovali vsaj 200 novih priključkov. Te želijo so se najbrže odmaknile kar za nekaj let.

Imamo pa tudi nekaj uspešnih akcij. V celoti je izvršena adaptacija v osnovni šoli za potrebe otroškega vrta, kjer je v varstvu 42 predšolskih otrok, dokončana je mrliška vežica, asfaltirali smo nekaj sto metrov lokalnih cest, delno smo financirali TV pretvornik v vasi Retje, v vasi Mali Log pa je pravkar v gradnji, sofinancirali smo šest zbiralnic - hladil-

● **Žal pa nekateri objekti, zlasti kulturni dom, popolnoma razpadajo. Ta je bil doslej zapisan v vseh načrtih, a iz nerazumljivih razlogov vedno (zavestno) pozabljen.**

nikov za mleko. Zadovoljivo so urejena odlagališča smeti in zadostno opremljena s kontejnerji. Seveda smo izpeljali še nešteto manj pomembnih akcij, s preostankom denarja iz samopriskve pa bomo asfaltirali nekaj uličic v zgornjem delu vasi Hrib," našteva Bambič.

A. KOŠMERL

Obmejni zapleteti se že začenjajo

Krajevna skupnost Osilnica se je pritožila zavoljo šikaniranja hrvaške policije in nepotrebnih zapletov na hrvaško-slovenski meji - Primeri z vrvo in prvo pomočjo

OSILNICA, BROD NA KOLPI - Pred kratkim smo poročali, da na meji s Hrvaško ne prihaja do večjih zapletov in neprijetnosti, zdaj pa smo zvedeli, da je krajevna skupnost Osilnica, ki je z matično občino Kočevje povezana le po hrvaških cestah, naslovila na občinsko skupščino Kočevje protest, ker prihaja na hrvaških cestah za Osilničane in druge goste na tem območju do raznih neprijetnosti in nepotrebnih zapletov.

Na cestnem odseku, ki vodi do Osilnice po hrvaškem ozemlju, so pogoste cestne kontrole. Zaradi same kontrole se avtomobilisti in potniki niti ne bi pritoževali, saj so do te hrvaški policisti upravičeni. Nevšečnost, ki je najbolj pogosta, je ta, da hrvaški policisti zahtevajo od vozniaka, naj ima v avtu tudi vlečno vrvo, ker tako zahtevajo hrvaški predpisi, slovenski pa ne. Kazen, če nimaš vrvi, znaša 800 tolarjev ali 12.000 hrdov. Kaznujejo vsakega. Nič ne pomaga dejstvo, da v sodobnih, evropskih, avtomobilih ni drugega orodja kot ključ za menjavo avtomobilskih koles, v vzhodnih pa res hkrati z avtom - dobiš, skoraj popolno mehanično orodje (npr. v ruskih). In Hrvaška bi bila rada del

orožja ne izvažajo, ampak ga iz Slovenije v Slovenijo (prek Hrvaške, ker drugje ni ceste) je prepeljejo, morajo Hrvatom plačati to takso.

● **O vsem tem in še drugem govori pritožba krajevne skupnosti Osilnica občinski skupščini Kočevje, ki naj bi o tem obvestila pristojne republiške organe. Ti pa naj bi s pristojnimi hrvaškimi organi uredili, da do takih in podobnih nepotrebnih zapletov na tem območju ne bi več prihajalo.**

Znano je, da na Hrvaškem primanjkuje denarja, vendar tako zaračunavanje ni v duhu dobrih sosedskih odnosov. Še posebno pa bi ga morale preprečevati uradne hrvaške oblasti, saj v nekaterih primerih hrvaški policisti za izterjano kazen niti ne izstavijo potrdila, kar lahko pomeni, da kasirajo za svoj žep.

J. K.

IZŠEL JE "SNEŽNIK"

Podjetje Snežnik iz Kočevske Reke, ki se ukvarja z gozdarskimi in lesnimi proizvodi, s kmetijskim programom, z gostinstvo - turističnimi storitvami in servisnimi storitvami v mehanični delavnici, je izdalo prvo številko internega glasila Snežnik. Urednik Robert Tomazin vidi perspektivo internega glasila v predstavljanju dela podjetja ter v pogledu na prihodnost in tendence razvoja podjetja. V prvi številki je predstavljen gozdarstvo, obširno pa je opredeljen tudi izven-gozdni prostor na območju podjetja Snežnik. Prikazani so cilji poslovnih enot kmetijstva in lesne predelave, razgrnjena pa je tudi urbanistična ureditev Kočevske Reke. Zelena stran v glasilu pa je namenjena pisanju o tem, kako bi svoje okolje ohranili, oz. ga še izboljšali.

MNOŽICA NA OSLOVSKI NOČI - Tako kot so organizatorji pričakovali, se je minulo soboto od zgodnjih popoldanskih ur proti Mozlju pri Kočevju valila dolga kolona osebnih avtomobilov, ki so okoli 10. ure zvečer "prekrižli" cesto 2 km proti Kočevju. Na predvidenem prostoru med cerkvijo in šolo se je tlačila skoraj 3.000-glava množica rado-vednežev na 12. tradicionalni Oslovski noči.

Zbrane je zabaval Pop Design, poleg tega ansambla pa sta nastopila tudi radio Ga-ga s Sašo Hribarjem in vse bolj priljubljeni narodni ansambel Alč in Micka. Poleg številnih zanimivih nagrad in točk v programu, ki so bile nenavadne, a zanimive, je tudi tokrat glavni zadetek bil osel. Gostitelji so se potrudili in so tega štirinožca kupili v Zbiljah pri Medvodah. Enajst mesecev starega Miha je odpeljal novi lastnik Peter Logar, upokojeni direktor Tekstilane. Barvni TV sprejemnik je zadel komaj 7-letni Rok Rijavec. Poleg teh dveh so pripravili še številne druge nagrade. Glavni sponzor prireditve je bilo podjetje Pemoz iz Kočevja.

ZDAJ "URBANI" NA PRAH

RIBNICA - Pred kratkim so v ribniškem ITPP pričeli s proizvodnjo in prodajo gasilnih aparatov na prah v velikosti 3,6 in 9 kilogramov. Po besedah Andreja Mateta, direktorja podjetja, so letos v primerjavi z enakim obdobjem lani povečali izvoz in proizvodnjo. Z manjšim številom delavcev (med tem časom so nekateri upokojili, ne odpuščili) so povečali tudi proizvodnjo. Podjetje je do zdaj največ prodajalo žične tkanine in plastiko in sicer v številne evropske gospodarske razvite dežele pa tudi v Argentino in Brazilijo. Gasilski aparati, imenovali so jih "urban", bodo seveda zadovoljevali potrebe domačih kupecv. Glede na skrajno tržišče bodo kar 70 odst. izvažali, predvsem v Nemčijo in Italijo. V kratkem naj bi dobili izvozne certifikate.

100 LET KOČEVSKÉ ZELEZNIŠKE PROGE

KOČEVJE - Pred dvema letoma sta častljivo stoletnico obstoja praznovali kamniška in savinjska proga, letos pa slavi ta visoki jubilej kočevska proga. Slovenske železnice v sodelovanju z občinami in kraji Šmarja-Sap, Grosuplja, Ribnice in Kočevja pripravljajo za soboto, 25. septembra, slovesnosti ob vsej prog od Ljubljane do Kočevja.

TRŽIŠKI GASILCI VABIJO

TRŽIŠČE - Gasilsko društvo Tržišče priredi v soboto, 31. julija ob 20. uri veliko vrtno veselico na šolskem igrišču v Tržišču. Postregli vam bomo z jedmi z žara in dobro malkovsko kapljico. Pripravili bomo tudi bogat srečelov, ob prijetnih zvokih ansambla Nagelj pa se boste lahko vrteli dolgo v noč. Vsi pa se lepo povabljani v Tržišče že ob 19. uri istega dne, ko bomo svečano prevzeli avtocisterno, ki smo jo s skupnimi močmi nabavili in obnovili.

M. J.

ERIK PREDRAG - V scenarij proslave 50. obletnice zasedanja zbora odposlancev - posamezniki mu že oporekajo legitimnost - ki bo 2. oktobra v Kočevju, je bilo eno mesto rezervirano tudi za nadarjenega domačega pianista Erika Šulerja, učenca znanega moskovskega Konservatorija Čajkovskega. Glede na to, da bo Erik v času proslave v Moskvi, so člani odbora menili, da bi bilo za organizatorje velik strošek, če bi Erik priletel iz Moskve za deset minut nastopa. Raje so se odločili, da za "domačo" točko poiščejo nekoga drugega. Torej, razpis je še vedno odprt!

ŠE GOVORICE - V mestu ob Rinži krožijo govorice, da se načrtno lotevajo rušenja spomenika žrtvam NOB, ki stoji v bližini Name. To ni res, je zatrjeval Nace Karničnik, predsednik OOZZB NOB, in dodal, da ga skušajo z majhnimi sredstvi, ki so jih dobili iz občinske proračuna, delno obnoviti. Spomenik je načel zob časa in je potreben generalne obnove. Bil je postavljen leta 1953 ob 10. obletnici zasedanja kočevskega zbora in ga 40 let niso obnavljali. Sredstva za obnovo pa bodo morali poiskati v občini, ki je tudi do zdaj plačevala popravila.

GOTENICA - Tudi prebivalci krajevne skupnosti Kočevska Reka, ki jih je okoli 700, so končno lahko videli zaklonišče v Gotenici, ki je bilo prvič pokazano javnosti (novinarjem) pred dvema letoma. To se je zgodilo minulo soboto 3. julija, ko je ta objekt obiskalo med 8. in 13. uro več skupin Kočevske Reke.

Ribniški zobotrebci

TEŽAVEN Odstrel - Letos bodo imeli ribniški lovci pravico, da ustrelijo eno divjo mačko in v jesenskem terminu enega medveda. Na vsakih devet uplenjenih divjih prašičev imajo pravico do odstrela enega dve- ali večletnega merjasa. Do konca leta imajo pravico odstreliti 18 lanščakov in dva dve- ali večletna divja prašiča. Ker je bil uplenjen tretji starejši divji prašič, so uplenitelj dali v disciplinski postopek. Inozemski lovski gostje so uplenili 3 srnjake, domači lovci pa 9. Po planu imajo za odstrel 30 dve- in večletnih trofejnih srnjakov in 23 lanščakov gumbarjev. Skupaj je plan odstrela 150 srnjadi, toda marsikdo se sprašuje, ali ga bodo dosegli.

KOLIKO STANE KABELSKA TV? - Vse kaže, da se bo v jeseni tudi Ribnica vključila v kabelski TV sistem. Celo poletje poteka akcija zbiranja mnenj naročnikov oz. občanov o smiselnosti tega projekta. Kot kažejo prvi izidi, je odziv občanov še kar dober in obstaja interes med njimi. Če bo vse potekalo po načrtih, naj bi že oktobra začeli s priključitvijo stolpnica na Prijateljstvu trgu in Trgu Veljka Vlahovića. Cena priključka v stolpnici znaša 300 mark, v individualnih hišah pa 700 mark. Hkrati poteka tudi akcija za dograditev kanala A.

Sevniški paberki

SODNIKI - Nedeljska mednarodna gorska hitrostna dirka "Sevniška 93 - TOP RACING" na 3700 m progri Impoljca - Studenec, ki jo je odprl predsednik zelo številnega Častnega odbora Igor Umek, slovenski minister za promet in zveze, je tudi po mnenju temovalcev iz 7 držav zelo lepo uspeła. Veselje številnih domačinov, med okrog 6000 gledalci, ki so navijali pretežno za najhitrejšega Sevničana Sama Valanta pa tudi za Janka Rezača, Damjana Žičkarja in Rajka Starmana, je bilo na koncu močno skajleno, ko so po tehničnem pregledu sodniki diskvalificirali Valanta, češ, da je njegov nissan 4 m Sunny GTI R preniček. Je bila ta pomanjkljivost posledica Valantovega trka na sobotnem uradnem treningu, po katerem so mehaniki in ostali iz njegove ekipe skoraj vsi noč krpali avtomobil, da bi ga usposobili za dirko? Prav pa bi bilo, ko sodniki in redarji (okrog 50), ki so bili zvečne iz bele Ljubljane, enako dosledni tudi do gledalcev na sami prog, kjer so se nekateri obnašali kot purmani, (menda tudi od piva), ki naj bi prišli kmetavzarjem odkrivati Ameriko. Sevničani Ljubljancem te dni niso le gostili, temveč naj bi AK West Olimpiji plačal še 16.200 mark za pomoč pri izvedbi dirke!

NAPOVEDOVALCA - Če so že omenjeni Ljubljanci delovali nado, sta bila pa zato uradna napovedovalca dirke, Radečan na startu in Brežičan na cilju, toliko bolj prikupna gledalcev, oz. poslušalcev. Predsednik organizacijskega komiteja omenjene dirke Brane Busar je imel srečno roko, ko je izbral Matjaža Hana za prvega uradnega spikerja. Matjaž je imel na startu v vroči nedelji ob prevajalki in pomočnici Nataši Okrajšek dosti potrpljenja za nekoliko preveč zgornjega kolega na cilju na isti frekvenci.

ZANIMIVA PRIREDITEV - Obiskovalci, med njimi je bilo zlasti veliko malčkov, si je v soboto in nedeljo ogledalo zanimivo letalsko prireditev na letališču Požar ob novomeški cesti v Kočevju. Tukaj so se namreč zbrali številni lastniki motornih zrajev, ultra lahkih letal, modelarji in celo padalci. Pestro dogajanje na letališču pa so povezovale kočevske mažoretke. Letalski miting je povsem uspel in kaže, da bo ta športna vrsta kaj kmalu pridobila vse večje število privrženecv tudi v mestu ob Rinži. (Foto: Milan Glavornjič)

Pravična odškodnina za zemljo?

Kar 112 (od skupno 145) vlog oz. zahtev za denacionalizacijo oz vrnitev kmetijskih zemljišč in gozdov v sevniški občini - V Sloveniji ni notnih meril za odškodnino

SEVNICA - Sevniška občina ni na repu med slovenskimi občinami po odstotku rešenih vlog v postopku denacionalizacije, kot bi lahko sklepali po kritikah o domnevni počasnosti sevniških občinarjev, temveč je celo med uspešnejšimi. Glede na republiko so Sevničani prejeli 0,45 odst. vlog, rešili pa 0,85 odst., kar je blizu dvakrat več. Od 57 popolnih vlog so jih samo v zadnjem obdobju rešili 23 ali 40 odst.

Pri pristojnem občinskem upravnem organu so doslej prejeli skupno 145 vlog za denacionalizacijo, večina, kar 112 vlog, pa se nanaša na vrnitev kmetijskih zemljišč in gozdov. V okviru teh zahtev je treba reševati tudi vrnitev stavb (zidanic in kozolcev), v nekaterih primerih pa tudi celotnih kmečkih gospodarstev; 23 zahtev se nanaša na vzpostavitev lastniške pravice na zazidanih in nezazidanih mestnih zemljiščih, dve zahtevi pa vrnitev premičnin oz. določitev odškodnine za odvzete premičnine, v osemih primerih pa upravičenci zahtevajo vrnitev hiš in poslovnih prostorov; 39 nepopolnih vlog zaenkrat niso mogli obravnava-ti, ker zvečine vlagatelji niso priložili zemljiškoknjižnih izpisov. Od 106

popolnih zahtevkov so ugodili 33 vlagateljcem, katerim so premičnine vrnili v trajno last in posest, v treh primerih pa so v njihovo korist vzpostavili lastniško pravico. Skupno so vrnili blizu 462 ha gozdov in 21 ha kmetijske zemlje. Vlogo Marte Murko za vrnitev valjčnega mlina v Sevnici so odstopili krajevno pristojnemu občinskemu sekretariatu za družbeno-ekonomski razvoj v Celju.

Ker pa v številnih primerih zahtevam upravičencev za vrnitev v naravi ne bo mogoče ugoditi, bo v teh primerih po besedah sekretarja občinskega sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora Jožeta Kolarja potrebno določiti odškodnino. Določitev pa je vprašljiva, ker so premoženjskopравни referentom in

referentom za kmetijstvo na republiškem seminarju povedali, da bodo odškodnine določili v taki višini, kot so veljale cene za taka zemljišča ob

● **Premoženjsko-pravna referentka na sevniški občini Eva Špan nam je v ponedeljek povedala, da bi naj republika določila enotna merila, da bi upravičenci v Sevnici ali na Gorenjskem dobili enako odškodnino za zemljišče iste kulture in bonitetnega razreda. Če to ni mogoče, naj bi enotna merila veljala vsaj v okviru katastrskih okrajev, čeprav bo imela sevniška občina tudi v tem primeru nekaterih katastrskih okrajev Brežice, Krško, Vransko-Laško, Trbovlje in Planina.**

njihovem podržavljenju. Take cene bo zelo težko ugotoviti, še težje pa bodo določiti enotna merila med občinami.

P. P.

Razpad sveta ni konec sveta, je pa neumnost

Če bi bile posavske občine bolj enotne, bi lahko v slovenskem prostoru dosegle vsaj malo. Tako za zdaj ne dosežejo skoraj nič. V zadnjem času se spet malo pogostejše sestaja Svet posavskih občin, v katerem so vodilni ljudje in predstavniki vseh treh občin. Čeprav se skupne težave kopicajo, svet le stežka doseže sklepčnost.

Na zadnji, spet nesklepni seji so predstavniki brežiške, krške in sevniške občine imeli pred sabo celo vrsto nujnih zadev - od cest in lokalne samouprave do razvoja regije in še česa. Ostali so pravzaprav nemočni, ker niso mogli sklepati. Zastonj pa na seji le niso sedeli, povedali so si, kar so si imeli povedati in slednjič prišli do odločitve. Ugotovili so namreč, da je neenotnost, nenehna napetost in naporno usklajevanje pravzaprav nekaj najbolj normalnega in je sestavni del njihovega dela.

Kaj bi pomenilo, če bi razpustili svet posavskih občin, kot so v najbolj pesimističnih trenutkih razmišljali nekateri? Samo to, da bi morali začeti znova, saj brez povezanega dela tudi v bodoče ne bo slo. Na koncu koncev se Sveta posavskih občin niso nič drugega kot sestanki vodstev treh občin. Če se jim reče svet ali kako drugače, niti ni pomembno. Bolj nujno je, da v Posavju preverijo, ali je delo, kakršnega jim predpisuje statut, lahko dovolj učinkovito ali pa bi bilo treba nemara kaj spremeniti in poenostaviti.

B. D.-G.

PRAZNIK KS ČATEŽ

ČATEŽ - Gostitelji letošnjega krajevne praznovanja so bili vaščani Cerine, generalni pokrovitelj prireditve pa VGP Novo mesto, ki ima svoj obrat na Čatežu. Kulturni program so popestrile recitatorke Simona, Barbara in Katarina ter moški pevski zbor pod vodstvom Ignaca Slakonje. Preteklo soboto so na svečani seji skupščine krajevne skupnosti podelili tri priznanja: župniku Jožetu Packu, poveljniku gasilske enote Martinu Tomšetu in zaslužnemu krajanu Marjanu Komočarju. V imenu KS je spregovoril član sveta Jože Avšič, ki je orisal delo v kraju in nakazal težave, ki pestijo krajanje iz leta v leto. Povedal je, da kraj močno občuti, da je jug južne občine, saj ima kopico nerešenih zadev: vodovod, telefon, avtobusna postajališča, cestna signalizacija. V nedeljo so pripravili tradicionalne vaške igre, na katerih je zmagala ekipa Sobenje vasi. Ob tej priložnosti je krajanom spregovoril gost prireditve, poslanec državnega zbora Marjan Setinec.

FANIKA ZANIUK

Na vrat na nos v novo ureditev?

Posavske pripombe na pomanjkljivo zakonodajo o lokalni samoupravi - Obravnava naj se sočasno z zakoni o državni upravi, javnih financah in prostoru

POSAVJE - V Posavju so oblikovali pripombe na zakon o lokalni samoupravi. Prepričani so namreč, da iz sedanjega osnutka zakona ni mogoče dobiti nikakršne predstave o tem, kako naj bi delovali in se povezovali lokalna samouprava in državna uprava ter kako naj bi izvedli prehod k novi ureditvi. Ugotavljajo, da niti tisti, ki se več ukvarjajo s tem vprašanjem, ne vedo, kako in kaj, kaj šele, da bi bodočo ureditev poznala vodstva krajevnih skupnosti ali celo občani, ki naj bi se navsezadnje z referendummi odločali za nove občine.

Kljub temu se s postopkom za sprejemanje nove zakonodaje o lokalni samoupravi hiti, menda zaradi nujnosti novih lokalnih volitev. Lokalna samouprava je kar naprej vprašljiva, kot da bi bil ravno od tega zakona odvisen obstoj države, medtem pa drugi zakoni zaostajajo. Tako na primer zakonodaja s področja državne uprave, javnih financ in prostorske

zakonodaje, ki bi morala, tako vsaj menijo Posavci, nastajati sočasno s tisto o lokalni samoupravi.

Vse kaže, da bo zakon zdaj zdaj v parlamentu in tudi poslanci izražajo občutke, da bo gladko sprejet ne glede na to, kakšno zmedo bo prinesel v lokalne skupnosti. Na posvetih predstavnikov slovenskih občin in tudi na drugih sejah je redno slišati, kako

država načrtno centralizira odločanje, tudi s pomočjo drobljenja na občine. Kljub temu, vsaj v Posavju, ni zaznati kakšnih aktivnosti, s katerimi bi poskušali občanom prikazati, kaj jih čaka. Kaže, da se vodstva občin nečejo iti v take akcije, ker sodijo, da bi jih vnaprej obtožili, kako se bojijo za svoje stolčke in privilegije. Ni rečeno, da ravno na to, do konca sprta in razdeljenosti javnosti, računa tudi država. Ko bodo občine razpadle, bo namreč lahko krojila njihovo usodo po svoje.

Po mnenju posavskega poslanca v državnem zboru Braneta Janca bi se morali Posavci zavzeti, da bi odločanje o tako slabo pripravljenem zakonu odložili. Predlagane rešitve o premoženju in financiranju občin sistemu lokalne samouprave ne dajejo samostojnosti, temveč ga celo podrejujejo državi. Kaj pomaga občinam samostojnost, če bi razpolagale le z minimalnimi lastnimi viri financiranja? Zato Posavci zahtevajo, naj zakonodaja jasno opredeli za lastne vire občin dohodnino ali vsaj njen pretežni

Za pasje dni je najboljša voda

Za konec tedna se je v bazenih čateške termalne riviere namakalo 8.000 kopalcev - Gosti iz vse Slovenije že nadomestili nekdanje številne hrvaške obiskovalce

ČATEŽ OB SAVI - Sredi turistične sezone je v Termah zelo živo, saj imajo vsak dan povprečno 3.000 gostov, od tega 500 hotelskih in 2.500 gostov v kampu. Kamp je tako bolj zaseden, kot so načrtovali za julij, zato upajo, da se bo tako dober obisk nadaljeval tudi do konca avgusta.

Slabše je z gosti v hotelih, kjer pogrešajo predvsem tuje. Čeprav so pred začetkom sezone optimistično napovedovali, da bo v hotelih kaka petina tujih gostov, se jim napoved ne uresničuje. Ugotavljajo, da so očitno le preblizu meje s Hrvaško in da ni skoraj nobenega tranzitnega

prometa, na katerega so včasih smeli računati. Domačih gostov je doslej približno za 10 odstotkov več kot v enakem obdobju lanskega leta.

Poleg že omenjenih 3.000 redno nastanjenih gostov se na termalni rivieri vsak dan zabava in namaka v topli termalni vodi najmanj še enkrat toliko zunanjih kopalcev. Minulo soboto in nedeljo jih je bilo vsakej okrog 3.500. Vse več gostov prihaja ob vikendih ne le iz bližnjega krškega in novomeškega območja, ampak tudi iz območja Ljubljane, Kranja in Postojne. Ti kopalci so tako že skoraj v celoti pokrili izpad nekdanje zelo množičnih hrvaških kopalcev.

Terme Čatež nudijo marsikaj, česar nobeno bližnje kopaljšče na celini ne more ponuditi. Parkirnega prostora je dovolj, vendar je treba plačati 70 tolarjev parkirnina. Vstopnina za celodnevno kopanje v bazenu znaša 350 tolarjev za odrasle in 250 za otroke. Prodajajo tudi vikend karte, ki veljajo dva dni in stanejo 400 tolarjev za odrasle in 300 za otroke. Pred kratkim so potešili tudi jezo tistih, ki prihajajo na kopanje samo popoldne - uvedli so popoldansko vstopnico, za katero je treba odšteti 250 tolarjev.

Vstop na kopaljšče je za marsikoga

neprijetno presenečenje, saj je možen le s posebno kartico, ki odpre ozek prehod. To, da tako onemogočijo prehod "švercerjem" je gostom povsem jasno, malo težje pa razumejo, zakaj tako ozki prehodi, skozi katere se nato morajo prebijati skupaj z goro krame za cel dan. V hladilnih torbah in cezarjih namreč običajno prenašajo tudi hrano in pijačo. Ne zato, ker se okrog bazenov ne bi dalo kaj kupiti. Kdor zmore, lahko kaj poje v piceriji in gril restavraciji ob vhodu, ali gre na kosilo v samopostrežno restavracijo, ki stane od 300 do 600 tolarjev, odvisno od tega, s čim si zadovoljen.

Nekateri si kupijo samo krompirček, kremno rezino ali sadje na stojnici. Pred stojnicami s sladoledom so nenehne vrste. Ker kepica stane 40 tolarjev, si marsikateri mali pre-računljivo raje za 30 tolarjev privoščijo vožnjo po akvaganu. Sladoleddobi tudi drugod, medtem ko predrzne vožnje proti vodi ni vsak dan. Najraje se drenjajo pri "starem" akvaganu, medtem ko ob letos odprtih ni take gneče. Mnogim se je zamerilo, ker so pri vožnji že staknili kako buško ali odrgnino.

B. D.-G.

B. DUŠIČ-GORNIK

Novo v Brežicah

PODPORA - Brežiška vlada verjetno niti sama ne ve, kako velikega zaveznika ima v krajevni skupnosti Velika Dolina. Le kdo ji more biti večji zaveznik kot tisti, ki poskrbi, da ostane kak tolar več v občinski blagajni. Krajanji Velike Doline kar ne morejo razumeti, od kod taka odločenost za podporo občanarjem. Sami so malo bolj lokalpatriotski. Vsak večer, ko jim usahnejo pipe, ker živijo v pomanjkanju vode, in vsako jutro, ko čakajo, da se bodo spet lahko umili, si želijo, da bi tudi v njihovo vas pripeljali vsaj kakšno cisterno vode. Pa se ne zgotovi nič takega.

POŠKUSNO - Nekateri kopalci se gredo samo enkrat zapeljati po novem akvaganu v čateških Termah. Pravijo, da jih preveč premetava, drgne po telesu in na nekem delu tudi pošteno butne ob steno. Menda mnogi odnesejo od tam buške in odrgnine. V Termah pravijo, da nimajo informacij o nepredvidenih posledicah spustov. Menda pa se bo v kratkem eden od gospodarstvenikov le spustil proti vodi. Upamo, da nas bodo o tem dogodku pravočasno obvestili.

MODEL - Ni še dolgo tega, kar so v nekaterih mestih poskusili s ležečimi policajci omejiti hitrost avtomobilov. Gre za izbokline, ki jih na vsakih nekaj metrov namesto na cesto, tako da voznik mine vsaka želja po hitri vožnji. Podobno se dogaja tudi na cesti Novo mesto - Obrežje. Tu sicer uniformirani ljudje bolj prežijo ob cesti kot na cesti, zato pa so (na to nas je opozorila novinarska kolegica z belokranjskega konca) na cestišči ležeče policajke. Izum je preprost: luknja pri luknji, avto pa gor in dol. Če bi Dolenjci in Posavci znali posrbčiti za primerno promocijo, bi idejo o policajkah lahko še komu prodali. Tako pa bodo še lep čes ostale tam. Menda do leta 2000 ali še čez.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 10. do 21. julija so v brežiški porodnišnici rodile: Karmen Starc iz Breztnice - Anđraža, Danica Perc iz Leskovca - Žiga, Ivanka Lukša iz Kraja Gornjega - Katarino, Dušanka Omerzel iz Starega Grada - Marijo, Mirica Iljaš iz Slogonskega - Denisa, Simona Mlakar iz Arčič - Klemena, Andreja Zaplatič iz Jesenic - Patricijo, Olga Burjaš iz Kalč-Naklega - Andreja, Simona Šulc iz Osredka - Matica, Vesna Borko z Bizeljskega - Dajano, Terezija Pegam iz Brežic - Valerijo, Jožica Radej iz Sremiča - Branka, Tatjana Plevnik iz Cerkelj - Mihaela, Veronika Fink iz Brežic - Larišo, Erika Koprivnik iz Leskovca - Tilna, Alenka Tihole iz Sevnice - Niko in Antonija Kranjc, z Vinjega Vrha - Klavdijo. Čestitamo!

● Ni je večje sreče od tuje nesreče. (E. H. - Milharčić)

TERME NAMESTO MORJA - Letos je še bolj opazno, da si mnogi ne morejo več privoščiti dopusta. Termalna riviera na Čatežu je zato ob vročih dneh kar preveč polna. Vsi, ki radi zaplavate in se želite izogniti drena, se odpravite na kopanje raje med tednom. (Foto: B. D.-G.)

Jeseni v Brežicah sejem obrti

Obrotna zbornica Brežice pripravlja predstavitev obrti in podjetništva - Iščejo nova tržišča - Če se bo prireditev obnesla, bi jo radi ponovili

BREŽICE - Obrt in podjetništvo brežiške občine si še nista dobro opomogla od izgube hrvaškega tržišča, na katero sta bila neposredno vezana. V obrtni zbornici so se zato odločili, da od 22. do 24. oktobra letos pripravijo sejem obrti in podjetništva. Po uspeli razstavi obrti pred 9 leti bo to prva prireditev te vrste.

V občini je trenutno okrog 950 obrtnikov in zasebnih podjetnikov. Število obrtnikov je padlo na račun porasta števila podjetnikov, vendar Ida Križanec, sekretarka Obrtne zbornice Brežice, kljub temu ugotavlja, da je sicer tradicionalno razvito obrtjo v občini nekaj narobe. Po drugih zbornicah namreč narašča poleg podjetništva tudi število obrtnikov.

"Kar nam je vzela meja, je treba nadomestiti z drugimi tržišči, zato se morata brežiška obrt in podjetništvo primerno predstaviti," pravi predsednik zbornice Franc Bratanič. Sejem bo v novi športni dvorani pri OŠ Brežice, kjer bodo razstavljalci lahko ponudili okrog 600 kvadratnih metrov razstavnega prostora. Poskrbeli bodo tudi za primerno gostinsko ponudbo

in za različne obsejske dejavnosti, kot so posveti in okrogle mize. Brežiški obrtniki in podjetniki so že prejeli vprašalnike o morebitnem sodelovanju na sejmu, poleg tega pa zbornica zbira prijave tudi na terenu. Organizatorji bodo dali seveda prednost razstavljalcem iz domače občine, čeprav je že zdaj, ko je bila v Obrtniku objavljena samo vest o sejmju, veliko zanimanja iz vse Slovenije.

V zbornici so se obrnili po navete k posebnemu podjetju za organizacijo sejmjev. Ocenjujejo, da bo letošnji sejem stal 40.000 nemških mark. Nekaj sredstev bo zbornica prispevala sama iz članarine obrtnikov, zato bodo ti lahko najeli prostor po nižji ceni. Občina Brežice je doslej

pokazala veliko razumevanje za tako prireditev, zato upajo, da se bo odločila za pokroviteljstvo, saj ima na razpolago sredstva za promocijo občine. Sejem pa gotovo je priložnost za promocijo in še za kaj več.

Organizatorji so k sodelovanju povabili banke, zavarovalnice, nekatera večja podjetja, Turistično zvezo Slovenije in Terme Čatež, pomoč pa so jim obljubili v ministrtvu za gospodarstvo in Obrtni zbornici Slovenije. Želijo si, da bi jim uspelo

● Pred organizatorji je vsekakor veliko trdega dela, saj morajo prireditev finančno kriti s prodajo prostora in s pokrovitelji. Sejem bo zares uspešen šele potem, če bodo razstavljalci in dejavnost v celoti imeli od prireditve neposredno korist. Morda vsem na enem samem sejmju ne bo uspelo, zato bi bilo še toliko več vredno, če bi sejem postal tradicionalen, vsaj na vsaki dve leti. In še nekaj. Obrtne zbornice iz Posavja bodo letos prvič skupno nastopile na obrtnem sejmju v Celju. Morda tako povezovalje vendarle kaže, da bomo v Posavju ali tudi na širšem Dolenjskem dobili sejem, na katerem se bo malo gospodarstvo tega območja lahko učinkovito predstavljalo.

na ogled sejmja pripeljati obiskovalce iz vse Slovenije in morda še kdaj iz sosednjih držav - Hrvaške, Italije in Avstrije.

B. DUŠIČ-GORNIK

Franc Bratanič

Ida Križanec

To ni bila navadna noč

V Kostanjevici pustna povorka, okrašeni čolni in še kaj

KOSTANJEVICA - Letošnja Kostanjeviška noč se je začela v soboto proti 20. uri s povorko pustnih skupin po ulicah Kostanjevice. V njej so se predstavili Pustje iz Liga, Koranti iz Markovec, Lavfarji iz Cerknega in kostanjeviški Šelmarji. Čeprav je pustna povorka spremljala kar lepo število ljudi, je Kostanjevica zazvela šele kako uro pozneje, ko so se maskare vračale z obhoda po mestu.

Na kostanjeviškem kopaljšču so še za dneva prikazali, kako se pelje čoln s pomočjo ladijskega vijaka, ki ga je ravno na valovih Krke preizkušal njegov izumitelj Josef Ressel. Ko se je zmračilo, je množica obiskovalcev pozdravila prihod domiselno okrašenih čolnov, ki se niso le obložili s svetili in lampijoni, ampak so

prikazovali tudi dogodke ali posredovali sporočila iz vsakdanjega življenja.

Pisani čolni so v temi spremljali osrednje plovilo, t.j. splav, na katerem so se na veselični prostor na otoku skupaj z godbo pripeljali Šelmarji. Iztovorili so svoj top in druge pripomočke, nato pa pred množico molili, da bi bilo ta večer dovolj jedaje, pijače in veselja ter otvorili veselico. S tem pa zanimivih dogodkov te noči še ni bilo konec. Zplesala so še dekleta domače plesne skupine, razglasili in nagradili so najlepše okrašeni čolni ter ob polnoči pripravili še ognjemet. Obiskovalce, ki so povsem napolnili veselični prostor, je zabaval ansambel Karavan's.

B. D.-G.

PRIŠLI SO ŠELMARJI - Kostanjeviška pustna skupina se je na veselični prostor pripeljala s splavom. Resda splavariji sprva niso zadeli pravega prehoda pod mostom, zato pa je bilo po njihovem prihodu, ko se je zares začela veselica, še toliko bolj zabavno. (Foto: B. D.-G.)

Novo mesto, 29. julija 1993

Če ne teče voda, pa teče kri

Zgodovina novomeške občine je tudi zgodovina boja za pitno vodo. Kdor tega ne verjame, ta ne ve za krajevno skupnost brez vodovoda. Ne ve za jezo Podgorcev in Krajinčanov, ki čakajo ob suhih vodovodnih pipah. Ne ve za že bolj ali manj pozabljen sestanek v Leskovcu pri Brusnicah, na katerem je pred leti občinsko vodstvo obljubilo, da bo dalo narediti vodovod v to vas. Ne ve za to, da v nekatere predele novomeške občine v teh dneh kot tudi prejšnja leta ob tem času dobesedno dan in noč vozijo vodo. Ne ve konec koncev za tepež, do katerega je prišlo 20. julija ob vodnem zbiralniku v Gornjem Kamenju pri Novem mestu.

Priča - in več kot to - tepeža je bil Slavko Bašelj iz Gorenjega Kamenja. Dan po dogodku je pripovedoval tako: "Sinoči je skupina krajanov iz Dolenjega Kamenja nasilno s krampi odpirala ključavnico na vodnem zbiralniku na Lazah. Ko sem opazil njihovo namero, sem jim prinesel ključ, da bi vrata odprli, kot je treba. Rekel sem jim, da ne bi smeli odpirati na silo. Ko sem ob tem ponudil ključ, mi je eden iz skupine rekel, naj se umaknem, češ da me bo drugače ubil. Tisti trenutek je že zamahnil s krampom. Odskočil sem in hip za tem sem že dobil po obrazu udarec s cevniimi kleščami. Ko sem krvav ležal na tleh, je eden iz skupine spet skočil nadme s krampom."

"Urezal se je z britvico"

Dogajanje spominja na napeto kriminalko z dobro igralsko zasedbo, kjer podivjana tolpa odlično odigra svojo vlogo nasilneža. Toda dogodek na Lazah žal ni igra. Da gre za resnico, je pričala tudi podoba Bašljevega obraza. Bašlja smo v sredo, torej dan po dogodku, našli na delovnem mestu z obvezano brado. Bil je vznemirjen in bržda tudi prestrašen spričo vsega, kar je doživel prejšnji večer.

Torkov tepež na Lazah, kjer se je sedmerica znašala nad enim človekom, je prišel na ušesa tudi policiji. V uradnem poročilu organov pregona so do četrtka, ko nastaja ta sestavek, vpisali naslednje: S. B. je omenjenega dne opazil skupino občanov iz Dolenjega Kamenja, ki je šla proti rezervoarju. Šel je za njimi in opazil, da so člani omenjene skupine nasilno odprli vrata rezervoarja. Ko je S. B. vprašal F. S., zakaj so razbili ključavnico, je prišlo do prepira in S. B. je padel po bregu.

Je torej padec po bregu povzročil rano na bradi Slavka Bašlje? Ker je bilo v sredo videti, da je Bašljevo rano oskrbela vajena roka, smo vprašali v novomeško bolnišnico, če so imeli z njo opraviti oni in če torej vedo, kje jo je imenovani dobil. V ordinaciji dr. Smodeja so potrdili, da so tisti večer sprejeli poškodovanega Bašlja. Prejel je nekaj šivov na bradi in injekcijo proti zastrupitvi. Zdravniški izvid navaja, da je Bašelj ranjen, ker ga je pretepla znana oseba.

Kakšna je resnica o torkovem nasilju v Gorenjem Kamenju? Je Bašelj zadevo napihnil ali je policiji ostalo še skoraj dva dni po dogodku marsikaj prikritega? Dejstvo je, da Bašljeva izpoved o grenki torkovi izkušnji razen pri medijih ni naletele na pričakovano pozornost. Človeku z razbitim obrazom nekateri niso verjeli, ko je rekel, da jo je skupil s kleščami. Tovrstni dvom je povsem upravičen, kajti korenjaki so po svoje razložili stvari. Njihovo zgodbo je zgroženi Bašelj povzel tako: "Tisti ki me je udaril, in drugi iz njegove skupine so rekli policiji, da sem se urezal pri britju in sem krvav zaradi tega. Trdili so, da sem prišel k njim s papirčkom na porezani bradi. Pomenljivo so rekli, naj drugič bolj pazim, ko se brijem."

Da je roka Franca Sajeta - bil je kolovodja delno podivjana sedmerica - razbila obraz Slavku Bašlju, je kljub vsem okoliščinam malce presenetljivo. Mar ni bil tepež precej nevsakdanji, če o njem ranjeni inženir Bašelj pravi takole: "Po mojem je to poskus naklepne uboja. Ne gre samo za to, da so udarili mene, pač pa tudi za to, da so grozili, da bodo ubili mojo družino!" Ali ni dosti neobičajno, da je šest ljudi neprizadeto opazovalo, kako je sedmi iz njihove skupine fizično obračunal

s človekom? Kot da nasilje postaja vrednota. Tako se zdi tudi spričo nekaterih drugih dogodkov. Pred časom so v Kališevcu strahovali novinarje, ker so prišli poročati o domnevni gradnji odlagališča za radioaktivne odpadke. Ko so se nedavno pogovarjali v Sevnici o plinovodu, je eden od občinskih poslancev zagrozil, da bo v Sevnici Kališevac, če to jesen v mestu ne bo obratoval plinovod.

Grožnje s smrtjo v Gorenjem Kamenju, oklofutani novinarji in grožnja s Kališevcem - ali vse to ne kaže, da tudi Slovenija ubira pot nasilja? Toda zakaj nasilje?

Udariš, kogar dosežeš

Tudi v pravkar omenjenih primerih ima zakaj svoj zato. Sevničani grozijo, ker so upravičeno neučakani glede plina. Kališevčani so se znesli nad nekom na dosegu roke, ker

se je oblast delala, kot da Kališevac in njegovi ljudje sploh ne obstajajo in da lahko vladne službe meni nič tebi nič nanosijo radioaktivno kramo po mili volji v bližino vasi. V Gorenjem Kamenju jim je v tork prekipele, ker imajo zares dovolj svojega vsako poletje suhega vaškega vodovoda in zadosti odgovorov, da za boljši vodovod ni ne denarja ne pravih izvirov. Zato so za klešče v bradi in za duh Kališevca sokrivi vladarji sodobne politične države, ki mogoče res ljubijo človeštvo, a jim ni mar za človeka. Slovenci so svojim prejšnjim vladarjem za tako brezbriznost pogosto pogledali skozi prste. Toda danes, ko na svetu domnevno doživlja renesanso humanizem in ko je hkrati kri že manj vredna kot voda, je vsakršnega odpuščanja tudi v podalpski idiliki vse manj in so mnogi pripravljeni seči za svoj prav tudi po meču in ognju.

Voda bo ali je ne bo?

Toda vrnimo se k vodi, ki je bila razlog za nemir v Gorenjem Kamenju. O tem, ali je voda v vaškem rezervoarju, ali je ni, menda tečejo v tistih krajih polemike že dalj časa. Dolenje Kamenje dolži Gorenje, da privija neki ventil in s tem zapira vodo Dolnjemu Kamenju. Domnevno, a nikakor dokazano

Pred zaključkom redakcije smo izvedeli, da je policija napisala ovadbo zoper 31-letnega F. S. iz Dolnjega Kamenja. V ovadbi piše, da je F. S. storil kaznivno dejanje lahke telesne poškodbe, ker je s kleščami udaril po bradi S. B. iz Gornjega Kamenja.

protitočna obramba

Z raketami sejejejo po oblakih

Pri domačiji Železnikovih na Vrhu nad Boštanjem, na enem izmed 129 strelnih mest protitočne obrambe, razmeščenih po vsej Sloveniji, je ljubljansko podjetje Pumex predstavnikom več ministrstev, zavodov in novinarjem uspešno predstavilo izstrelitev protitočne rakete MTT 9 makedonskega proizvajalca Temko-Makpetrol in prototip lanserjev za izstreljevanje raket, delo slovenskih podjetij Viktor in Valter.

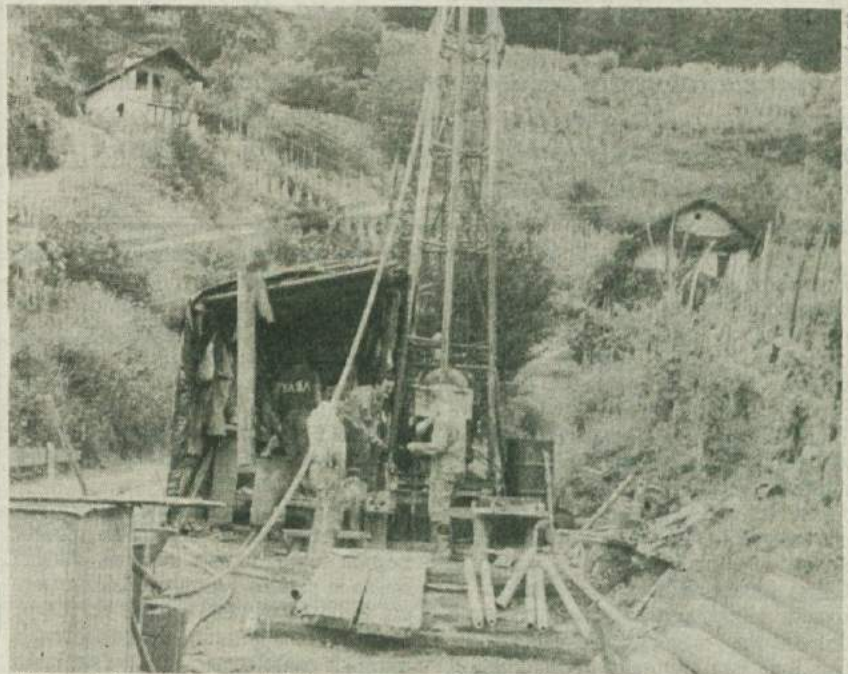
Skoraj meter dolga in poltretji kilogram teška raketa je z začetno hitrostjo 65 metrov na sekundo švignila visoko po oblake, na višini okrog 7500 metrov raztrosila reagens, to je 400 gramov srebrovega jodida. Po približno devetih sekundah je bilo zaslišati ponoven pok. Raketa se je sama uničila, da ne bi morebiti ob ponovnem padcu na zemljo povročila kakšne nevarnosti, predvsem požar, za kar v zadnjem času v kar nekaj primerih dolžijo zastarele protitočne rakete. In kot da bi bilo vse domnjeno "z onim zgoraj", je že čez nekaj minut po uspešni demonstraciji začelo rahlo deževati. Iz tega oblaka že ne bo toče, so se smejali zadovoljni domačini. Gostje so na hitro zvrnili še kozarček dobre domače kapljice, s katero so postregli prijazni Železnikovi, in brž oddrveli v bližnje Gostišče Dolinšek.

Predstavniki Pumexa, d.o.o., katerega vodilni može so Dolenjci iz sevniške občine, so na srečanju s predstavniki ministrstev za kmetijstvo in gozdarstvo, za notranje zadeve in za obrambo želeli predvsem dobiti zagotovilo, da se bo država oz. pristojno ministrstvo opredelilo za sistem obrambe pred točo in pravočasno zagotovilo odkup ustreznega števila raket in lanserjev. Kot je povedal direktor Pumexa Bruno Bregar, ki že več let dobro sodeluje z znanimi makedonskimi podjetji in je tudi generalni, izključni zastopnik Temko-Makpetrola iz Skopja, je s tem podjetjem več kot zgolj načelno že vse dogovorjeno, da bi

v Sloveniji začeli sestavljati rakete MTT 9 in bi se tako izognili dokaj dragemu in zapletenemu transportu iz Makedonije pa tudi strokovnemu prevzemu raket v tej državi. Zaposlili bi do osem ljudi in ustvarili zametek lastne proizvodnje. Makedonci nimajo nič zoper koprodukcijo, še več, Temko-Makpetrol je dal Pumexu na voljo vso ustrezno dokumentacijo, analize in ateste, med katerimi imajo za bolj varno kompozitno gorivo celo ameriški atest. Skopjanci bi v začetku torej strokovno pomagali, nudili ustrezno tehnologijo in orodja, ne bi pa zapahnil vrat za uvoz nekaterih sestavnih delov za rakete, ki jih že zdaj izvažajo v Makedonijo slovenski proizvajalci. Skratka: z majhni zagonskimi stroški bi v Sloveniji za potrebe obrambe proti toči v letu 1994 že lahko sestavili dovolj, to je najmanj 5000 raket. V sestavljalnici bi lahko pripravili plamenice, kot imenujejo sredstvo za boj proti toči, ki ga posipajo iz letal.

Boljše od črnogorskih

Pumex je že lani dobil iz Makedonije zadnjo zalogo 1500 raket MTT 8 A, predno so jih nehali izdelovati. Tudi te so bile opremljene z vsemi potrebnimi atesti in po mnenju večine strokovnjakov so boljše kot titograjške, s katerimi še streljajo proti točenosnim oblakom v Sloveniji. Letos je bil Pumex na javnem natečaju izbran za izključnega dobavitelja raket za vso Slovenijo. Toda namesto sprva dogovorjenih 4000 raket MTT 9 je Slovenija zaradi pomanjkanja denarja v

Hydrogeološke raziskave v okolici Gorenjega Kamenja.

zapiranje vode je med vzroki za prepir v vasi omenila tudi novomeška policija.

Ob natančnem razmisleku bi lahko rekli, da je bil dobro namerjeni udarec s kleščami, ki ga je prejel Slavko Bašelj, namenjen Komunalni Novo mesto in njenim pokroviteljem. Ti so namreč odgovorni, če bodo občani lahko pili tudi vodo. Medtem ko je Komunalna marsikje vzorno uredila vodovode, jo ponekod to opravilo še pred njo. Da pridejo na vrsto za vodovod, čakajo tudi na območju Kamenja. Inž. Jože Bašelj, v Komunalni poverjen za razvoj vodookrbe, pravi, da komunalno podjetje opravlja načrtne hidrogeološke raziskave vodnih virov v občini. Med drugim z vrtnanjem prav ta čas išče vodo tudi v Gorenjem Kamenju in iz te vrtine naj bi po pričakovanjih v prihodnje prejemal vodo na širši predel; gre za načrt o vodooskrbi celotnega območja Trške gore.

MARTIN LUZAR

Slavko Bašelj

okrog 700 kg reagensa, Gradišar pa naj bi povečal to količino za stokrat. Gradišar je sicer govoril še, naj bi poprej rešili dilemo obramba pred točo - da ali ne, na kakšen način se boriti proti toči in koliko denarja naj bi zagotovili za to, da bi obramba morala temeljiti na podjetniških načelih in da bi se naposled moral še letos o tem odločiti tudi slovenski parlament.

En radar ni dovolj

Janez Čeplak je povedal, da je zanj raketna obramba pred točo eden najbolj primernih sistemov, ker lahko raketa poleti ob vsakem vremenu. Poudaril pa je, da so velike težave, ker ima Slovenija pod nadzorstvom enega radarja HMZ na Lisci največji poligon na svetu! Še leta 1982 so ognjevitvo zagotavljali, da je en tak radar dovolj za vse te akcije, ob hkratnih nevihtah v več predelih Slovenije pa se je pokazalo, da je radar na Lisci prvenstveno meteorološki. Po Čeplakovih besedah za protitočno obrambo ne potrebujemo dragih radarjev za milijon dolarjev, ampak bi potrebovali vsaj še dva ali tri operativne radarje, ki stanejo od 100 do 150 tisoč dolarjev. S tem bi ustrezno pokrili 970.000 ha branjenih površin, za kar bi potrebovali po besedah Andreja Kranjca 5 do 6 tisoč raket letno. Za obrambo pred točo se zanima tudi slovensko obrambno ministrstvo zaradi vzpostavljanja sistema protizračne zaščite.

PAVEL PERC

Protitočne rakete pod zvedavimi pogledi.

Da ptice ne bi odletele

Na širšem območju spodnjega toka reke Save in Sotle najdemo zanimiv svet ptic, ki so si za svoja domovanja izbrale zadnje koščke močvirnega sveta ob teh rekah ter v gozdni Dobravi. Močvirni biotopi so zaradi številnih hidromelioracijskih posegov prava redkost ne le na Krško-Brežiškem polju, ampak v celi srednji Evropi, zato so tudi ptice, ki so se zatele v te zelene oaze sredi obdelanih polj, vse bolj redke in ogrožene.

Z željo, da bi ta izginjajoči svet ohranili in primerno zavarovali, smo se lotili obsežnih naravoslovnih raziskav, ki so trajale od 10. do 14. junija. Nadaljevali smo lani začete ornitološke raziskave Jovsov ob Sotli, kjer smo letos kartirali tudi vegetacijo, pozorneje pa smo opazovali tudi ptice ob Savi in Dobravi. Ornitološke raziskave so opravili člani Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, raziskave vegetacije in flore pa Biološki inštitut Jovana Hadžija SAZU. Lani sta prve raziskave ptic omogočila Lovska zveza Slovenije in GG Brežice, letos pa Ministrstvo za kulturo in Občina Brežice. Raziskave je organiziral in koordiniral Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, v delo se je vključevala tudi Kmetijska svetovalna služba Brežice. Prijetno bivanje je omogočila Lovska družina Kapele.

Jovski - raj za ptice
Jovsi so večja ravan močvirnih travnišč in vlažnih travnikov pod vasjo Kapele ob Sotli. Podoba prostranih travnišč z osamelimi vrbami in grmi je ena najlepših tovrstnih slovenskih krajin. Prav tako je to tudi eno pestrejših ornitoloških območij, saj je bilo tu na vsega nekaj kvadratnih kilometrov opaženih preko 90 vrst ptic, med njimi več redkih in ogroženih

vrst. Kot posebne dragocenosti velja omeniti visoko število gnezdečih prepelic, čukov in drobnih bičjih trstnic, še posebej pa prisotnost v svetovnem merilu ogroženega kosca ter velikega strnada. Jovsi so pomembni tudi kot gnezdišče kozice, ki v Sloveniji gnezdi samo še na dveh mestih, ter vse redkejšo zlatovranke in črnolegla srakoperja. Vse to uvršča Jovse med pomembnejše močvirne biotope v Sloveniji.

Današnja podoba Jovsov je ustvaril človek skozi stoletja, zato je tudi njihova usoda v njegovih rokah. Sedanja kvaliteta kulturna krajina in naravno bogastvo se lahko ohranja le ob nadaljevanju sedanje ekstenzivne kmetijske rabe prostora. Hidromelioracije kmetijskih zemljišč so namreč za živi svet lahko usodne. Sedanjega načina gospodarjenja ne bo lahko ohraniti, saj so pritiski lastnikov po intenzifikaciji kmetijskega pridelovanja pravzaprav logične. Rešitev je povezana z zagotavljanjem ustreznih odškodnin lastnikom, celovito rešitev pa vidimo v projektu celostnega urejanja kmetijskih zemljišč širšega območja Kapele, ki ga pripravlja Kmetijska svetovalna služba Brežice. Na ta način bi bilo ob kmetijskem urejanju celotnega območja tudi več možnosti za ohranitev kmetijsko manj

zanimivih zemljišč, ki jih predstavljajo prav močvirni biotopi.

Ptice ob onesnaženi reki Savi
Kljub močni onesnaženosti reke najdemo ob njej in v neprenehnih logih in rečnih rokavih še vedno bogat svet vodnih in obvodnih vrst ptic. Najbolj preseneča gnezdeča kolonija breguljk, saj srečamo te redke ptice pri nas le še ob Muri. Te drobne, lastovkam podobne ptice imajo gnezda v rovih, skopanih v mehkem nanosu strmih brežin. V stenah si rove naredijo tudi številni vodomci, prodišča pa so pomemben življenjski prostor malega deževnika in več vrst martinov. Nič manj zanimivi niso logi in grmičevja ob reki, kjer prevladujejo divje grlice, mali slavci, rečni cvrčali in plašice.

Prihodnost reke Save in poplavnih ravnin ob njej bo po sedanjih načrtih usodna, saj bo z izgradnjo načrtovanih hidroelektrarn ta pestri rečni prostor s prodišči, strmimi brežinami in poplavnimi logi potonil v akumulacijskih jezerih, z njim pa bodo odšle tudi številne ptice, ki jih danes lahko vidimo le še na tem odseku naše Save.

Črna štoklja v Dobravi
Pomembno naravno zaledje celotnega območja predstavlja Dobrava, nižinski poplavni gozd hrasta doba, kjer gnezdi ena naših najbolj skrivnostnih ptic - črna štoklja. Poleg nje velja tu izpostaviti še prisotnost srednjega detla in sove kozače.

Usoda Dobrave je med vsemi še najbolj optimistična, bati pa se je, da se bo zaradi

Jovsi, ena najlepših tovrstnih pokrajin pri nas.

regulacij potočkov, ki imajo tu svoja povirja, spremenil nivo podtalnice.

Kot izjemna biotopa izstopata tudi zaliti gramoznici, pravzaprav jezerci v Vrbini ter pri Krški vasi, saj se tu kljub izkoriščanju zadržuje vrsta zanimivih ptic. Še posebej pestro je v Vrbini, kjer gnezdi kolonija že omenjenih breguljk, čista voda z ribami pa ne privablja le ribiče, ampak tudi vodomce in druge vrste vodnih ptic.

Za razliko od jezerc v gramoznicah so bila glinokopna jezera za železniško postajo v Sentenartu na naše veliko razočaranje, kar se tiče vodnih ptic, skorajda sterilna. Kot vse kaže, je vzrok stalna prisotnost ribičev.

Izjemnega pomena pa je peskokop kremenčevega peska na bližnjem Bizeljskem, kjer gnezdi ena najbolj ogroženih in redkih ptic pri nas - čebelar.

Raziskave so potrdile izjemen pomen raziskanih biotopov, saj predstavljajo zatočišča številnim redkim in ogroženim vrstam ptic, ki so jim življenjske prostore uničili številni hidromelioracijski posegi. Prihodnost, če o nji glede na prostorske načrte sploh lahko govorimo, za ptice ob spodnji Savi in Sotli nikakor ni rožnata. Zato bo potrebno ob poseganju v prostor vse sile in znanje vložiti tudi v ohranjanje teh malih oaz pučjega petja.

ANDREJ HUĐOKLIN

turizem in promocija slovenije

Dežela dobrih gostiln

Slovenija se že desetletje poskuša uveljaviti kot prepoznavna dežela na turističnem zemljevidu Evrope, po osamosvojitvi pa se tovrstna prizadevanja povezujejo s splošnim trudom naše mlade države, da bi se razločno vpisala na zemljevid in v zavest Evrope ter sveta. Turizem je verjetno tista dejavnost, kjer je mogoče glas o kaki deželi hitro in kvalitetno širiti, saj potuje po najbolj preproščljivih poteh, od ljudi do ljudi.

Turist je tako lahko naš zaveznik pri uveljavljanju, vendar pa mora, če naj bo tudi to, o nas kaj več izvedeti. Ni dovolj, da pride v Slovenijo in jo spozna kot lepo in raznoliko deželo prijaznih ljudi, na voljo mu mora biti najrazličnejše

propagandno in informativno gradivo, ki mu bo pomagalo tako pri praktičnih vprašanih bivanja pri nas kot pri spoznavanju naše dežele. Temu sta namenjeni dve novi publikaciji Cankarjeve založbe, ki sta izšli pred dnevi: Slovenija in Dobra zasebna gostišča.

Knjiga Slovenija je izšla že v drugi, izpopolnjeni izdaji. Prva je namreč v slabem letu dni kljub visoki nakladi 20.000 izvodov hitro pošla, kar kaže, da je potreba po takšnih publikacijah res precejšnja. Prenovljena izdaja ima najnovejše statistične in druge podatke, nekateri deli besedila so deloma na novo napisani, nov in bolj svež pa je tudi izbor fotografij. Slovenija se tako s sliko in besedo jedmato, a celovito predstavlja turistu, poslovnemu partnerju ali drugemu obiskovalcu. Knjiga je natisnjena v slovenskem in še treh svetovnih jezikih (v nemščini, italijanščini in angleščini).

Knjižico o dobrih gostiščih lahko uvrstimo med zanimivejši pripomočke, po katerih bosta s koristjo segla tako tuji kot domači turist. Publikacija je strnjen in pregleden vodnik v slovensčini, nemščini in italijanščini, pomaga pa najti prijeten zasebni lokal, kjer se ob prijazni postrežbi dobro je in pije. V Sloveniji je prek 3000 zasebnih gostišč, najti med njimi tisto, kamor se spleča zaviti, pa ni lahko. Zato

so v sekciji za gostinstvo pri Obrtni zbornici Slovenije že večkrat pripravili pregled najboljših zasebnih gostišč, vendar so bili ti sezname nepregledni in uporabnik se je v njih težko znašel. V sodelovanju s Cankarjevo založbo pa je avtorica Marinka Gornik letos v publikacijo vnesla nekaj sprememb. Predvsem jo je naredila bolj uporabno, saj je mogoče poiskati dobro gostilno po seznamu krajev ali v abecedno urejenem kazalu imen, medtem ko so podatki o 489 gostiščih (koliko sedežev imajo, koliko ležišč, kdaj so odprte ali zaprte ter njihov točen naslov in telefon) razvrščeni po območjih. Pregled se začne z ljubljanskimi gostišči in gostišči v glavnih prometnih smerih iz Ljubljane, nato pa sledi pregled gostišč po regijah. Slednje je svojevrsten pregled turistične razvitosti. Zal moramo zapisati, da je dobrih zasebnih gostiln, po tej publikaciji sodeč, na Dolenjskem, v Posavju in Beli krajini bolj malo. Na razmeroma velikem območju je samo 47 takih, ki so prišle v izbor. Novo mesto se je kot dolenska metropola v tem pogledu odrezalo slabše od manjših krajev; več dobrih gostišč imata denimo Črnomelj in Trebnje.

MILAN MARKEJ

dopust drugače

Aktivni na dopustu

Počitnice so čas, ko lahko koristno izrabimo obilico prostega časa in združimo prijetno s koristnim ter poskrbimo za svoje telo in dušo v smislu starogrške modrosti: "Zdrav duh v zdravem telesu".

Letni dopust, ki ga preživimo ob morju, jezerih in rekah prepogosto izrabimo le za poležavanje na soncu, da bi se s počitnic vrtili zagoreli, pa če je to zdravo ali ne, le da bomo s svojim videzom zbujali občudovanje in zavist pri znancih in sosedih.

Mnogi ne mislijo tako. Že ko načrtujejo počitnice, izbirajo med kraji, kjer bodo imeli kar največ možnosti za aktivno preživljanje prostega časa. Jadrnanje na deski, tenis, potapljanje, kolesarjenje, veslanje, plavanje, tek in sprehodi v naravo lahko dajo smisel vašemu dopustu. V vseh večjih obmorskih turističnih krajih ponujajo svoje usluge šole tenisa, jadrnanja na deski in potapljanja.

Med poletnimi športi bi na prvo mesto postavili plavanje. Zanj ne potrebujemo drage opreme, priporočljiva je le dobra plavalna očala, ki jih lahko kupite v vsaki športni trgovini. Plavanje je telesna vaja, ki krepi največje število mišic in blagodejno vpliva na srce, ožilje in dihala.

V vodi je naše telo v breztežnostnem stanju, kar olajšuje delo srčne mišice. Gibi so mehki, zato lahko brez bojazni pred poškodbami plavajo tudi starejši ljudje, katerih kosti so že bistveno krhkejše, debelejši ljudje, ki jim gibanje na suhem otežkočajo odvečni kilogrami, in celo nosečnice, če je le voda dovolj čista in topla.

Če želimo s plavanjem doseči boljši učinek, oramo plavati nekoliko hitreje. Primerno intenzivnost najlažje določimo z dihanjem. Vadba mora povzročiti nekoliko globlje in hitreje dihanje. Hlastanje za zrakom je znak, da se preveč naprezamo in moramo tempo umiriti.

Intenzivnost plavanja lahko natančneje določimo z merjenjem srčnega utripa. Merimo ga na zapestju ali na vratu. Pri manj pripravljenih in starejših naj bo srčni utrip med 120 in 130 udarci v minuti, vadba pa naj traja vsaj 10 minut. Tisti, ki jim celoletna skrb za dobro kondicijo ni tuja in so telesno dobro pripravljene, si lahko privoščijo srčni utrip med 140 in 160 udarci v minuti. Tak plavalni trening si lahko privoščite tudi večkrat na dan.

Plavalni gibi morajo biti čim bolj sproščeni, mehki in tekoči. Najboljši izkoristek energije je pri plavanju kravla, najbolj celosten vpliv na celotno mišičevje pa dosežete, če plavalne tehnike menjate. Če želite plavati hitreje in obenem izdatneje obremeniti mišiče nog,

uporabite plavuti. Komur je plavanje dolgočasno, si lahko natakne še potapljaško masko in med vadbo opazuje zanimiv podvodni svet. Pravo potapljanje zahteva nekoliko več znanja, ki ga lahko pridobite le v potapljaških tečajih.

Pri teku veljajo iste zakonitosti vadbe kot pri plavanju. Pri kolesarjenju naj bo srčni utrip nekoliko nižji, čas vadbe pa je lahko daljši. Izleti s kolesom naj trajajo od pol ure do ene ure in pol. Tek in kolesarjenje po največji vročini nista priporočljiva, zato se zanj odločite v jutranjih ali poznih popoldanskih urah.

Zelo pomembno je, da se med vadbo dobro počutite in ste po njej le prijetno utrujeni, naporen trening in izčrpanost po njem pa raje prepustite vrhunskim športnikom, ki imajo drugačne cilje in so zanje pripravljeni trpeti in celo žrtvovati svoje zdravje.

Če boste počitnice preživeli aktivno, bo njihov namen dosežen v celoti. Na dopustu se boste spočili in si nabrali novih moči, pametno pa bo ravnal tisti, ki bo s športnim načinom življenja nadaljeval tudi doma.

IGOR VIDMAR

FOTO: M. MARKEJ

naše korenine

»Vsi so prošli v te preklete službe«

Sonce pripeka, da vlažna vročina kar puhti od tal. Pot čez polja od vasi pa do Kolpe sicer ni dolga, a sončni žarki te pritiskajo k tlom, da so noge kot iz svinca. Končno pa je le tukaj ta sveži, srebrno se bleščeči pas, ki z bistrim šumenjem mnogo obeta. Puhteči kotel je zdaj zadaj, ob belo se penečih kitah, ki jih spleta reka pod jezom, se igrajo otroci in vzkljkajo od ugodja, ko jim hladni val obliva noge. Več avtomobilov je parkiranih v visoki travi na bregu reke in nekaj manjših šotorov je postavljenih ob njih. Najbolj pogumni dopustniki so prišli kampirat celo sem, na neurejeno obrežje Kolpe v Poljanski dolini, v bližino Srednjih Radencev.

V debeli sencu pod mogočno tepko sedi starejši možakar in spuša v zrak bele dime. "Pridite v senco!" mi prijazen pomaha. In takemu vabilu se človek rade volje odzove. Res, da vabijo tudi hladni valovi Kolpe, a so prijazni le bolj od daleč, ko stopiš vanje pa so tu v gornjem toku reke še preveč hladni. Za otroško igro so že primerni, za kopanje pa še ne. Senca pod tepko pa je gosta in s svežino, ki veje od reke, človeka hladi in pomirja. Jože Rade je možakar pod tepko. V trinosemdeseto leto gre, pa bi mu človek tega še zdalec ne prisodil. Krepko vleče cigareto, puha okoli sebe in opazuje živčav ob reki.

"Le kje ima možakar živino?" se potihoma vprašam, kajti nekaj na njem me spominja na pastirja. Kaj naj bi sicer kmečki človek popoldne počel tukaj ob reki? Pa je moja radovednost hitro potešena. "Glejte jih, kako parkirajo! Tisti tam mi še ni plačal, pa čakam, da pride iz vode," pokaže proti rumenemu golfu. Zdj se mi posveti. Seveda, to je njegova čreda - parkirani avtomobili ob reki! Kdor parkira na njegovem travniku, mu mora plačati nekdanj odškodnino. Avtomobili so sodobne

kravice: potlačijo zelenico ob vodi, ki si jo včasih kmetje kosili za svojo živino. Ker kmetje od teh površin ob vodi nimajo več drugih koristi, poskušajo iz njih iztržiti, kar se pač da. "Svoje živine pa nimate več?" me zanima.

"Ne, odkar je žena težka invalidka, sva se morala vsem živalim razen kokošim odpovedati. Krav že šest let ni pri hiši. Kdo bo pa kosil in sušil krmo, jo spravljaj domov in kdo bo venomer pokladal živino, ko pa sva ostala sama z ženo doma? Tako je pri marsikateri hiši v vasi. Doma ni zaposlitve, pa so vsi mladi prošli v svet, v te preklete službe," se razživi Jože Rade.

Potem pripoveduje o časih, ko je bilo v vasi živine še dovolj. Leta 1922, dobro se še spominja, saj mu je bilo že enajst let takrat, je vaški črednik odgnal na pašnike nad vasjo več ko 120 glav. Ob štirih jutraj je pred cerkvijo zatrobil na svoj rog, da so gospodinje pohitele z odpravljanjem živine, ki so jo potem spustile v skupno čredo. "Še pred leti sem tudi jaz trobil v tisti rog, da so me slikali etnologi," pravi Rade, "zdaj pa se je menda nekam izgubil."

In kako je zdaj v dolini? Živine ni več dosti, pašnike nad vasjo je zarasel gozd, ob Kolpi pa se pasejo jekleni konjički. Turizem prihaja v dolino. Nekateri ga pričakujejo z upanjem v nov razcvet, drugi z nezupanjem, tretji celo s strahom. O vseh teh stvareh razmišlja tudi Rade. Prav bi bilo, če bi se ljudje imeli s čim ukvarjati. Nekaj mladih zanesenjakov že razmišlja o tem. Tako bi več ljudi imelo delo, več bi bilo zaslужka in več ljudi bi ostalo doma. Toda za idejo bi morali pridobiti vse, ki imajo parcele ob Kolpi, da ne bi vsak vlekel na svoj konec. In da ne bi bilo tako divje, kot je sedaj, ko v naselju še pošteno trgovine ni, niti gostilne. Tako za

Jože Rade iz Radencev

divje turiste postanejo bližnje njive samopostrežba, in kar je tudi zelo nadležno, nadomeščajo jim tudi toaletne prostore. Zaradi ene in druge stvari je med vaščani veliko nejevolje, zato bo treba stvari kmalu urediti. Treba bo pač začeti od začetka. To zdaj čaka mlajšo generacijo. Jože Rade je svoj začetek že enkrat dal skozi.

To je bilo takrat, ko se je iz sosednjih Sodevcev prženil k Mariji Butala v Srednje Radence. Kar lepo kmetijo z vinogradom nad vasjo sta imela. A kaj, ko je bila močno zadolžena! Dolgo je bilo treba garati in pametno gospodariti, da se je Rade rešil dolgov. "Bil sem mlad in neizkušten, a imel sem oči in ušesa. Poslušaj tistega, ki ima lep vinograd," so rekli stari ljudje, in jaz sem tako delal," pravi. Potem pripoveduje še, na kaj je treba paziti, da si ohraniš zdravje: "Ljudje danes preveč hlastajo za vsem. Zaženejo se na delo, se ogrejejo in spotijo, potem pa pijejo mrzle pijače, da bi se ohladili. Jaz pa pravim, da vroč ne smeš piti. Malo počij, da si žile ohladiš, in šele potem pij. Šele takrat ti bo pijača dobro storila."

Z Marijo sta imela tri otroke, dva fanta in eno hčerko. Tudi njuni otroci so zapustili dolino in si ustvarili družine drugje. Deset vnukov imata že, ki s starši le še kdaj pa kdaj za konec tedna pridejo v dolino. "Zdaj bo žegnanje vaške svetnice sv. Magdalene. Takrat bodo gotovo prišli. Vsi se takrat vračajo," pravi Jože Rade in si spet prižge novo cigareto.

TONE JAKŠE

NAGRADA V DOBRAVO IN LESKOVEC

Žreb je izmed reševalcev 28. nagradne križanke izbral VIDO FRANKO z Dobrave in MARIJO SERNE iz Leskovca. Frankovi je pripadla denarna nagrada 3.000 tolarjev (sporoči naj nam številko tekočega računa ali bančne knjižice in EMŠO), Sernetova pa bo prejela knjižno nagrado. Nagrajenkama čestitamo.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 9. avgusta na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 30. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vstopu v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 28. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 28. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: KOLOFONIJA, ANALITIKA, MAG, KISAR, EGO, TSAVO, KRESNIK, CS, MAAR, AV, TIT, OSIR, PONOR, PAKA, VESOLJKA, AMETIST, START, SOL, LAK, TAČKA, TAN, ODA, REAL.

prgišče misli

Molčanje je velik dar.

F. DOSTOJEVSKI

Nesrečno ljubezen si še zmeraj lahko vsakdo privošč.

D. ZAIC

Če hočemo ljubiti, moramo so-bivati.

P. CHARDIN

Na planetu, ki je zaradi fantasičnega razvoja sredstev za obveščanje iz leta v leto manjši, poteka proces, ki bi ga lahko imenovali odpoved spomina.

C. MILOSZ

NAGRADNA KRIŽANKA

30

DOLENSKI LIST DOLENSKI LIST DOLENSKI LIST	PLOČNIK	FRAN. SUKAR (CHARLES, 1819-1890)	NAJSVET- LEJSA ZVEZDA V ORLU	KELT-RIM. IME ZA SKOTA	AVTOR- JOZE UDIR	GLAS	GRŠKI BOG SONCA	PLANTAŽA	OKRASNA CVETICA
PRITISK					JEZERO V ETIOPJI				
VELIKO REŠETO					NAPUSTEK STRAH PRED NASTOPOM				
OHLAP- NOST NEROD- NOST						RIMSKI VARUH DOMA- CEGA OGNJIŠČA			
VEJALNIK ZVJAUČA						LIRSKA PESEM PRESTOL- NICA TURČIJE			
DOLENSKI LIST DOLENSKI LIST DOLENSKI LIST	ŽENSKO KRILLO	PISATELJ LEVSTIK EDEN OD ARHANGE- LOV	ZDRAVILNA RASTLINA VISOKO ODLIKOVANJE					POZITIVNA ELEKT- RODA	PLAT
SEL			SVETOPI- SEMSKA OSEBA HRV. M. IME				PRVAK LETNI POSEK		
AZIJSKA DRŽAVA			OKR. ZA AKCUS TUJA OKR. ZA INŽENIR		GROFIJA NA JV ANGLIJE PTIČ PEVEC				
JAP. UTEŽNA MERA		SNOV, KI POKÁZE KISLOST ORANJE							
FR. PESNIK CHARLES DE LISLE, 18. STOL.					MORSKA RIBA				
SNOV, KI POVZROČA ALERGIJO					VRAG				

zanimivosti iz sveta

Prihodnost brez bencina?

Hkrati ko za prihodnja leta napovedujejo povečano prodajo avtomobilov po vsem svetu, posebej na največjem avtomobilskem trgu, v ZDA, pa je slišati tudi glasove, da se osebnim avtomobilom pišejo zadnji dnevi - seveda le tistim, ki jih poganja motor z notranjim izgorevanjem. Prihodnost ima namreč doslej zapostavljeni električni avto.

Pred devetdesetimi leti, ko je današnji kralj cest, avtomobil, šele začel svoj zmagovalni pohod po svetu, sta si še enakovredno stala naproti različni tekmeča: tih elektrikli avto in hrupni ter smrdeči avto z motorjem na notranje izgorevanje. Slavni ameriški tovarnar Henry Ford se je odločil za drugega, četudi je njegova žena Clara navijala za električni avto. Vemo, kako je potem stvar stekla, da je tovarnar izumil tekoči trak in začel množično proizvajati ljudem dostopne avtomobile. To so bili slavni modeli Ford T, s katerimi se je pravzaprav začelo obdobje množičnega avtomobilizma. Dandanes, ko se bolj ali manj zavedamo, kaj vse avto prizadeva okolju, je videti, da bo imela dokončno besedo davna izbira gospe Fordove. Vse kaže, da je motorni avtomobil odpisan in da se dolga in lepa prihodnost smehlja električnemu avtu.

Električni avto je na sceni že skoraj 150 let. Dolgo je bil posebnost, za katero so se zmenili le redki. Ko se je sprožil val avtomobilizma v svetu, je električni avto s počasnimi koraki in globoko v senci bencinskega in dizelskega brata stopal k bolj sodobnim oblikam in si pridobil redke privržence. Proti sebi ni imel samo večino kupcev, ampak tudi mogočne naftne truste, ki bi bili ob ogromni dobički, če bi po cestah vozili električni avtomobili in bi drastično padla prodaja bencina. Nenaklonjena pa mu je bila tudi avtomobilska industrija, ki bi se morala za proizvodnjo električnih avtomobilov temeljito spremeniti, zamenjati veliko strojev in naprav, prešolati delavce itd.

Z razvojem ekološke zavesti pa je električni avto le dobil tisti potrebni pospešek, ki ga je spravil iz sence. Naenkrat so se na risalnih deskah konstruktorjev v vseh velikih avtomobilskih tovarnah znašli načrti za električni avto. Skoraj si ni bilo mogoče zamisliti, da bi veliki trije konkurenti, Ford, General Motors in Chrysler, stopili skupaj pri načrtovanju novega avta. A prav to se dogaja. Letos so se odločili, da s skupnimi močmi začnejo razvijati električne baterije, ki naj bi poganjale avtomobile prihodnjih let. Ustanovili so konzorcij, ki ga podpira tudi vlada ZDA z letnimi dotacijami 100 milijonov dolarjev. Tega niso storili iz ljubezni do čistega okolja, ampak so bili k temu prisiljeni. Do konca tega desetletja oziroma tisočletja bodo v nekaterih državah ZDA, kasneje pa najver-

jetneje tudi v Evropi, tako poostri ekološke zahteve, da bodo smeli po cestah voziti samo avtomobili s čistim in okolju neškodljivim izpuhom - tega pa so zares sposobni samo električni avtomobili.

Če odmislimo sicer močne vplive naftne in avtomobilske industrije, ki nista naklonjeni električnemu avtomobilu, ostane nekaj krivde za neučinkovit prodor tudi na električnem avtomobilu samem. Nekdanji in v osnovi tudi sedanjí imajo namreč nekaj hudih pomanjkljivosti. Ker jih izdelujejo kot stranske proizvode, so slabo oblikovani in so že na prvi pogled nerodni in

negledni. Za nameček so še počasni. A če se kdo kljub temu še navdušuje nad njimi, ga navdušenje mine, ko ugotovi, da se je z njimi mogoče peljati v najboljšem primeru le nekaj več kot sto kilometrov, potem pa je treba dolge ure polniti baterije.

Najhujiši in osrednji problem so baterije oziroma akumulator. Z njim so povezane vse omenjene pomanjkljivosti električnega avtomobila. Svinčev akumulator je denimo stokrat težji in zavzame tridesetkrat več prostora kot bencinski rezervoar v motornem avtomobilu, omogoča pa prevoziti le delček poti, ki jo zmore motorni avto. Nikelj-kadmijev akumulator je sicer še enkrat močnejši, vendar pa je osemkrat dražji. Izdelovalci so poskusili tudi z natrij-žveplastim akumulatorjem, ki ima osemkrat več moči, vendar pa deluje le pri temperaturi 315 stopinj in je v primeru trčenja še posebej nevaren.

Težave so res velike. Vendar pa se lahko vprašamo, ali strokovnjaki v avtomobilskih tovarnah res niso sposobni izdelati učinkovitega akumulatorja? Dejstva govornjo, da ne gre za nes-

posobnost ali nerešljive tehnološke zadeve, pač pa za pomanjkanje pravega posluha, kar se zlasti kaže v tem, koliko denarja namenjajo razvoju električnega avtomobila. Veliki trije so še pred dvema letoma kljub obetom, ki so jih njihovi vodilni dajali (GM je obljubljal komercialni električni avto že do letošnjega leta!), odvajali za alternativne pogone le slaba 2 odst. denarja, namenjena za raziskave in razvoj. Šele drakonski ekološki zakoni, ki z novimi standardi silijo k razvoju novih tehnologij in ki bodo urejali tudi prodajo avtomobilov v prihodnjih letih, so jih prisilili k prizadevanjem, ki obetajo resne premike.

Avtomobilski promet v najbolj razvitih urbanih okoljih je izredno hud onesnaževalec, nanj odpade kar 80-odstotni delež krivde za velemestni smog in četrtina vse emisije ogljikovega dioksida. Ljudje v velemestih se tako dobesedno vozijo smrti naproti. In tega se vse bolj zavedajo, zato so pritiski za izdelavo ekološko neoporečnih avtomobilov vse močnejši.

MILAN MARKELJ

Kako begotno in ničevno je človeško življenje.

M. AVRELIJ

Resničnost je življenje brez spanja.

J. MENART

zdravnik razlaga

mr.sc.dr. Tatjana Gazvoda

Menopavza

Besedo menopavza običajno uporabljamo za oznako tistega obdobja v življenju ženske med štiridesetim in petdesetim letom, ko se njena rodnost zmanjša in menstruacija preneha. Dobesedno pomeni ta izraz prenehanje menstruacije. To se seveda ne more nanašati na moške. Če pa vzamemo besedo klimakteričen kot oznako za leta pred menopavzo, med njo oziroma po njej in trajajo od 15 do 20 let, lahko potegnemo vzporednico med ženskami in moškimi.

Menopavzi se povsem upravičeno posveča velika pozornost, ker gre za zares dramatično obdobje. Pojavijo se mnoge spremembe: hormonalne, telesne, duševne in čustvene. Za ohranitev samozavesti je potrebno, da vemo, kaj se z nami dogaja in da gre za normalne procese. Tako pri moških kot pri ženskah je klimakterij tesno povezan s pridobivanjem novih spoznanj, dozorevanjem, spreminjanjem standardov, izbiranjem novega načina življenja in s pojavljanjem novih mnenj in prednosti. Lahko je to obdobje zmedenosti ali pa poteka povsem neopazno. Moč moramo črpati iz svoje vedrine in zrelosti.

Kdaj pride do menopavze pri ženskah?

Povprečna starost za menopavzo je približno petdeset let, vendar se lahko pojavi kadarkoli med petdesetim in štirinajstdesetim letom. To pomeni, da je približno petina ali šestina prebivalstva v starosti za menopavzo in prestaja neprijetne težave zaradi mnogih telesnih sprememb.

Ko se ženska približuje menopavzi, postanejo jajčniki odporni do hormonov in se ne odzivajo več z zorenjem jajčec. Po tridesetem ali štiridesetem letu v jajčnikih že skoraj ni jajčec in končno povsem prenehajo delovati. Po tem času nivoji hormonov neredno nihajo.

Prav to nihanje količine hormonov v krvi povzroča mnoge težave, ki jih doživljamo med klimakterijem.

Menstruacije med menopavzo prenehajo. Nikoli pa ni normalno, če imate pogoste in hude krvavitve med klimakterijem! Krvavenje v obliki krvnih strdkov prav tako ni normalno. Krvavenje med menstruacijama ali po občevanju tudi ni normalno. Če pride do takih pojavov, morate vedno k zdravniku.

Menstruacija med menopavzo zelo redko preneha nenadoma. Lahko imate redno menstruacijo (torej mesečno perilo) do takrat, ko preneha, in od takrat se ne pojavi več. Dosti bolj običajno pa je, da se čez nekaj mesecev menstruacije nadaljujejo, nato za nekaj mesecev izginejo, nato pa se pojavi še nekaj normalnih krvavitve, vendar postajajo presledki med krvavitvami daljši in daljši, dokler se krvavitve ne pojavijo več. Po definiciji velja: če ste stari manj kot petdeset let in nimate menstruacije 12 mesecev ali če ste stari več kot petdeset let in nimate menstruacije 6 mesecev, je verjetno, da je menstruacija prenehala za zmeraj.

V času menopavze nimajo vse ženske enakih težav. Trije znaki pa so klasični: navali vročine, nočno potenje in suha nožnica. Mislijo, da so vsi ti znaki posledica majhnih količin ženskih hormonov v krvi. Majhne količine teh hormonov so tudi krive za postopno izgubo kalcija in beljakovin iz kosti. Zato približno 20 odstotkov ženske po menopavzi dobi osteoporozo, če ne jemljejo hormonskih preparatov.

"Klasični znaki" menopavze so prav navali vročine. Koža postane vroča in pordeča. Postane vam zelo vroče in začnete se potiti. To je lahko zlasti ponoči neprijetno. Zaradi nočnega potenja ne morete spati, ker se morate slačiti in vstajati iz postelje, da bi se ohladili. To lahko moti spanje tudi vašemu partnerju. Nazadnje sta lahko oba izčrpana zaradi pomanjkanja spanja.

Občutljivost, suhost in stanjšanje sten nožnice je med menopavzo in po njej zelo moteče, mnogo žensk pa se sramuje razpravljati o teh težavah z zdravnikom.

(Se nadaljuje)

praktični KRIŽANČI

Modno kvačkanje

V letošnjem poletju so znova zelo moderna kvačkana oblačila, zlasti za nekoliko hladnejše dni, ki jih v muhastem poletju ne manjka. Seveda so oblačila - gre predvsem za puloverje - skvačkana iz bombaža, najbolj priljubljene pa so naravne barve. Kakšen model si boste izbrale, je odvisno predvsem od vašega okusa. Pri kvačkanju je že tako, da lahko modeli nastajajo sproti, sproti si izmišljujete vzorce, z bogato domišljijo lahko tako ustvarite prav zanimive unikate. A kljub temu nekaj sugestij: lahko se odločite za enobarvne ali večbarvne puloverje, s črtami ali fantazijskim vzorcem. Z dolgimi ali kratkimi rokavi ali celo brez njih. Precej v modi so kvačkani čipkasti puloverji ali pa si lahko čipko omislite le okrog vratu ali na rokavih. Možnosti je torej veliko, od vaše domišljije pa je, kot že rečeno, odvisno, kako izvirne boste.

Živahne barve

Dovolite v teh sončnih dnevih, da bo delček sonca ne le v obliki sončnih žarkov, ampak tudi na drugačen način prišel v vaše stanovanje. To vam bo uspelo z živimi barvami. Bodisi da z njimi poslikate pohištvo, zlasti še, če je starejše in ste že razmišljali, da bi ga zavržli. Ali pa si za mizo omislite prt z velikim živobarvnim vzorcem ali celo dva prta različnih velikosti, položena eden na drugega. Tudi senčni zaslon lahko obogatite z novimi barvami. A ne le jedilnico, teraso ali balkon, z živimi barvami lahko popestrite tudi spalnico. Namesto posteljnine v beli ali nežnih pastelnih barvah si omislite rjuhe in oblačila za posteljnino v živih barvah. Prav tako lahko okrasne blazine oblečete v pisane ali živobarvne preobleke, ki jih lahko sešijete same doma.

Špinačni zvitki s krompirjem

Za 4 osebe potrebujemo: 500 g špinače z velikimi listi, 1/8 l vode, vročo začimbo za sesekljano meso, 500 g sesekljane mesa, 50 g prekajene mesnate slanine, 1/4 l vode, pol jušne kocke, 500 g krompirja. Špinačo preberemo in očistimo, jo operemo, nato pa jo v več porcijah obarimo, dobro ocedimo, razdelimo na osem delov tako, da liste razprostremo. V skledo nalijemo 1/8 l vode, v njej gladko razmešamo začimbo za sesekljano meso, dodamo meso in na drobne kocke narezano slanino. Vse skupaj dobro prenetemo, oblikujemo 8 klobasic, jih položimo na špinačne liste in zvijemo. V nepregorni posodi zavremo 1/4 l vode, v njej raztopimo pol jušne kocke in dobro razmešamo, nato zložimo v to tekočino špinačne zvitke, stresemo zraven še na kocke narezan surov krompir in pokrito kuhamo pol ure.

Fermentin izboljša kompost

Kar narava daje, tudi narava vzame, zato organskih odpadkov ne dajemo več v smetnjake, ampak jih predelujemo v vrtni kompost. Tako ravna ekološko osveščen gospodar, pa četudi gre za vrtičkarstvo in sorazmerno majhne količine odpadkov iz posameznega gospodinjstva in vrta, ki pa skupaj znesejo veliko. Kompostni kup zato postaja nepogrešljiv, pomen kompostiranja pa vse večji, odkar so začeli prodajati nekatere dodatke, kot denimo fermentin, ki z vnosom mikroorganizmov pospeši razkrajanje in zorenje komposta. Za uspeh kompostiranja je potrebno tudi pravilno ravnanje. Kompostni kup naj bo na senčnem prostoru, ne presuh ne prevlažen, pravilno ograjen in le z odpadki, ki tja spadajo. Da bo pravilno in pospešeno zorel, ga je koristno večkrat premešati ter mu po potrebi dodati nekaj apna. Kot gnojilo je uporaben samo razkrojen kompost, ki ne vsebuje kalivih plevelnih semen.

Avto za reciklažo

V nekaterih naprednejših zahodnih državah že resno razmišljajo o tem, da bi sprejeli zakon, po katerem bi bili avtomobilski proizvajalci dolžni sprejeti svoje izdelke v reciklažo. Ta ukrep bi precej pripomogel k temu, da bi se znebili kupov zarjavele avtomobilske pločevine, ki onesnažujejo naravo. Problem pri reciklazi avtomobilov postaja plastika, ki jo v moderne avtomobile vgrajujejo vse več. Plastika je namreč lažja od kovine, manjša je potem tudi skupna teža vozila in s tem je manjša tudi poraba goriva, k čemur pa stremijo vsi sodobni proizvajalci. Strokovnjaki računajo, da bo še pred koncem tisočletja v avtomobilih tudi do 20% vgrajene plastike. Problem s plastiko pa je predvsem ta, da jo je težje reciklirati kot pa kovine, zato se nekateri že ogrevaajo za misel, da bi namesto plastike vgrajevali več aluminijastih delov.

Duh in telo

Dobršen del slovenskega leposlovja nastaja v tujini. Tudi pesnik Lev Detela je eden od avtorjev, ki živijo in ustvarjajo zunaj matične domovine.

Udomljen je na Dunaju. Do zdaj je izdal sedem pesniških zbirk. Vse so izšle na tujem, ena celo v daljni Avstraliji. V Sloveniji je zagledala luč sveta Detelova osma knjiga, pesniška zbirka DUH IN TELO. V opremi Jureta Koebeka je izšla pri Založbi Mihelač.

Zbirka prinaša pesmi iz petih Detelovih pesniških knjig. Gre za pesmi iz zbirke Atentat, Sladkor in bič, Metaclement, Legende o vrhovodih in mesečnikih ter Cafe noir. Izbor obsega okoli 90 knjižnih strani verzov. Pesmi je izbral in knjigo uredil Tone Pavček. Ciklo so naslovljeni po naslovih omenjenih zbirk, s čimer je še bolj poudarjeno, da obsega ta zbirka boljše in najznačilnejše stvaritve iz pesnikove dosedanje bere.

Svet, ki se razodeva iz Detelovih pesmi, ne ponuja ničesar za ugodje; ne za telo in ne za duha. To je svet, v katerem lebdi duh prednikov in v katerem je nekaj povsem običajnega srečati mesečnika, videti vrhovoda ali blazneža. To je krut svet grozljivih razsečnosti, en sam izziv za duha, ki se je voljan vdati strašnim avanturam. V tem svetu je vse v rumeni barvi, ker je v takšni baervi tudi roža, ki ima silno moč uročitve v blaznost. Tudi lirski subjekt se zavestno izroči tej moči, da ga vodi od dogajanja do dogajanja, dokler se ji - tudi sam porumenel - naposled ne iztrga. Seveda je v svetu, ki ga obravnava Detelova knjiga, tudi veliko normalno človeškega, takega, s čimer je napolnjeno naše vsakdanje zemeljsko življenje. Na to opozori tudi pesnik sam, ki neke pravi, da se nam grozljiva doživetja porajajo predvsem ob prebiranju starih knjig, ki pripovedujejo o skrivnostih. O prebranem razmišljamo in sanjamo, tudi o tistih srtljivih prizorih, ki jih ni.

IVAN ZORAN

Zlata ura

Kot bi reka življenja počasi tekla mimo, na njeni površini pa bi se odblikovale posamezne podobe, tako bralec doživlja branje knjige ZLATA URA Frančka Stefanca, ki je nedolgo tega izšla v zbirki Novi obrabi pri založbi Franc-Franc. Pisatelj, ki se je doslej pojavljal le z občasnimi krajšimi proznimi zapisi v časopisju, je svoj knjižni prvenec podnaslovil Saga iz Sv. Trojice.

Gre za pripoved o usodi številnih članov mlinarske družine iz Sv. Trojice v Slovenskih Goricah. Pripoved, ki je delno napisana kot avtorjevi osebni spomini in delno kot spomini drugih oziroma družinska kronika, je časovno vpeta v obdobje od druge polovice prejšnjega stoletja do osvoboditve. V njej se prepletajo tragični in veseli dogodki, smrti, nesreče, rojstva, poroke, med te dogodke, ki kot moč neubežne usode krojijo posameznikovo "bivanje v tej solzni dolini", pa se uvrščajo tudi veliki zgodovinski dogodki, obe vojni, revolucija in povojni čas, vendar se velika zgodovinska dogajanja odvijajo nekako na robu in samo od daleč posegajo v trojiško življenje, ki teče po starodavni strugi kmečkega in mlinarskega dela ter starih običajev. V začetku celo nekoliko moti raztrgana, premalo povezana pripoved, ki pa je v zadnjem delu knjige z avtorjevimi spomini precej bolj povezana, a bralec se na ta pisateljev ritem hitro privadi in tok pripovedi ga potegne za seboj. Značilnost Stefančevega pripovedovanja je tudi v tem, da opisuje številne ljudske običaje, govori o ljudskem izročilu ter z občutkom popisuje naravo. Tako se ob branju sage iz Sv. Trojice včasih zazdi, kot bi gledali sliko na steklo kakega slikarja naivca. Mnogo nenaivnih dogodkov in oseb (nastopata tudi Alojz Kraigher in Ivan Cankar) ponujajo bogato gradivo, ki bi ga lahko pisatelj z drugačnim prijemom zlahka ubesedil v zajeten in nedvomno zanimiv roman. Tako pa Zlata ura ostaja le saga, nekritična "govorica o zanimivih, resničnih dogodkih, izstopajočih iz vsakdanje povprečnosti, prenikljivih z baladnim sporočilom o poseganju metafizičnega sveta v vsakdanost", kot sago označuje dr. Kmecl v svoji Mali literarni teoriji. Vsekakor pa je pripoved privlačna za širok krog bralcev, ki ga knjiga tudi zasluži.

MILAN MARKELJ

IVAN ZORAN

Slovenska matica je izdala prevod Aristotelovega spisa O DUŠI in razpravo Marijana Krambergerja LOVEC NA HOMUNKULATE.

Državna založba je v zbirki Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev izdala tri novosti: 1. knjigo Zbranega dela Antona Vodnika, 2. knjigo Zbranega dela Edvarda Koebeka in 6. knjigo Zbranega dela Juša Kozaka.

V zbirki Literarni leksikon Državne založbe Slovenije sta izšli dve študiji: Janka Kosa LIRIKA in Vere Troha FUTURIZEM.

DEDIŠČINA PREHRABNE KULTURE - Poletje je čas, ko se ljudje radi zabavamo. Shajamo se v krogih družin in sorodstva pa na najrazličnejših množičnih prireditvah, vesellicah, žegnanjih. Poleg drugega je zlasti pomembno, da ob teh priložnostih dobro jemo in pijemo. V Beli krajini je simbol tovrstnih srečanj janjček na ražnju. Pečenje janjkov ima tu dolgo tradicijo, kar potrjuje tudi fotografija z žegnanja pri Treh farah pri Metliki iz leta 1932. Gre za dediščino belokranjske prehrabne kulture, katere pomena se včasih premalo zavedamo. "Na ražnju zna peči edini Hrvat in njegov najbližji brat Belokranjec," je zapisal v prejšnjem stoletju Janez Trdina. Verjetno je imel kar prav, saj tudi njegova naslednja ugotovitev še kako drži, da si namreč "o godiščih, praznikih, tresetih in sploh o vsaki posebni priliki streže Belokranjec z megom, in sicer z velikimi porcijami, da kaj zaleže." (Pripravila kustodinja Belokranjskega muzeja Andreja Brancelj)

Iz Trdinovih zapiskov

Boj z medvedom - Vpričo gospode je mešetar in krokar Pirc tepel se z velikim medvedom in ga nazadnje res podrl, zgrabivši ga za jajca. Ali boj je bil težak, trajal je pol ure, enkrat je P. že skoraj omagal. Medved razgrebel ga je, objemši ga, grdo po vratu, odrl mu kožo in meso. P. dobil je 2 f. (ker je šlo za stavo) in razen tega od gospod mnogo šestice in pijače.

Svetinja za svilodelstvo - Povše Županček dobil je za zasluge v svilodelstvu svetinjo. O tej priliki je govoril: "Delali ste se pred iz mene norca, češ da hočem pripeljati laško deželo na Kranjsko, rukali in sekali ste mi murbe, nasprotovali ste kolikor ste mogli, češ da vam bom s to nesnago, do zdaj pametnim možem čisto neznanu, strahovito škodil s tem plevelom, s tem gmovjem, s temi gosenicami. No zdaj pa poglejte - laške dežele sicer nisem pripeljal v Mimo peč, spravil sem pa simo lepe laške cekine, dobivši do 600 for. za svilo."

Vlačugarjev je tod dosti, potikajo se naj raje po krčmah, če ni denarja, se pa kreda, če ni vere, pa vana in če se more tudi ukrdati. Nikdar ni vamo za krčmarja puščati te falote same v hiši, kajti vedno pazijo, kam se spravljajo skupljeni denarji. Skor vsi so tudi hudi igralci. Če jih človek pobara kaj so, izve, da so nekteri služili vojaščino (skoraj vsi bivši vojaki so lumpije), nekteri da vozarijo ali godejo ali mešetarijo ali mesarijo. nekteri so tudi zapravljeni kmetavsi, katerim se ne ljubi delati, nekteri so prejeli doto in popivajo, dokler jo poženo, nekteri visijo za brado, izgovarjaje se, da jim ta in ta bolezen brani stopiti v kako službo etc.

Kaj naj skuham za kosilo, se sprašujem. Meso je predrago, fižol je bil včeraj, jutri bo že kaj. Za danes se nič pametnega ne spominim. Nič, kar krompir bo. Začnem s kuhanjem, pri tem pa mi seže spomin daleč nazaj.

V družini nas je bilo veliko otrok, torej ni bilo časa za vzgojo oziroma ni bilo posluha za to. Vzgjajali in oblikovali smo se sami. Najtežje je bilo, ko smo bili v tako imenovanih norih letih, ki se sedaj imenuje puberteta. Kljub vsem tegobam je bila naša mama strašno potrpežljiva in blaga. Vsi otroci smo morali z njo na njivo, če pa smo ji kaj pomagali, ve sam Bog. Enemu je bilo vroče, drugemu je bila pretežka motika, tretji je bil že lačen. Mama je pripravljala, naj bomo pridni in ko bo delo narejeno, bomo šli domov.

Nekoč sem potožila, da ne morem na njivo, ker mi ni dobro. "Prav, pa ostani doma in skuhaj kosilo," sem takoj dobila nalogo. Kaj naj skuham drugega kot krompir? Mama mi je lepo po vrsti našela, kako naj delam: "Krompir olup, ga operi, zreži na koščke, daj v lonec, zalij z vodo, posoli, in ko bo kuhan, ga zabeli. Glej, da ne boš dala preveč masti!" Med maminim govorjenjem sem se nekam zamislila in je sploh nisem slišala. Vprašala sem jo, kaj naj skuham. "Krompir vendar, kaj me nisi poslušala? Krompir operi,

olup... Si zdaj razumela?" "Mama, nisem vsega, povejte še enkrat."

In spet nisem bila zbrana. Mama je začela znova: "Krompir olup, operi..." "Naj dam kuhat neolupljen krompir?" sem s strahom vprašala, ker sem bila z mislimi zopet neke drugje. "Ne, najprej ga olup, nato operi..." je z rahlo nejevoljo govorila mama. Mudilo se ji je na njivo. "Mama, samo še enkrat povejte!" sem zaprosila. Mama je oklevala, ali naj še enkrat pove, potem pa je rekla: "Skuhaj, kar hočeš," in odšla je na njivo.

Obupano sem gledala za njo. Kaj naj že skuham? Mama mi je res nekaj pripovedovala, pa kaj, ko so bile moje misli čisto neke drugje. Začela sem jokati. Jokajočo me je našel oče, ki se je vračal z njive. Povedala sem mu, da moram skuhati kosilo, pa ne vem kaj. "Pa skuhaj krompir," mi je svetoval. "Saj res, kar krompir bom skuhal. Zakaj mi tega mama ni povedala," sem vzključila. Poskočila sem in kmalu se je iz štedilnika zakadilo. Odšla sem v klet po krompir, ga olupila, oprala, zrezala na koščke... Začela sem peti in sonce je sijalo. Bila sem vesela. Le zakaj sem prej jokala?

Tudi zdaj sem se zalotila, da imam obraz moker od solz. Za kosilo bo tudi danes krompir. Pa saj ne jokam zaradi krompirja, le spomini so me zmogli.

A.9.

MESTO

Med šolskim letom sem med prostimi urami rada odhajala v Novo mesto, kjer je veliko trgovin, butikov in slaščičarn. Že od mladih nog občudujem mesto, ker se v njih vedno kaj dogaja. Bila sem tudi že v več drugih mestih in povsod mi je bilo lepo, toda najlepše mi je bilo v Ljubljani. Ob misli na ljubljano se vedno spominam na lepe, res srečne trenutke.

Med poletnimi počitnicami sem stanovala pri gospe Maji in njeni hčerki Mirjam. Pri njihji mi ni bilo niti trenutek dolgčas: doma smo se kockali ali kartali, z Mirjam pa sva tudi pogosto obiskovali kino in hodili na bazen. Višek pa so bili večeri, ko je v mestu zasvetilo polno luči. Zvečer se nisem veliko sprehajala, sem se pa več dopoldne. Ljubljano sem dobro spoznala, ko sem obiskovala trgovine in prehodila

središča mesta. Čas je minil zelo hitro in nauenkrat je bil petek. Bilo je čudno, kajti med šolskim letom sem se ga veselila, toda sedaj sem si želela, da ga ne bi bilo. Spomnila pa sem se na znan pregovor, ki pravi: "Kar je dobro, se hitro konča." In res je bilo tako.

Ob odhodu mi je Ljubljana ponovno ostala v lepem spominu. Toda tudi vračanje domov je bilo prijetno. Tudi na deželi je prav prijetno. V vasi se ljudje med sabo veliko bolje poznajo. Kadar sprašujem ljudi o mestu in o deželi, predvsem občudujejo deželo, naravo in svež zrak. Veselijo se, kadar se lahko sprehajajo po gozdu, nabirajo gobe, trgajo grozdje ali pa opravljajo različna dela na polju. Vendar mnogi raje živijo v mestu, na deželo pa prihajajo le občasno.

Miloš Jakopec
1848
Narodna garda
v Novem mestu

Vrhu vsega pa je v vsej zadevi šlo za dobrodelno zbirko, ki pač ni bila najprimernejše borišče za odkrit spopad.

Z ovadštvom proti gardi

S pisnimi viri je najboljše dokumentiran politični in ideološki spopad v narodni gardi, ki je nastajal v Novem mestu zaradi obstoja meščanske garde, njenih zoprvanj in boja za prestiž, ki ga je vodila v združbi z mestno kamarilo.

Vlogo mestne oblasti smo že nekajkrat opredelili: bila je nasprotnik narodne garde, meščanska garda je bila njen ljubljenc. Mestna oblast je bila zelo vneto v ovadštvu in spotikanjih nad tistimi meščani, ki so prizadevno delovali v narodni gardi. To zadnje je razvidno iz okrožnega spisa št. 1276/p od 5. novembra 1848. Novomeško vodstvo (v omenjenem spisu je označeno kot "Stadtvorsteherung" in "Stadtgemeinde-Vorstand") je pošiljalo neposredno na gubernij v Ljubljano in na novomeški okraj in okrožje prijave in ovadbe brez osnov. Ljubljanski gubernij je vztrajal pri preiskavah in razčiščenju takšnih prijav. Posamezni trezni višji uradniki na okraju in okrožju so to dejavnost mesta spremljali z nenaklonjenostjo. Najbrž tudi zato, ker jim je bilo s tem naloženo obilno in neprijetno delo. Prijavljeni so bili: Franc Polak, 2. aktuar na okrajnem

komisariatu in urednik Sloveniens Blatt; Maks Jabornig, okrajni pisar in prvi poročnik v narodni gardi; konceptni praktikant Janez Recher, nadporočnik v narodni gardi; Anton Ogulin, blagajnik okrajne blagajne (najbrž je on izdal skrivnost o izplačilih denarja meščanski gardi, ki do tega ni imela pravice); konceptni praktikant na okrožju Martin Tribussi; konceptni praktikant na okraju Glaunach in pisar na okrožnem komisariatu Janez Župančič. Za našete so zahtevali takojšnjo premestitev iz Novega mesta.

Iz podtikanj in prijav pa niso bili izvzeti niti višji uradniki. Lotili so se tudi okrožnega sekretarja Pentija in višjega komornega svetnika Franca Jožefa Tschofna. Slednjega so prijavi zate, ker je prodajal narodni gardi po tovarniških cenah trakove za oznake... Tschofen je bil član upravnega sveta garde. V njegovi redni delovni dolžnosti na okrožju mu je bila podrejena finančna služba (uniformalni financarji), za katero je po tovarniških cenah nabavljala galanterijsko blago (trakove, našitke, gumbe ipd.). Najbrž so ga v gardi naprosili, naj tudi zanje nabavi trak za pentlje in pasice, ki so jih nosili gardisti. Videti je, da je to slo nekaterim visokim meščanom tako v nos, da so vložili proti njemu prijavo.

Glavna obdolžitve v prijavih je bila, da so prijavljeni delovali proti zedinjenju meščanske garde in narodne garde. V mestnem vodstvu so si zedinjenje očitno predstavljali tako, da bi meščanska garda obdržala primat in vsrkala narodno gardo. Šli so celo tako daleč, da so v vlogi na ministrstvo za notranje zadeve na Dunaju zahtevali razpustitev narodne garde. Ministrstvo je v odgovoru pojasnilo, da obstaja v Avstriji samo zakon o narodni gardi. Tako meščanska garda kot narodna garda sta podrejeni temu zakonu in zato želji po razpustitvi narodne garde ni mogoče ustreči.

Odpraviti nepotrebno paradiranje

Ideološko-politični spor glede meščanske garde je razviden iz objav v Sloveniens Blatt in je vsebovan v treh sestavkih. Prvi je najbrž reakcija na izkazovanje superiornosti meščanske

garde nad narodno gardo s pretiranjem na vezbanjih, v vojaških nastopanjih in z nekaterimi poizkusi na uvajanje drila. To se je verjetno dogajalo v prvih mesecih po ustanovitvi narodne garde (v obdobju marec-junij 1848). Sporočilnost omenjenih sestavkov je tako jasna, da se lahko omejimo samo na navedbe in krajše komentiranje.

Prvi sestavek je bil objavljen v Sloveniens Blatt št. 2 od 11. julija 1848 na straneh 7 in 8 pod naslovom "Nekaj o ustanovi narodne garde". V uvodu je ugotovitev, da je meščanu naložena v narodni gardi častna dolžnost varovanja ustavnega reda, svobode in lastnega ognjišča. "Zato, da se ne bi oddaljevala od teh vzvišenih in edinstvenih smotrov, mora (narodna garda, M.J.) tudi znotraj sebe izločiti vse tisto, kar duši željo in ljubezen ter greni ali pa skuša slabiti, čeprav samo posredno... posebne dolžnosti, ki jih opravljajo kot gardisti, meščanov ne smejo odvracati od njihovega rednega dela. Zaposlenim torej mora biti omogočeno, da opravljajo svoje običajno delo brez ovir, njihova meščanska obstojnost pa ne sme biti prizadeta.

Ampak ali lahko to izpolnjujejo v polnem obsegu, ali se navdušenje za ustanovo narodne garde lahko obdrži, ko pa le-to spremljajo brezštevilna ekserciranja, paradne garde, častne garde, slavnostni sprevodi, patroliranja in druge nepotrebne, predvsem na primer pred nedavnim v Novem mestu, mimo predpisov uvedeno pozdravljanje višjih stopenj na razdalji treh korakov?

Ali je vsebina narodne garde ob njenem častnem poslanstvu varuha ustavnega reda in svobode res samo v paradnih gardah? Ali samo v nočnih gardah in policijskem delovanju? Mar ni s tem prezrto, da se s tem zanemarjajo posebne državljanske pravice in zatirata ljubezen in predanost v največji meri? Pojavi, ki so se doslej primerili v narodni gardi, so najbolj prepričljiv dokaz za to. Če želimo torej to ustanovo utrditi v njenem častnem poslanstvu, je treba glede na dosedanje izkušnje odpraviti vse nepotrebno paradiranje in patroliranje. Največ enkrat na teden, ob nedeljah in praznikih naj poteka vezbanje. Narodna garda

naj se usposablja v tistih znanjih, ki jih potrebuje pri varovanju miru, reda in varnosti." Podpisan je "Nekdo narodni gardi v dobro".

V sestavku so zelo jasno, ostro in odločno načeta vsebinska, ideološko-politična vprašanja, ki so se porajala zaradi delovanja meščanske garde.

Z in brez Te deuma

V št. 8 od 8. avgusta 1848 je bilo na str. 32 v rubriki "Locales" objavljeno poročilo o praznovanju zmage v Italiji. Bil je to konec večletne vojne v severni Italiji, v kateri se je v bitki pri Custozi proslavil priljubljeni avstrijski maršal Radecky. Slavnost je bila na torek, 15. avgusta. Oblastni organi so se ob vnetem sodelovanju nemškutarjev zavzeli za čimvečji blišč. Navajamo: "... bila je velika masa... civilni oblastniki in oficirski zbor... paradno postrojena narodna garda je izstrelila častno salvo... Velika masa se je končala s Te Deum... Če opisano praznovanje ne bi bilo znak pobožne vdanosti okrožnega mesta do vladarske rodbine, bi le-to lahko bilo povod za mnogostranska razišljanja.

Ob proglasitvi ustavnosti, enakopravnosti vseh narodov in jezikov, svobode govora in enakosti stanov je bil tudi velik praznik. Bila je masa, toda brez Te Deum, prisostvoval je le majhen del razumnih... Zdej, ko je šlo samo za triumf nad podjarmljenim narodom, so dobrodušno zastavili vse za polepsanje praznika. Torej; ustavnost in svoboda naj bi bile nered, zmaga v Italiji pa bi bila upanje na vrnitev starih, dobrih časov, ki so nam v petintridesetletnem miru dali toliko sadov...

Bratje! Če proslavljamo praznik našega zmagovitega orožja in junakov, ki prezirajo smrt, ne pozabimo na našo svobodo!"

Primerjava blišča praznovanja zmage v osvajalni vojni s prežitim skromnim praznovanjem pomembnih pridobitev revolucije je zelo učinkovita in prepričljiva, posebne pozornosti pa je vredno ob koncu zapisano svaročje, vizionarsko opozorilo na pomembnost ohranjanja lastne svobode.

Dogodki v sliki in besedi

EVROPSKIH ŠTUDENTI OBISKALI NOVO MESTO - Skupina za mednarodno sodelovanje pri Medškofjskem odboru za študente - MOS je priredila Mednarodni poletni teden, ki naj bi Slovenijo predstavil tujim študentom. V ponedeljek in torek so obiskali tudi Novo mesto, kjer so poslušali predavanje dr. Lojzeta Gosarja z naslovom "Slovenija danes", si ogledali mesto in kapiteljsko razstavo, se srečali s novomeškim proštom J. Lapom, ki jim je razkazal kapiteljsko cerkev in proširjo, obisk pa so zaključili s piknikom na kopaljskem Otočcu. Veseli so bili predvsem srečanja z novomeško mladino, in ob tem spoznanja, da lahko mladi Evrope sodelujejo tudi na drugih ravneh, in ne le na politični. (Foto: Jerca Božič)

V KOSTANJEVICI TRIJE NOV LOKALI - V soboto, v nasprotju z večino dni v letu mestece ob zasajani Krki ni bilo zaspalo, bila je Kostanjevska noč. Še dopoldne pa so v bivši gostilni Jevnik odprli kar tri nove lokale: novomeški zlatar in graver Joško Kranjc (na sliki) se je odločil, da bo mesto brez zlatarne ponudil poleg zlatarskih in graverskih izdelkov in uslug tudi priznane nemške ure Greiner; na drugi strani vizualne pregrade bo Andrej Avenik prodajal papirno galanterijo, od vizitk do šolskih potrebščin, pa tudi fotokopiranje, nasproti zlatarne in papirne galanterije je Branka Cvek uredila prijeten Green bar, kjer bodo obiskovalcem poleg vseh vrst pijač ponudili tudi sadne kupe, sladoled in različne narezke.

VRHPOLJCI NA TRDINOVEM VRHU - Štirje vaščani Gor. Vrhpolja so prejšnji torek ob cerkvi sv. Jere postavili dve mizi s klopmi. "Tako da se bodo imeli obiskovalci kam vsteti in da bojo 'komot' pomalicali in popili kozarec vina," pravijo vrhpoljci. To delo je njihov prispevek pri lepšanju okolice cerkve sv. Jere in sosednje sv. Elije. Ostanke cerkvice sv. Jere je pod vodstvom novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine zelo lepo in primerno uredil njihov sožupljan Tone Hočevar iz Smalčje vasi pri Sentjerneju. (Foto: A. B.)

KRONIKA NESREČ

NEPREVIDNO NA CESTO - 22. julija ob 17.40 je 13-letni Jani Jerman iz Črnomlja peljal kolo z motorjem s parkirišča v Beograd na Zadružno cesto v Črnomlju. Ker se ni prepričal, če je varno, je zapeljal v trenutku, ko je po cesti pripeljal voznik osebnega avta, 24 letni Anton Jankovič iz Sadeža. Le-ta se je umikal, vendar se je mopedist zaletel v desni prednji blatnik in padel po vozlišču. V nezgodi se je Jani Jerman hudo poškodoval, zato ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Škoda na vozilih znaša približno 50.000 tolarjev.

Z MOTORJEM SEKAL OVINEK - 24. julija ob 21.30 je 21-letni Jože Švirč iz Jelš pri Otočcu vozil motorno kolo znamke Kawasaki z neprimerno hitrostjo po lokalni cesti v Lutrškem selu proti Otočcu. Ko je po levi strani cestniča pripeljal v levi ovinek je nasproti pravilno pripeljala voznica kolesa z motorjem 26-letna Mateja Klarar iz Lutrškega sela. Švirč jo je oplazil z levim bočnim delom motornega kolesa in oba sta padla po vozlišču. V nezgodi sta se udeleženca hudo poškodovala in se zdravila v novomeški bolnišnici. Škoda na vozilih znaša približno 50.000 tolarjev.

ZBILA OTROKA - 25. julija ob 9.55 je 24-letna Mojca Garantini iz Podrečja vozila osebni avto R 4 od Črnomlja proti Črnomlju. Ko je z neprimerno hitrostjo pripeljala v nasele Vrčice, je z njene desne strani na cesto pritekla 5-letna Darja Potokar iz Semic. Voznica jo je opazila, zavirala in se umikala, vendar jo je kljub temu podrla. Hudo poškodovano Darjo so odpeljali v novomeško bolnišnico.

IZSILIL PREDNOST - 19. julija ob 21.15 je 53-letni Franc Žnidaršič

iz Trebnja z jugom 55 peljal od Stefana proti Pluski. Ko je v vasi Breza pripeljal do križišča, mu je na mopedu izsilil prednost 18-letni Janko Zukovec iz Gorenje Nemske vasi. Mopedist je zavil levo na regionalno cesto, ne da bi se prepričal, če to lahko varno stori. Žnidaršič se je mopedistu umikal in zaviral, vendar se trčenju ni mogel izogniti. Hudo poškodovani Zukovec se zdravi v novomeški bolnišnici, na vozilih pa je za okrog 55.000 tolarjev škoda.

PREHITRO PO SLABI CESTI - 21. julija ob 7.15 je 25-letni hrvaški državljani Franjo Jaki iz Zagreba z osebnim avtom peljal po magistralni cesti Ljubljana - Obrežje. Zaradi neprimerno hitrosti ga je pri Prilipah začelo zanašati. Ker vozila ni mogel umiriti, ga je zaneslo s ceste, avto pa se je poškodovan zaustavil na travnatem nasipu ob cesti. K sreči jo je voznik odnesel brez telesnih poškodb. Prav na odseku magistralne ceste M/1 pri Prilipah je po podatkih UNZ Krško vse več nesreč zaradi prehitre vožnje po dotrajanem cestišču. Voznikom svetujemo, naj bodo na omenjenem odseku še posebej previdni.

TRAKTOR GA JE STISNIL - 21. julija okoli 11. ure se je 59-letni Vlado Želenc iz Sevnice s svojo ženo odpravil z neregistriranim traktorjem brez varnostnega loka v gozd blizu naselja Dolenja Radulja. Pri vleki hrastovega hloda v gozdu se je hlood zataknil ob smrekov panj, tako da je dvignilo prednji del traktorja, da se je začel prevračati. Pri prevračanju je zadnji blatnik stisnil voznika. Želencika so hudo poškodovane prepeljali v novomeško bolnišnico, kjer je ostal na zdravljenju.

Kaj pa, če kupite mačka v žaklju?

Nedavna kontrola atestov za telefone, telefakse in podobno je zelo vznemirila ljudi - Zakaj Panasonicove naprave za nas niso dobre? - Znan znamka še ne pomeni kvaliteto

NOVO MESTO - Nedavna atestna akcija je med imetniki neatestiranih telefonov, faksov in drugih podobnih naprav, predvsem pa med trgovci, ki te naprave prodajajo in od tega živijo, povzročila pravo vznemirjenje. Predvsem se jezijo prodajalci Panasonicovih naprav, katera v tujini dobijo ateste, za slovenski trg pa očitno niso dobre. Mnogi menijo, da je tako tudi zaradi tega, da bi zaščitili edinega domačega izdelovalca telefonov.

Pobudniki akcije to zavračajo, RUT, Republiška uprava za telekomunikacije, pa pravi, da ti izdelki niso prilagojeni slovenskim standardom. Tržni inšpektorji po celi Sloveniji imajo v tej akciji nalogo, da pri prodajalcih teh naprav preverijo, če imajo ustrezna potrdila o standardizaciji in drugo potrebno dokumentacijo, vendar ne pregledujejo le telefonov in njim podobnih naprav, ampak tudi ostalo tehnično robno, ki je na prodajnih policah v naših trgovinah.

Tudi novomeška tržna inšpekcija je vključena v delovno komisijo v

okviru republiške tržne inšpekcije, ki intenzivneje kontrolira kvaliteto tehničnih proizvodov. Komisija je bila ustanovljena pred tremi leti, vendar se je pravo delo začelo s porastom zasebnih trgovin, ko se je povečal tudi uvoz tehnične robe. Tržna inšpekcija bo kontrolirala, ali je proizvod varen, da ob uporabi ne povzroča radiofrekvenčne motnje, da je za varovan proti električnemu udaru, da se ne pregreva, da se ne vžge, da je odporen proti vlagi in rji. Vsi uvoženi proizvodi morajo biti pri nas ponovno atestirani in sicer imamo, odkar smo se osamosvojili, Slovenski urad za standardizacijo. Na novomeški tržni inšpekciji pravijo, da so pogosto ljudje začudeni, zakaj je potrebno proizvode znanih svetovnih znamk pri nas ponovno atestirati, saj je znano, da so kvalitetni. Vendar iz izkušenj inšpektorji ugotavljajo, da znana znamka stoddotno še ne jamči za kakovost.

Trenutno tržna inšpekcija pregleduje le električna prenosna orodja, kot so vrtalniki in skobeljniki. Pri prodajalcih bodo preverili, če imajo ateste, garancijski list, navodilo o uporabi in zagotovljen servis. Na novomeški tržni inšpekciji pravijo, da robe z neurejeno dokumentacijo ni veliko,

seveda pa se vedno najdejo izjeme. Tudi v nedavni akciji, ko so pri prodajalcih preverjali ateste za telefone in podobne naprave, neatestiranih naprav ni bilo veliko. Le pri Fenixu, ki se ukvarja s prodajo japonskih telefonskih aparatov Panasonic, za vse aparate niso imeli atestov; so pa zanje zaposlili Republiško upravo za telekomunikacije. Še predtem so za atest zaposlili takratno jugoslovansko ustanovo za standarde v Beogradu, ki je naprave atestirala, vendar so ta potrdila prišla v Slovenijo prepozno, po osamosvojitvi. J. DORNJŽ

S TRAKTORJEM V KRKO

DRAGA - 24. julija približno ob 10.20 je 16-letni Matjaž Košak iz Dolenjega Maharovca vozil traktor po travniku pri naselju Draga. Ko je vozil vzvratno tik ob brežini Krke, se je zaradi teže traktorja brežina utrgala in traktor se je prevrnil v Krko. Voznik je med prevračanjem skočil s traktorja, vendar se je traktor klub temu prevrnil nanj in ga stisnil z zadnjim kolesom. Globina vode je bila 50 cm, Košaka pa so rešili vaščani iz Gomile. V nezgodi je si je Košak zlomil desno nogo.

POGIN RIB

GORENJE PONIKVE - Dne 23. julija je prišlo do pogina rib v reki Temenici pri naselju Gorenje Ponikve. Poginilo je okoli 50 rib. Vzrok pogina je po vsej verjetnosti nizek vodostaj, slab pretok vode in pomanjkanje kisika. Analiza vode bo pokazala, ali gre tudi za onesaženje.

OBSTAL JE MED DREVESI

DOLENJA VAS - 17. julija ob 23.50 se je 29-letni Jože Rihtar iz Krškega peljal iz smeri Krškega proti Brežicam. Ko je pripeljal v Dolenji vasi v nepregleden ovinek, ga je zaradi neprimerno hitrosti vrglo prek žive meje med drevesa, kjer se je vozilo zagodilo. Voznik se je pri tem hujše poškodoval in se zdravi v novomeški bolnišnici.

ZAPORNIK

IZKORISTIL DOPUST

STEHANJA VAS - 21. julija so policisti v Stehanji vasi prijeli 42-letnega A. Š. iz Hrvaške, ki je utemeljeno osumljen storitve več kaznivih dejanj na območju Trebnjega, Novega mesta, Ivančne Gorice in Litije. Osumljenec prestaja zaporno kazen in je imel v času od 5. julija do 5. avgusta dopust. V tem času je na območju UNZ Novega mesta vlomil v 3 vikende in v stanovanjsko hišo.

IZSILIL PREDNOST

SENUŠE - 17. julija ob 11.45 je na lokalni cesti Leskovec pri Krškem - Veliki Trn na Senušah 26-letni Miroslav Bobič izsilil prednost pri vožnji skozi križišče pred 22-letnim Jožkom Kučičem. Pri trčenju je Kučič dobil težje poškodbe in so ga odpeljali v novomeško bolnišnico na zdravljenje.ž

USODNE OPEKLINE

SEVNICA - V prejšnji številki Dolenjskega lista smo že poročali o hudi nesreči pri delu v Kopitarni Sevnica, ko se je 18. julija pri čiščenju peči pred zaključkom službe hudo opekel 54-letni strojnik Pavel Lendaro, ker je predtem pozabil izključiti avtomatski ventilator za dodajanje žaganja in lesnega prahu. Med čiščenjem se je ventilator samodejno vključil, vžig v peči pa je Lendaro zadal usodne opeklino, zaradi katerih je 24. julija v Celjski bolnišnici umrl.

Avtomobili privlačijo tatove

V Krškem ukradli golfa - Parkirani avtomobili vlečejo

KRŠKO, NOVO MESTO - Parkirani avtomobili so vse pogostejši cilj nočnih pohodov tatov in vlomilcev. Le-ti največkrat lastnika olajšajo za denar in dokumente, izpulijo avtoradio, držejši pa avto tudi odpeljejo. Zato je, če nimamo garaže, avto najbolj pustiti na obljudenem in dobro razsvetljenem parkirnem prostoru.

V noči od 24. na 25. julij je neznan storilec ukradel osebni avtomobil znamke Golf KK-P6-209, letnik 1992, last C. R. iz Brestanice pri Krškem. Za storilec se poizveduje.

15. julija zvečer je neznan storilec na parkirnem prostoru na Otočcu iz osebnega avta ukradel moško torbico, v kateri je imel lastnik V. V. iz Breške vasi dokumente, devize, denar in zlat moški prstan. Naznanec je lastnika oškodoval za več kot 100.000 tolarjev.

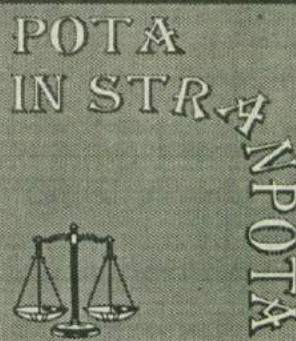
V času od 21. do 22. julija je neznan storilec iz osebnega avta, ki

ga je imel oškodovanec M. L. iz Drage parkiranega na dvorišču, ukradel avtoradio znamke Philips in s tem dejanjem oškodoval lastnika za 18.000 tolarjev.

24. julija je neznan storilec vломil v osebni avto, ki ga je imel lastnik F. J. na Strugi ter mu iz dveh denarnic ukradel tolarje in devize. Storilec je lastniku povzročil za 60.000 tolarjev škodo.

18. julija ponoči je neznan storilec na parkirnem prostoru v Podgori z osebnega avtomobila R 5 odvil štiri okrasne pokrove koles ter tako oškodoval lastnika za okrog 24.000 tolarjev.

V času od 20. do 21. julija je neznan storilec iz odklenjenega osebnega avta, ki ga je lastnik S. H. iz Hrustulj parkirjal pred stanovanjsko hišo, ukradel denar in nekaj deviz in s tem oškodoval lastnika za 5.200 tolarjev.

dežurni poročajo

VLOMIL V ZIDANICI - 20. julija je neznanec vlomil v Babni Gori. Iz zidanice J. Z. iz Babne Gore je odnesel denar in hrano ter ga oškodoval za 30.000 tolarjev. Iz brunarice R. K. iz Ljubljane je ukradel le cigarete, z vlomom pa je napravil za 5.000 tolarjev škodo.

KAVA IN CIGARETE - 18. julija je neznan storilec vломil v bife Stop na Medvedjeku ter ukradel 5 kg kave in več zavitek cigaret. Lastnika lokala T. Č. iz Grosupljeja je oškodoval za okrog 10.000 tolarjev.

BIL JE LAČEN IN ŽEJEN - V noči na 19. julij je neznan storilec vломil v bife, ki ga ima oškodovanka J. L. iz Ljubljane ob magistralni cesti M/1 v Sentjurju na Dolenjskem, ter odnesel hrane in pijače za okrog 20.000 tolarjev.

ZADOVOLJIL SE JE S PIAČO - V času od 19. do 20. julija je neznanec v Martinji vasi vломil v stanovanjsko hišo M. N. iz Ljubljane in odnesel pijačo ter tako lastnico oškodoval za več kot 2.000 tolarjev.

Premislil si je

Obračanje na magistralni cesti pri Zalokah vzrok za prometno nesrečo

ZALOKE - Polkrožno obračanje na magistralni cesti Ljubljana - Obrežje pri naselju Zaloke (pri Krškem) je bilo vzrok za prometno nesrečo s hudimi telesnimi poškodbami. 23-letni Marjan Šinkovec iz Novega mesta se je med vožnjo iz smeri Ljubljane proti Obrežju pri Zalokah odločil, da bo spremenil smer vožnje. Na ravnem delu ceste s prekinjeno belo črto v sredini je zmanjšal hitrost, zapeljal ob desni rob svojega voznega pasu in pričel polkrožno obračati svoje osebno vozilo. Ko je bil z vozilom sredi cestniča, je za njim z osebnim avtom pripeljal 29-letni Goran Hrnčič in se skušal izogniti trčenju tako, da je zapeljal na nasprotni vozni pas. Kljub močnemu zaviranju trčenja ni mogel preprečiti in je s prednjim delom svojega vozila zadel v zadnja leva vrata Šinkovečevega avta. V nezgodi se je hujše poškodovala Hrnčičeva sopotnica 33-letna Biserka Stetič, ki se zdravi v novomeški bolnišnici.

ILEGALNO ČEZ MEJO

KRŠKO - V zadnjem vikendu od 24. do 25. julija so policisti na območju Uprave za notranje zadeve Krško zabeležili večje število ilegalnih prehodov državne meje z republiko Hrvaško. V dveh dneh so zalotili pri ilegalni prehodu državne meje 22 oseb, od tega 13 državljanov Bosne in Hercegovine in 9 državljanov Republike Hrvaške. Devet oseb so prijaviili sodniku za prekrške.

STRELA UNIČILA IZOLATOR

ZAPUDJE PRI DRAGATUŠU - 20. julija ob 22.00 je strela udarila v železno konstrukcijo transformatorja v Zapudju pri Dragatušu. Prišlo je do preboja 20-kilovoltnega izolatorja, ki je ob udarcu strele zgorel. Delavec Elektra je izključil električno napetost, na transformatorju pa je škoda za 100.000 tolarjev.

Z OBČINE ODNESLI DOKUMENTE

ČRNO MELJ - V noči na četrtek, 21. julija, je naeznan storilec vломil v zgradbo občine Črnomelj in iz prostorov sekretariata za notranje zadeve odnesel 180 potnih listov, 255 prometnih dovoljenj, 312 voznških dovoljenj, 49 osebnih izkaznic in več žigov v skupni vrednosti okoli milijon tolarjev. Nekaj dest dokumentov so kasneje našli ob reki Lahinji. Za storilecem še poizvedujejo.

Valantov avto prenizek za zmago

V Studenec je najhitreje pripeljal Italijan Pedrazza, ki je vozil povprečno 111 km/h - Domačega zmagovalca diskvalificirali - Rezec in Pavlič druga v svojih razredih

SEVNICA - Organizatorji letošnje druge največje avtomobilistične prereditve v Sloveniji, gorske hitrostne dirke Sevnica 93, Top racing team iz Sevnice, so v nedeljo na cesti med Impoljo in Studencem izpeljali izredno zanimivo in razburljivo tekmovanje. Dirka je šela za slovensko in avstrijsko državno prvenstvo, udeležili pa so se je tudi tekmovalci iz Italije, Švice in Nemčije.

Daleč najhitrejši na strmi in ovin-kasti progi je bil Avstrijec Walter Pedrazza s formulo 2 PRC F2 BMW, ki je v drugi vožnji v soboto na uradnem treningu in v nedeljo na tekmi večkrat popravil rekord proge, najhitrejši pa je bil v nedeljo v drugi vožnji, ko je na 3,7 km dolgi progi dosegel čas 2:01,68 in vozil s povprečno hitrostjo 111 km/h. Zmagovalca v kategoriji turističnih avtomobilov v najhitrejšem razredu A/4, Silvana Lulika z lancio HF integrale, je po treh vožnjah premagal za celih 35 sekund. Pedrazzi se je najbolj približal Italijan Rudolfo Aguzzoni s prototipom Osella PA 9 BMW, ki je na koncu zaostal vsega 2,79 sekunde.

Po posameznih razredih so v tekmo-vanju za slovensko prvenstvo zma-gali: A - Silvan Lulik (AK West Olimpija - Lancia HF integrale) 6:41,61; N - Peter Janežič (AMD Slovenija avto - Mazda 323 Familia 4 WD) 7:10,92 (po diskvalifikaciji Sama Valanta, ki je dosegel čas 6:59,62); pokal Daihatsu - Tomislav Staut (AK West Olimpija - Daihatsu Charade TS) 8:28,43 in v skupini II Dagmar Šuster (AK West Olimpija - Vauxhall Cava-

lier 16 V), ki je bil tudi edini tekmo-valet v tem razredu. Kljub diskvalifikaciji Sama Valanta, Sevniciani niso ostali brez tekmoval-

DURIČEVA NA EVROPSKO PRVENSTVO

DOLENJSKE TOPLICE - Gordana Durič iz Dolenjski Toplic je že odpotovala na mladinsko evropsko prvenstvo v atletiki v San Sebastian v Baskiji, kjer bo v soboto nastopila v kvalifikacijah v troskoku. V njeni disciplini bo po zadnjih podatkih organizatorja nastopilo 33 atletinj. Glede na dosežanje rezultate se ob dobrem skakanju Gordani obeta uvrstitev v finale, za kar bo morala skočiti blizu svojega osebnega rekorda. Za njo je z osebnim avtom odpotoval njen trener Milan Šimunič, ki je bil tudi sam odličen tekmovalec v troskoku in bo na prvenstvu Gordani pomagal z navseti.

nih uspehov. Janko Rezec, pionir avtomobilističnega športa v Sevnici, je bil z nissanom sunnymem v skupini N 2., v skupini A je bil Damjan Žičkar 9., Rajko Starman 12. V skupini A je vozil tudi Novomeščan Andrej Fabijan in osvojil 8. mesto.

Dirko so popestrili vozniki zgodovinskih vozil. Gledalci so lahko videli na delu izvrstno ohranjene dirkalnike, stare 20 in več let, nekateri med njimi pa

● Druga mesta v pokalu Daihatsu je bil zelo vesel Novomeščan Alojz Pavlič, ki se je po dveh desetletjih izredno uspešne kariere med motoristi ponovno vrnil v avtomobilski šport, kjer je tudi začel svojo športno pot. Po prvih vožnjah na sobotnem treningu je le nejevoljno zmajeval z glavo, potem pa mu je šlo vse bolje in bolje, v tretji vožnji nedeljske dirke pa je že dosegel najboljši čas, kar pa mu ni zadostovalo, da bi premagal odličnega Tomislava Stauta. Lajze Pavlič bo letos nastopil tudi na Gorjancih, kjer bo edini voznik, ki je na tej dirki tekmoval že pred 22 leti.

v hitrosti niso prav veliko zastajali za sodobnimi vozili. Njihitrejši med "zgodovinarji" je bil Avstrijec Michael Steffny z BMW-jem 2002, s kakršnim je pred 20 leti na Gorjancih zmagoval Goran Štok.

Kljub strogim varnostnim ukrepom nesreča v avtomobilskem športu nikoli ne počiva. Že na treningu je v gozdu končal Miro Veljak s Citroenom AX, na nedeljski dirki pa sta med bukve zapeljala dva voznika formul. K sreči so vozniki iz razbite pločevine zlezli nepoškodovani.

I. VIDMAR

24 UR NOGOMETA

MIRNA PEČ - Nogometni klub Mirna Peč bo od sobote do nedelje na afalnem igrišču v Mirni Peči pripravil nogometno tekmo med Mirno Pečo in Mimo. Tekma se bo začela v soboto ob 15. uri in bo trajala 24 ur. V vsakem moštvo bo lahko izmenično igralo 30 igralcev. Posebno nagrado pokrovitelja bosta prejela igralca, ki bosta dosegla največ golov, ali zdržala najdlje na igrišču.

TEČAJ JOGE

ČRNOMELJ - 28. julija se je pričel v organizaciji Zavoda za izobraževanje in kulturo tečaj joge za začetnike. Tečaj bo v črnomaljskem kulturnem domu trikrat tedensko po dve šolski uri, trajal pa bo do konca avgusta. Vodi ga Jelka Dereani, ki je končala tečaj za inštruktorje joge v Satyam joga centru v Atenah.

Šport iz Kočevja in Ribnice

● Jutri bodo v prostorih gostišča Janez košarkarji Snežnika iz Kočevske Reke s podjetjem Snežnik obnovili pogodbo o pokroviteljstvu in hkrati podpisali podobno pogodbo še s podjetjem Mercator - kmetijsko gospodarstvo. Moštvo Snežnika je ta teden gostovala v Portorožu, kjer je z istoimenskim moštvom odigralo prijateljsko tekmo in zmagovalo z izidom 86:80 (36:41). Največ košev za Snežnik (25) je dosegel nekdanji košarkar Sloboda Dite iz Tuzle, novi trener in igralec moštva iz Kočevske Reke.

● Nogometni koševskega Avtobuma so minuli teden odigrali dve prijateljski tekmi. V prvi so s prvovrstaškim moštvom Slovan Mavrica igrali neodločeno 2:2 - gole za Avtobum sta dosegla Čosič in Novak - v drugi tekmi pa so premagali Čerknico s 3:1. Gole proti Čerknici so dosegli Čosič, Stojanovič in Murn.

● Kočevske rokometiške se vedno iščejo pokrovitelja za naslednjo sezono, saj je Oprema Kočevje zaradi finančnih težav prekinila sodelovanje s klubom. Priprave na sezono, v kateri bodo Kočev-varke igrali v evropskem pokalu IHF, se bodo začele 10. avgusta, rokometiške pa bo po nekaj letih ponovno prevzel trener Radič. Zaradi mednarodnih nastopov se želijo okrepiti, najverjetneje pa bodo v kočevski ekipi zaigrale rokometiške iz Hrvaške ter Bosne in Hercegovine.

M. G.

ZMAGA KOČEVSKO-NOVOMEŠKEGA PARA

NOVO MESTO - Na družabnem turnirju teniških dvojic, ki ga je novomeški teniški klub pripravil ob otvoritvi novega teniškega igrišča, je zmagala kočevsko novomeška dvojica Novak - Bregar, ki je v finalu ob štirih zjutraj premagala novomeški par A. Novak - Brađač. Na turnirju je nastopilo prek 60 igralcev.

ZMAGA LEVIČARJA

SEVNICA - Na hitropoteznem šahovskem turnirju za letno prvenstvo je za mesec julij med 16-imi nastopajočimi zmagal Mesojedec nad Povšetom in Kranjcem. V skupnem seštevku po sedmih mesečnih turnirjih vodi Derstovšek, drugi je Povše, tretji pa Kranjec. Naslednji turnir bo v nedeljo, 15. avgusta, ob devetih. Šahovski klub "Milan Majcen" je na Trnovcu organiziral drugo srečanje "Mladi - stari". Po osem šahistov v vsaki skupini je tekmovalo v dveh delih: najprej na ekipnem turnirju "Mladi - stari", nato pa še na dveh ločenih turnirjih "mladih" in "starih". V končnem seštevku ekipnega in posamičnega turnirja je bil najboljši Ivan Levičar, za njim Bojan Smerdel in Martin Povše.

NOVOLES PETI V ITALIJI

VAL DI SOLE - Ne prizorišču letošnjega svetovnega prvenstva v jakaju in kanuju na divjih vodah so te dni izkazali tudi raftarji straškega Novolesa. Na tekmovalni v raftingu za odprto prvenstvo Italije so med 46 ekipami zasedli odlično 5. mesto. Ledeniška reka Noce je povzročila več odstopov zaradi prevračanja. Stražani pa so povrhu vsega štartali med zadnjimi in med obema vožnjama prehiteli štiri počasnejše splave, kar jim je odzvelo precej časa; kljub temu pa je 5. mesto v močni mednarodni konkurenci lep uspeh.

ŠPORTNA OBVESTILA

NOGOMET - Nogometni klub Polana bo v soboto, 31. julija, ob 19. uri na igrišču Ljudski vrt v Škocjanu pripravil nočni turnir v malem nogometu. Prijave bodo zbirali na igrišču pol ure pred začetkom tekmovanja. Organizator obljublja lepe nagrade.

TENIS - Športni center Vita v Trebnjem bo v petek, 30. julija, pripravil tradicionalni nočni teniški turnir dvojic, namenjen rekreativnim igralcem tenisa. V dvojici lahko poleg rekreativca nastopi rangiran igralec le v primeru, če ni uvrščen pod 120 mestom na slovenski lestvici. Vsak par bo odigral najmanj dve tekmi. Prijave in informacije do petka do 17. ure v športnem centru Vita na telefon 44-990.

NOGOMET - Nogometni klub Stari grad bo v soboto, 31. julija, ob 19. uri na igrišču pri gasilskem domu v Otočcu ob Krki pripravil nočni turnir v malem nogometu. Prijave bodo zbirali uro pred začetkom tekmovanja.

NOGOMET - Nogometni klub Ban Šentjerneji bo v nedeljo 8. avgusta, ob 8. uri na igrišču v Pleterjih pripravil nočni turnir v malem nogometu. Prijave bodo zbirali do začetka tekmovanja.

SPUST V SPOMIN NA CISTO SAVO

KRŠKO - Odbor za šport in rekreacijo pri Gasilskem društvu Krško vabi to soboto vse ljubitelje narave in reke Save na 2. spust po reki Savi od Sevnice do Krškega. Udeleženci se bodo zbrali ob 9. uri pred gasilskim domom v Krškem, od koder bodo organizirano odšli do štartnega mesta v Sevnici. Organizatorji bodo sicer zagotovili splave, vendar pričakujejo, da bodo tudi udeleženci pripeljali s sabo svoja plovila - čolne, kajake, kanuje. Cilj spusta bo predvidoma okrog 16. ure pod Jermanovo skalo v Krškem. Štartina je 400 tolarjev za odrasle in 300 za otroke ter vključuje tudi hrano in pijačo ob prihodu na cilj. Prijave sprejemajo vsak dan po 16. uri v gasilskem domu v Krškem.

NEUSMILJENI SODNIKI - Ljubljenc domačega občinstva Samo Valant iz Tržišča pri Mokronogu je z drzno vožnjo osvojil 1. mesto v tekmovalju za državno prvenstvo v razredu N, ki pa so mu ga po dirki odvzeli. Njegov nissan sunny pulsar GTI-R je bil za 5 mm nižji, kot je dovoljeno, kar je bilo za stroge sodnike dovolj za diskvalifikacijo. (Foto: I. Vidmar)

Triatlon: Evropski pokal

Udeleženci iz 13 držav - Favorit Finec Kiuru - Kogoj upa na uspeh - Pomaga 400 prostovoljcev

NOVO MESTO - V nedeljo se bo ob 11. uri s štartom plavanja na Loki začela največja športna prireditvev leta v Novem mestu. Na 7. letošnji tekmi za evropski pokal v triatlonu, ki se je začel maja v Belgiji, končal pa se bo decembra v Izraelu, bodo nastopili triatlonci iz Finske, Nizozemske, Švice, Francije, Italije, Nemčije, Anglije, Avstrije, Češke, Ukrajine, Rusije, Hrvaške in Slovenije. Tekma v srednjem triatlonu (2,5 km plavanja, 80 km kolesarjenja in 20 km teka) bo šela tudi za državno prvenstvo.

Največja favorita za zmago v Novem mestu sta Finec Pauli Kiuru, 7-kratni zmagovalec tekem Svetovnega pokala in drugi najboljši v ironman triatlonu na svetu Nizozemec Ben Van Zelst, evropski prvak v ironman triatlonu, med ženskami pa Isabelle Mouthon, skupna zmagovalka lanskega Evropskega pokala. Izmed domačih tekmovalcev ima največ možnosti za vidno uvrstitev novomeški matador Igor Kogoj, dvajseti z lanskega svetovnega prvenstva na Havajih in svetovni amaterski prvak, za naslov državnega prvaka pa se bodo med moškimi borili še Jani Tomšič iz Ljubljane, Damjan Žepič z Golnika in Miro Kregar iz Kamnika, nastopila pa bo tudi najboljša slovenska triatlonka Nataša Nakst.

Pri organizaciji tekmovanja sodeluje prek 400 prostovoljcev, radio-amaterji, 30 motoristov, plavalni, kolesarski in adletski sodniki ter potapljači Kluba za podvodne aktivnosti Novo mesto, ki bodo poskrbeli za varnost tekmovalcev pri plavanju, prejšnji teden pa so temeljito očistili in pokosili dno reke Krke od nekdanjega kopaljšča na Loki do Bršljina.

V soboto, dan pred tekmovaljem, bo ob 17. uri strokovni seminar na temo treniranja triatloncev. Predavali bodo triatlonska šampiona Pauli Kiuru, Igor Kogoj, Kiurujev trener Seppo Nytila in strokovnjaki ljubljanske fakultete za šport, zastopnik firme Polar pa bo predstavil uporabo merilcev srčnega utripta.

I. VIDMAR

selica z domačo glasbo in gostom večera Jasminom Stavrosom. Za bogato gostinsko ponudbo bodo poskrbeli kuharji in natakariji iz Krkinih zdravilišč.

GRUNT d.o.o.
LJUBLJANA LITJSKA 31

V prihodnjem letu bomo odprli vrsto TRGOVIN ZA DOM IN VRT v različnih krajih Slovenije

- Ste se pripravljani pravočasno pridružiti z deležem kapitala, prostorom, osebnim delom?
- Ste pripravljani sodelovati v dinamičnem, hitro se razvijajočem poslovnem sistemu?
- Ste pripravljani svojemu kraju ponuditi, kar potrebuje in obenem uresničiti lastne ambicije?

Vsak "DA" na zastavljena vprašanja pomeni več možnosti, da najdemo skupen jezik.

Oglasite se nam!

GRUNT, d.o.o.
Litjska 31, Ljubljana
tel.: 441-017, fax: 446-243

Belokranjsko gradbeno podjetje

ČRNOMELJ

Na atraktivni lokaciji v Metliki gradimo

AVTOBUSNO POSTAJO Z LOKALI IN POSLOVNIMI PROSTORI

Enkratna možnost nakupa lokalov, poslovnih prostorov in stanovanj

POSLOVNO-STANOVANJSKI OBJEKT V SEMIČU

Obdelavo prostorov prilagodimo željam kupcev. Vselitev možna že septembra letos.

Begrad sledi času in prostoru...

Vse informacije na tel.: (068) 52-255
52-217
52-218

Občina Novo mesto, Sekretariat za družbene dejavnosti, objavlja na podlagi 20. člena Zakona o financiranju javne porabe (Ur.l. RS, št. 48/90, 34/91, 30/92 in 7/93)

JAVNI RAZPIS

- INVESTITOR:** Občina Novo mesto, Sekretariat za družbene dejavnosti, Kettejev drevored 3, 68000 Novo mesto
- PREDMET RAZPISA:** nabava opreme
  - V OSNOVNI ŠOLI ŠKOCJAN** - za učilnico
  - V OSNOVNI ŠOLI CENTER** - za knjižnico in računalniško učilnico
  - V OSNOVNI ŠOLI DOLENJSKE TOPLICE** - za eno igralnico v vzgojno-varstveni enoti in izdelava projekta opreme

Podrobnejše podatke ponudniki dobijo pri ravnateljih posameznih osnovnih šol. Ponudniki naj svoje pisne ponudbe oddajo osebno v zaprti kuverti z oznako OPREMA - NE ODPIRAJ do petka, 6.8.1993, do 14. ure v Sekretariatu za družbene dejavnosti občine Novo mesto, Kettejev drevored 3, Novo mesto. Odpiranje ponudb bo v ponedeljek, 9.8.1993, ob 12. uri v sejni sobi izvršnega sveta občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2/II.

OBČINA NOVO MESTO
SEKRETARIAT ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI

PREVERJANJE STANJA NA ŽIRO RAČUNIH PRI SDK

SLOVENIJE

SDK, podružnica Novo mesto, nudi svojim komitentom možnost, da sami preverjate stanje na svojih računih. To lahko storite v kateremkoli času na dva načina:

- s telefonskim klicem po avtomatskem tonskem odzivniku dobite obvestilo o trenutnem stanju na vašem računu,
- s pomočjo osebnega računalnika in modemske povezave dobite vpogled v promet in stanje na vašem računu z vsemi podatki o nakazilih.

Izkoristite priložnost, prepričajte se!

Za informacije pokličite na telefon SDK številka 321-840, interno 252.

**Za manj boleče
zniževanje
pokojnin**

Avgusta 4 odst. manj?

Zveza upokojencev pri Združenju listi socialnih demokratov je odločitev pristojnih državnih organov, da se avgustovske pokojnine in invalidnine znižajo za 4 % sprejela z veliko nejevoljo. Vemo, da je do znižanja prišlo na zakonit način in temu nočemo ugovarjati; smo pa prepričani, da bi problem lahko rešili na manj boleč način. Zato sprašujemo: ali ne bi bilo mogoče zmanjšanja razpoloviti in ga izvesti v dveh mesečnih izplačilih? Pri izredno velikem dolgu, ki ga ima država Slovenije pri pokojninskem zavodu bi brez velikih posledic lahko le-ta začasno pokrivala vsaj 0,8-odst. znižanje, katero izhaja iz naslova zmanjšanja plač v zadnjem mesecu.

Prepričani smo, da bi, če bi organi, ki odločajo o usklajevanju pokojnin vsaj nekoliko upoštevali težki socialni položaj velike večine upokojencev, našli manj bolečo rešitev. Tako pa nam ostane le upanje, da do podobnih posegov v bodoče ne bo prihajalo.

Zveza upokojencev pri Združenju listi socialnih demokratov

**Protest
"lakirane"
sosesčine**

Odgovor Revoza na protest (DL 22.VII.)

Prejeli smo Vaše pismo, ki govori o škodljivosti naše tovarne v Novem mestu, predvsem njenih lakirnic. Iskreno obžalujemo težave, ki jih omenjate, vendar moramo dodati sledeča pojasnila:

Izgradnja nove lakirnice je bila absolutno nujna za razvoj naše tovarne in zaradi boljše zaščite okolja;

gradnja je bila možna izključno v neposredni bližini glavnega poslopija in seveda na terenu, ki je last Revoza;

Revoz (prej IMV) obdajajo stavbe, ki so bile zgrajene z dovoljenjem lokalnih urbanistov, in morda je prav tu jedro problema.

Glede na vse to lahko navedemo naslednje informacije:

Ko bo nova lakirnica popolnoma obratovala, bo zamenjala staro, vendar sedaj zaradi vseh potrebnih nastavitve, ta čas obratujeta obe hkrati;

nova lakirnica je pričela obratovati počasi, pri zagonu smo se srečevali z določnimi problemi, ki se sicer pojavljajo na začetku obratovanja tovrstnih naprav;

takoj po dokončnem zagonu lakirnice v mesecu septembru (tovarna je v avgustu zaprta) bodo stavbo pregledali in prevzeli pristojni slovenski organi; mednarodna organizacija, ki bo izdala potrdilo o ustreznosti, bo prav tako naredila ekspertizo lakirnice, ker tak dokument zahteva Evropska banka za obnovo in razvoj pred obdobjem dolgoročnega finančnega kredita.

Vodstvo Revoza ponovno potrjuje, da je bilo na omenjenih napravah narejeno vse potrebno za upoštevanje predpisov za zaščito okolja, če pa se bodo pokazale dodatne potrebe, bodo tudi te upošteevane, tako za bližnjo sosesko kot za zaposlene v Revozu.

Vodstvo Revoza

**ROPAR DAL ZASLUŽITI
IZDELOVALCU KLJUČEV**

*ČRNOMELJ - Poleg tistega ali tistih, ki so pretekli teden iz črnomaljskega sekretariata za notranje zadeve odnesli skoraj 800 potnih listov, prometnih in vozniških dovoljenj ter osebnih izkaznic, je imel od ropa zagotovo največji profit novomeški izdelovalec ključev. Na novo je namreč za črnomaljske občinske prostore naredil kar zajeten šop ključev. Morda pa ne bi bilo napak, če bi Črnomaljci dali zaslužiti tudi kakšnemu izdelovalcu alarmnih naprav, preden jih znova ne presenetijo ne-
pridipravi.*

**DESET LET
OBRTNIŠKEGA
NAŠEGA GLASILA**

Pred dnevi je izšla 2. številka enajstega letnika glasila Obrtne zbornice v Novem mestu. Z nakladdo 1700 izvodov obvešča vse obrtnike, člane zbornice, hkrati pa tudi upokojene obrtnike o številnih vprašanjih, ki zanimajo dolejnjske in slovenske obrtnike. Deset letnikov glasila je za dvig stanovske zavesti in dobro medsebojno obveščenost opravilo pomembno delo. O tem govori priobjavljenost glasila, ki dobro predstavlja delo zbornice. Člani so z njim zadovoljni, manj pa z delom občinskih in republiških oblasti, ki po njihovem mnenju prepočasno rešujejo težave malega gospodarstva. Za pestro vsebino glasila skrbita izdajateljski svet in uredniški odbor časopisa. Glavni urednik je Ivan Krajnc, odgovorni urednik Janez Penca, medtem ko mu tehnično podoba daje Dušan Pezelj. Grafično pripravo zagotavlja novomeška Grafika, tiska pa ga Opara na Malem Slatniku.

Kočevski zbor povozil čas?

Nekateri pomisleki o počastitvi 50-letnice Kočevskega zbora odposlancev slovenskega naroda

Kočevska občina praznuje letos kar tri pomembne jubileje: 100. obletnico prihoda prvega vlaka v Kočevje (25. septembra), 50. obletnico zasedanja zbora odposlancev (2. oktobra) in 600-letnico kočevske župnije (17. oktobra). Omenjenim slavnostnim obleležjem ne oporekam, vsako ima svoj pomen in zgodovinsko ozadje, ki upravičuje obuditev zgodovinskega spomina. Dve obleležji sta nedvomno "zgodovinsko čisti", glede kočevskega zbora pa imam nekaj pomislekov.

Menim, da je sprememba družbenega sistema, ki je ukinila prejšnji totalitarni režim in uveljavila demokracijo, spremenila pomen in značaj zbora, predvsem pa naš odnos do njega. Kočevski zbor, ki je bil od 1. do 3. oktobra 1943 v takratnem Sokolskem domu, še vedno imenujemo Zbor odposlancev slovenskega naroda. Ob tem sprašujem merodajne: so se na zboru res zbrali odposlanci - predstavniki vseslovenskega naroda? So bili sklepi zbora usklajeni z voljo vsega slovenskega ljudstva? So bili odposlanci zbora izvoljeni na resnično demokratičnih volitvah? Ali ima zbor sploh politično legitimnost?

IVE STANIČ

Vikar poziva k pogreivanju

Ugovor k stališčem občinskega odbora ZZB NOV Novo mesto (DL 22. julija) - Pometati pred svojim pragom

Mladi krščanski demokrati smo začudeni brali prispevek ZB v Dolenjcu. Ker smo brali tudi oba uvodnika, ki jih omenjate, si upamo trditi, da ZB potrjuje vsebino in jo izkorigira, da se znova pojavlja v javnosti. Sploh se v zadnjem času ZB vedno bolj spreminja v ustanovo, ki neprestano deli nauke in moralne obsebe.

Vprašujemo, s kakšno pravico. Prav ZB je tista organizacija, ki jo je prejšnja oblast negovala kot puncico v očesu. Vedno je podpirala tiranijo KPS in se nikoli ni zavzemala za

pravice zatiranega ljudstva. Sedaj skrbi le za to, da varuje privilegije, ki so jih borci dobili, čeprav so se nekateri rodili mnogo po vojni. Ti privilegiji so nadvse vprašljivi, saj je obramba domovine dolžnost in iz tega ne izvirajo privilegiji.

Evropa je uveljavila merila o sodelovanju z okupatorjem, ki so veljavna za vsa tista območja, kjer ni bilo glavno gibalvo vodstva partizanstva vzpostavitev diktature proletariata. O partizanstvu na Slovenskem in posledicah, ki jih je imelo za naš narod, se bomo torej še dolgo pogovarjali. Prešteli bomo vse mrtve, ki so jih zakrivali Nemci, in se vprašali, zakaj je do tega prišlo, potem bomo prešteli vse tiste, ki so jih pobili vaški stražarji in domobranci, in se bomo vprašali, ali so bili oboroženi, ali so bili aktivni v revolucionarnih dejavnostih in kdaj in zakaj je do tega prišlo. Prav isto bomo storili za dejavnosti partizanov, in ko bomo to delo zaključili, bomo imeli čistejšo, bolj pravično sliko o revoluciji na Slovenskem. Obenem bomo tudi izvedeli, ali imajo bolj prav tisti, ki pravijo, da je šlo za revolucijo pod krinko NOB, ali tisti, ki trdijo, je je šlo za NOB, spotoma pa še za revolucijo.

Še pred petimi leti ste bili polni besede "revolucija" in ste slavili njene zasluge. Sedaj, ko se resnica vendarle prebija na dan, pa govorite o NOB in se greste diskvalifikacije tistih, ki Vas sloh ne napadajo in Vas puščajo pri miru z Vašimi visokimi penzijami. Kot odslužene revolucionarje Vas prosimo, da pustite vodenje naše države mlajšim, neobremenjenim rodovom, saj so Vaše vodstvene sposobnosti izkusili naši starši v pretekli povojni dobi, posledice pa danes najbolj čutimo mladi.

MKD bi želeli, da se OO ZB NOB zamisli nad svojo preteklostjo in začne pometati pred svojim pragom. Uživate svoje privilegije v miru (saj za to gre, ne?), nas pa pustite, da v medsebojnem spoštovanju in dogovarjanju najdemo mesto v svetovni družini narodov!

OO MKD
Novo mesto

SKD gradi preveč na ideologiji

Dileme ob združitvi SKD in SLS - Krščanski demokrati ne kažejo prave volje za reševanje problemov podeželja - V Slovenski ljudski stranki vero prepuščamo posamezniku

Vprašanje združitve SLS in SKD je v zadnjem obdobju zopet postalo tema, o kateri se piše in govori. Pobud za združitve je bilo že nekaj, od tistih ultimativ Ivana Omana, takratnega predsednika Slovenske kmečke zveze, do avtoritativnih in pokroviteljskih tik pred sestavo velike koalicije in vse do zadnje v juliju 1993, ki ima enak pokroviteljski in avtoritativni ton. Vodstvo SKD ima jasno vizijo, kaj se bo dogajalo ob takšnih pobudah. Dejstvo je namreč, da sta si SKD in SLS programsko podobni, obenem pa tudi zelo konkurenčni stranki, ki se razlikujeta po pristopih in načelnosti. Bistvo danih pobud je zamegliti dejstvo svojega relativnega neuspeha nasproti podeželju v veliki vladni koaliciji in s tako potezo napraviti vodstvo SLS kot odvojen, vzvišeno, ambiciozno itd. Takšen vzorec je bil uporabljen že v preteklosti na terenu ob raznih shodih, ki niso poznali vsega ozadja in so to resnično delno sprejemali. Ali je res tako?

Danes smo priča pospešeni centralizaciji na vseh področjih. Iz tega lahko sklepamo, da je postala SKD v takšni koaliciji predvsem meščanska stranka in so ji problemi podeželja nepoznani oz. nima interesa in volje da bi reševala vprašanje preživetja

podeželja. Liberalni pristop vlade pri reševanju kmetijstva je več kot zgovoren dokaz za takšne trditve.

Svoj pristop SKD gradi predvsem na podlagi ideološkega prijema s pomočjo Cerkve in na osnovi usmerjenosti v preteklost. Za razliko SLS gradi na konkretnih današnjih problemih podeželja, v kar spadajo delavci in kmetje, in se na slovenskem političnem prizorišču skuša za te sloje ljudi tudi zavzemati. Se pravi, da stranka upošteva tudi socialno sedanost in socialno bodočnost. Slovenska ljudska stranka vero prepušča posamezniku kot njegovo osebno duhovno vrednoto, ne skuša pa je uporabljati kot ideološko sredstvo za doseganje svojih političnih ciljev.

Ali je to dobro ali ne, bo vsekakor pokazal čas, vendar sem prepričan, da so ljudje naveličani pravovernosti iz polpretekle zgodovine in da obstaja veliko pogledov in vizij, kar je ljudstvu treba prepustiti. Tudi v politiki.

Velika koalicija je skupina ideološko različnih zaveznikov, ki vsak po svoje obujajo svojo različno preteklost. Kaj jih potem druzi? Na to vprašanje so možni različni odgovori, vsaj eden je zanesljiv: biti na oblasti. Ali je skupen cilj tudi izginjanje srednjega neodvisnega sloja delavcev

in kmetov, kajti devet desetin slovenskega prebivalstva postaja revnejše na račun desetine bodočih kapitalistov, katerih večina je do kapitala prišla po poteh, ki niso ravno povezane z delom. Ali je skupen cilj razdelitev interesnih področij in politična trgovina ter onemogočanje opozicije kljub argumentom, ki jih le ta ima?

Na vsa ta vprašanja in mnoga druga nam bo odgovorila prihodnost, tudi združevanje SLS in SKD je vprašanje prihodnosti, vsekakor odvisno od politične teže posamezne stranke, ki bo pogojena od korektnega obnašanja in dejanj v preteklosti. Ljudstvo ima spomin! Za to združitve danes obstaja dilema!

SLAVKO DRAGOVAN

Glas evangelija

Odziv na oddajo

Pod gornjim naslovom je vsako nedeljo zjutraj na Studiu D oddaja, s katero krščanska verska skupnost prikazuje svoj prav. Ne vem, ali Studio D dobi za to kaj denarja ali za oddajo plačajo. Sicer me to tudi ne moti toliko, kot me moti, da je krščanska verska skupnost vedno bolj agresivna že od začetka rušenja t. i. komunizma. Večina ljudi je komaj čakala, da je odletela ta vrana, vendar je bilo veselje kratko, saj se nam v zraku prikazuje ptič, ki leta še višje in, kot je videti, je lačen. Glede vsebine Glasa evangelija bi bilo verjetno dobro, če bi jo avtorji pojasnili prvo sebi in šele potem drugim.

ANTON JUDEŽ

SKD NA OBISKU

Na nedavnem izletu - romanju k sv. Križu nad Belimi vodami smo se mirenski in mokronoški krščanski demokrati srečali s krščanskimi demokrati iz Braslovč in Polzele. Ob tej priložnosti smo izmenjali mnenja in prav je, da se Braslovčanom zahvalimo za lepe sprejemne besede, še posebej za pogostitve, in jih povabimo v Mirensko dolino. Iskrena hvala tudi gospodu župniku Zidanšku iz Braslovč, kakor tudi gostilničarju gospodu Anzelcu, ki sta poskrbela, da je srečanje uspelo v najlepšem vzdušju. Celodnevno potovanje smo zaključili v Mokronogu na večerji pri gospodu Petru Devu, kjer smo se z Mokronožani dogovorili za čim boljše sodelovanje v stranki.

Predsednik SKD Mirna

**RADA BI DALJŠI
DELOVNI ČAS**

BREŽICE - Brežiški gostinci so se prejšno sredo v prostorih Obrtne zbornice s člani Medobčinskega inspektorata Krško, predstavniki občine Brežice, Medobčinske gospodarske zbornice in Občinske turistične zveze skušali dogovoriti za podaljšanje delovnega časa lokalov od 22. na 23. uro. Delovni čas naj bi bil daljši vsaj v poletnem času. Da bo občinska skupščina izglasovala novi odlok, bodo morali gostinci narediti vse, da se odpravijo izgredi v ponočnem življenju, zaposlovanje na črno, pijančevanje in narkomanija. Pri tem naj bi sodelovale tudi policija in inšpekcijske službe.

B. H.

**Pregled sadov
sovražstva in
nestrpnosti**

Poškodovani spomeniki NOB

Potem ko policija v Novem mestu še ni odkrila storilcev vseh prej prijavljenih poškodovanj spomenikov NOB ali spominskih znamenj (Ajdovec, Sentjošt in dr.), smo letos spet ugotovili, da so objestnost, sovraštvo in politična nestrpnost globoko vsajeni v posameznike, ki ne morejo pozabiti ideologij fašizma in nacizma. Občinski odbor ZB je v preteklih mesecih ugotovil nekaj novih podobnih zlonamernih dejanj nad spominskimi znamenji NOB.

Spomladi letos je bilo požgano okrasno zelenje ob spomeniku padlih borcev NOB na pokopališču v Ločni. V noči od 26. na 27. april je bil porušen kamniti steber na Glavnem trgu (nasproti rotovža), postavljen v spomin na obešene partizane. Na tleh so ga našli zgodaj zjutraj delavci Komunalne. Policija je za ta primer povedala, da so storilca odkrili, a njegovega imena še ni povedala.

Po nedavnem požaru gostišča na Frati so predstavniki Zveze borcev ugotovili, da spominska plošča na koči, ki jo je bil vzdal okrajni odbor ZB Novo mesto, kljub ognju ni bila poškodovana in je še na steni. Neznana roka "maščevalca" pa se je lotila dveh spomenikov, ki stojita na obronku gozda nedaleč od kočice. Spominski kamen z imeni šestih tu pokopanih, v nemški ofenzivi jeseni 1943 neznanih padlih partizanov, je bil prevrnjen. Zvezde na njem se je nekdo lotil z ostrim predmetom in jo poškodoval. Poškodovana je tudi zvezda na spominskem kamnu, posvečenem padlim aktivistom OF. Kamen, ki ga je prav tam postavila Lovska zveza Novo mesto v spomin za domovino padlim lovcem (besedilo govori o 12 lovcih, 8 aktivistih in dveh talcih), ni bil poškodovan.

S spominskega kamna na Dobravi je nekdo s silo odstranil nekaj črk in tako oskrnil spomin na žrtve boja za svobodo.

Občinski odbor ZB je medtem s pomočjo občinske skupščine Novo mesto že popravil spominska kamna na Frati in ju postavil v prvotno stanje. Ponovno bo postavljen tudi spominski steber na Glavnem trgu.

Skrunilci spominskih znamenj narodovega boja za svobodo Slovencev z dejanji potrjujejo, da ostaja poraženim ostankom najbolj temnih sil iz preteklosti zdaj le še pritlehno in ponigliavo barabsko maščevanje. Uničenje ali poškodovanje spomenikov in znamenj NOB govori hkrati o duhovnih očetih takega početja. Po stari ljudski modrosti jabolka ne padajo daleč od dreves.

Odbor za obveščanje pri Obč. odboru ZB Novo mesto

**NEDOKONČANA
CESTA PROPADA**

V letu 1985 je bil zgrajen 5 km dolg odsek regionalne ceste med Loškim potokom in krajevno skupnostjo Draga. Odpravljen je bilo ozko prometno grlo, ki je cestarjem in voznikom zlasti v zimskem času povzročalo kup težav. Žal cesta še danes ni dokončana, saj še vedno ni položen zaščitni sloj asfalta. Tako cesta, ki je sicer solidno izpeljana, vidno propada. Dokončanje je seveda naloga republiške uprave za ceste, ki bi morala upoštevat tudi vse večji promet in obremenjenost, saj cesta neposredno vodi na meddržavni mejni prehod Podplatinna.

Oprostite za tiste besede

Pred kakšnimi petindvajsetimi leti sem se vozil z večjo skupino izletnikov v olimpijsko Cortino d'Ampezo. Med potjo, že pod Dolomiti in daleč od naše meje, se je avtobus ustavil pred neko restavracijo.

"Samo toliko, da izmenjamo vodo," je oznanil in skušal biti duhoviti naš vodič.

Večina se je seveda usmerila v točilnico. V njej je bil en sam gost, ki je ravno plačeval. Ko pa je videl nas, si je premislil in naročil še eno čašo. Po oblačilu sodeč, je moral biti duhovnik.

Bili smo zelo hrupni in dobro razpoloženi. Nekateri se je dobro poznalo, da so večkrat krepko potegnili iz tiste steklenke s slivovko, ki je že zaradi zakročila naokoli po avtobusu.

"Tale far tu poleg ga pa kar dobro cuka!" je dejal naglas eden od glavnih duhovitežev. Nekaj postušalcev okrog njega se je zasmajalo, drugi pa niso slišali, ker so imeli preveč opravka z naročanjem.

"Odhod, gremo, gremo!" je kma-

lu pričel priganjati vodič. Obrnili smo se k vratom. Takrat pa je nepričakovano spregovoril duhovnik v pojoči primorsčini:

"Pozdravljeni in na svidenje, rojaki Slovenci!"

Od presenečenja sem obstal. Bilo mi je zelo nerodno. Nisem in nisem vedel, kaj bi. Večina naših ga ni več slišala, drugi pa so zdijali naprej skozi vrata. Jaz pa sem bil prav zadnji za točilno mizo.

"Oprostite," sem končno iztisnil iz sebe, "oprostite za tiste besede." In pohitet sem za drugimi.

Mož mi dolgo ni šel iz glave. "Kdo ve, kaj ga je pripeljal v te kraje daleč od domovine?" sem razmišljal v avtobusu. Najbrž prav pogosto ne sliši domače besede, sedaj smo ga pa še mi takole užalili." Spomnil sem se na usodo mnogih slovenskih duhovnikov iz Benečije, ki so jih namenoma namestili v tujih krajih.

Včasih smo res neokusni. Preveč se tiso zanašamo na to, da nas v tujini nihče ne razume.

SLAVKO KLANČIČAR

Umrl je zaradi zrna resnice. Bilo je svinčeno. (Toti list)

Slaba polovica je zadovoljnih z voznim redom

Večina za ukinitve kačenja na vlakih

LJUBLJANA - Slovenske železnice so po uvedbi novega voznega reda naredile v prvi polovici junija na vseh potniških vlakih na slovenskih progah anketo. Nanjo je odgovorilo 6701 potnik na 415 vlakih. Glede na namen potovanja na vlakih po rezultatih ankete prevladujejo delavci in šolarji, potniki, ki se vozijo z vlakom vsak dan. Največ potovanj delavcev je na progah Ljubljana - Borovnica (92 odst.), Ljubljana - Litija (77 odst.), šolarji pa so večinski potniki na progah Murska Sobota - Ormož, Ajdovščina - Nova Gorica, Celje - Džurmanec in Ljubljana - Kamnik.

Na vprašanje o odnosu do kačenja na vlakih je kar 60 odst. potnikov odgovorilo, da se strinja z ukinitvijo kačenja na vseh vlakih, proti ukinitvi pa jih je bilo 19,3 odst.; ostali so bili za to, da bi ukiniteli kačenje le na vlakih z vagoni brez kupejev. Po odgovorih anketirancev vozniki red 1993/94 ustreza slabi polovici vprašanih, delno ustreza 39 odst., neustrezen pa je za nekaj več kot 12 odst. Konkretno predloge za spremembo voznih redov že obdeluje služba za vozni red. Med številnimi pripombami in kritikami, ki so jih zapisali anketiranci, so prevladovale pripombe glede čistoče na nekaterih vlakih in o neposredovanju informacij, zlasti ob zamudah. Precej pripomb je bilo tudi zaradi zastarelosti voznega parka, pohvalne ocene pa je v anketi prejelo spremeno osebje na bolj kakovostnih Eurocity in Intercity vlakih.

Ivan Mehle

Minuli petek so se številni sorodniki, prijatelji in znanci poslovili na zadnji poti od pokojnega Ivana Mehleta-Janka, nosilca partizanske spomenice 1941. Pokojnik se je rodil na Rudniku v Ljubljani. Že leta 1941 se je vključil v organiziran broj protiokupatorju naše domovine. Ob koncu zime leta 1942 je prišel s predstavniki NOV in POS v vasi pod Gorjanci na območje metliške občine.

Ob slovesu na pokopališču sv. Jakoba na Suhorju pri Metliki so govorniki vasi Ravnice, predstavnik zaščitne enote Glavnega poveljstva NOV in PO Slovenije in lovške družine Šmarna gora pri Ljubljani poudarili pomembne podatke o njegovi življenjski poti, njegovemu prizadevanju do leta 1941 do 1945, ko je opravljal naloge pri spremljanju in varovanju najvišjih predstavnikov narodnoosvobodilne vojske Slovenije na območju naše države do Drvarja v Bosni. Posebej so poudarili njegovo povojno delo kot direktorja Srednje šole za notranje zadeve Slovenije in dolgoletnega direktorja kolektiva Avtohiše v Ljubljani ter v borbevske organizacije. Pokojnik je bil velik ljubitelj Bele krajine, saj je bila njegova življenjska družica Marija doma iz vasi Ravnice, kjer je bila že od 23. do 27.2.1942 mladinska konferenca, ki se je udeležil tudi pokojni Lola Ribar.

V. DRAGOŠ

LEP DAN DIABETIKOV

V Termah Čatež so se 19. junija na dnevu diabetikov srečali člani društva za boj proti sladkorni bolezni. Srečanja, katerega pokrovitelj so bile Terme Čatež, se je udeležilo 250 članov. Po predavanjih o zdravstvenih programih tega zdravilišča, o zdravljenju sladkorne bolezni ter o telesni aktivnosti diabetikov, so se udeleženci okrepčali z jedili, pripravljenimi za diabetike, se sprehodili med kostonji in pomerili moči na športnem tekmovalju. S kulturnim programom sta jih razveselili folklorna skupina iz Artič in Lopatič family band. Udeleženci srečanja se najlepše zahvaljujejo predsedniku društva Ivanu Zivicu in dr. Vandi Kostevec-Zorko za lepo organizirano počastitev svetovnega dneva sladkorne bolezni.

Člani društva

TELEFONI LE ŠE POBOŽNA ŽELJA

Od predvidene razširitve telefonske centrale, ki naj bi se financirala iz samoprispevka (tega je že konec), je že jasno, da ne bo nič. Na urgenco, ki jo je krajevna skupnost Loški potok naslovila na PTT podjetje v Ljubljani že letos v aprilu, pa PTT odgovarja sledeče: V planu PTT podjetja za leto 1993 je predvidena zamenjava telefonske centrale v Loškem potoku, ki ima 200 priključkov, z novo, ki bi imela 800 priključkov, izgradnja optokabla in prenosnega sistema na relaciji Sodražica - Loški potok ter povečava krajevnega kablskega in naročnikskega razvodnega omrežja. Predračunska vrednost je 74 milijonov tolarjev, realizacija je predvidena za leto 1994, če bodo na razpolago finančna sredstva. Obeti samoprispevka se niso uresničili. Potočani, ki so za samoprispevek v veliki meri glasovali ravno zaradi nemogočih telefonskih zvez in jih kakih 200 pričakuje nove priključke, trenutno nimajo nobenih zagotovil, da bi se jim želje v nekaj letih uresničile.

A. K.

UPOKOJENCI NA GORJANCIH

KOSTANJEVICA - Društvo upokojencev Kostanjevica je 15. julija organiziralo srečanje svojih članov pri Miklavžu na Gorjancih. Skoraj polovico zbranih članov društva sta pozdravila in jim zaželela prijetno počutje, in še veliko zdravih let predsednik društva Ivan Abram in predsednik krajevnih skupnosti Kostanjevica Milan Herakovič. Ob dobri hrani, kapljici in prisrčnem počutju, za katerega je poskrbel harmonikar Jože Lukšič, so zbrani izrazili željo, da bi takšno srečanje organizirali še večkrat.

T. R.

KONFEKTA V STEČAJU

SODRAŽICA - Konec je raznim ugibanjem, kako se bo rešil delovni kolektiv Konfekta Sodražica, d.o.o., ker je minuli mesec sprejel od ljubljanskega sodišča odločitev, da se začne stečajni postopek. Za stajalnega upravitelja je imenoval Franca Horjaka iz Ljubljane, ki je bil stečajni upravitelj kočevskega gradbenega podjetja Zidar. Sodišče je pozvalo vse dolžnike in upnike, naj prijavijo svoje obveznosti oz. poravnajo dolgove. Septembra letos bo izvršen preizkus prijavljenih terjatev in takrat bo ugotovljeno, kakšna bo odločitev stečajnega sodišča.

- vd

Preprodaja družbenih stanovanj

Stanovanjsko pravico odkupili tudi takšni, ki stanovanja ne potrebujejo - Za stanovanja prispevali vsi

Ko človek kot navaden državljani razmisli o sedanjem stanju naše mlade države, katero smo si tako zelo želeli, ob vsch aferah, s katerimi smo bili seznanjeni, dobi vtis, da za vsem tem stojijo nekatere temne sile, ki nikakor ne želijo naši državi dobro in ki si zelo prizadevajo spodrežati še nezne korenine naše države. Pri tem ne mislim le na znane afere, kot so Hit, Vis, Elan, ampak tudi na vse ostale, katerih imena še ne poznamo.

Predvsem mislim opozoriti na preprodajo nekdanjih družbenih stanovanj. Sem z vso dušo proti špekulantom, ki takoj, ko zavohajo, da se bo dalo brez dela spraviti v žep čimveč denarja, to tudi store. Dogaja se, da so stanovanja kupili takšni, ki ga sploh niso potrebovali, pač pa so ga kupili, da bi s preprodajo čimveč zaslužili. Nekateri so kupili družbeno stanovanje za 15.000 nemških mark, razliko pa jim je davčna uprava obdavčila z 20 odst., kar je zneslo 9.000 nemških mark. Na ta način je prodajalec brez vsakega truda pospravil v žep 36.000 nemških mark, in to za stanovanje, za katero smo vsi zaposleni leta in leta odvajali t.i. stanovanjski dinar, torej smo kradeni mi vsi. Ne morem razumeti, da

so pristojne službe dovolile nakup takim kupcem, še manj pa razumem, da jim neupravičenega zaslužka ni odvzela davčna uprava, oz. zakaj si ni sklad pridržal pravice, da se to stanovanje predvsem proda za isto ceno prejšnjemu lastniku, t.j. Stanovanjskemu skladu.

Zaradi takih pojavov se niti ne čudim, da je država blagajna bolj prazna in da se morajo delavci, učitelji, javni delavci in upokojnenci boriti za preživetje, saj se na tak način krade tudi njihov denar. Zato bi bila nujno potrebna revizija vseh pogodb, ki so jih sklenili kupci nekdanjih družbenih stanovanj z drugimi osebami. Zaradi takih in podobnih pojavov si zadovoljno manejo roke tisti, katerim se še vedno toži po stari Jugoslaviji, in takim moramo dati čim manj priložnosti.

MILAN ŽURAJ
Kriško

POKOPALIŠČE BO OBNOVLJENO

KOČEVJE - Še je nekaj živih posameznikov, ki so del svojega življenja v času druge svetovne vojne preživeli v taborišču Gonars v Italiji. Ko so zadnja leta obiskovali vojaško pokopališče iz II. svetovne vojne v tem kraju, so ugotovili, da je potrebno obnove. V okviru borbevske organizacije so se zavzemali, da se ta spomenik čim bolj vzdržuje. Te dni, ko so zvedeli, da je v republiškem proračunu zagotovljenih okoli 3.500.000 tolarjev za izvedbo obnove pokopališča, so nad vse zadovoljni, saj je njihova želja kakor tudi drugih obiskovalcev, da je ta spomenik čim bolj vzdrževan.

-vd

● Če smo vedno med zaslužnimi ljudmi, se odvadimo oholosti. (Nietzsche)

Ukrep iz znanega arzenala

Kdor hoče in zna tihotapiti, bo to počel kljub zmanjšanju meje brezcarinskega uvoza

Glavni odbor slovenske gospodarske stranke Novo mesto je na svoji seji v soboto, 10. julija, razpravljal tudi o znižanju meje brezcarinskega uvoza. O tem je oblikoval naslednje mnenje.

Ugotavljamo, da je slovenska vlada z znižanjem meje dovoljenega brezcarinskega uvoza blaga od 200 na 100 dolarjev popustila pod pritiski domačih monopolistov, predvsem državnih (če je komu ljubše, lahko to bere tudi kot družbenih) trgovin. Vlada je sprejela značilen administrativni ukrep, ki je bil tipičen za arzenal nekdanjih jugoslovanskih vlad, ki so vedno nekaj omejevale in ki so neomejene in neomajno ščitile domače monopoliste, jim omogočale odiranje državljanov in bile zato pogosta barča upravičenih slovenskih kritik. Če upoštevamo, kdo je bil v vladi predlagatelj in zagovornik znižanja meje dovoljenega uvoza brez carine in kako so zasedeni gospodarski resorji v vladi, ukrep ne čudi.

Puhli izgovori, češ da je treba mejo brezcarinskega uvoza znižati zaradi zlorab, bi, če bi bili mišljeni resno, pomenili le, da so predlagatelji ukrepov (in vlada, ki jim je ustregla) pripravljene "udariti" vse državljane

zato, ker inšpektorji in drugi pristojni niso pripravljene (zmožni?) preprečiti tihotapstva in špekulacij. Tisti, ki tihotapijo, bodo to, ne oziraje se na mejo pri dvesto ali sto dolarjih, počeli še naprej. Ti namreč tihotapijo vlačilce, polne blaga (dokaz so zadnja odkrita novogoriške carine, ki je zasledila dva tovarnjaka hladilnika, polna neocarinjena blaga), ne pa blaga, vrednega dvesto dolarjev.

Istočasno pa ta vlada oz. njeni gospodarski resorji niso pripravljene zaščititi domačega kmeta, temveč dopuščajo taistim državnim trgovcem, ki so prek Združenja trgovine Slovenije zahtevali znižanje meje brezcarinskega uvoza za državljane, praktično neomejen uvoz kmetijskih pridelkov. Torej lahko državne veletrgovine počno nekaj, česar državljan ne smejo.

Ukrep je potuha in zaščita državnim trgovskim monopolistom, ki so res izgubljali del mastnih zaslužkov, ker so ljudje lahko uvozili nekaj stvari in se jim ni bilo treba pustiti odirati brezobzirnim državnim trgovinam.

Nekaj primerov brezvestnega odiranja kupecev. Te dni je bil v državni trgovini veletrgovskega podjetja v

Novem mestu na prodaj stroji fižol po 511 tolarjev kilogram. Kmetje iz Sentjerneja so ga prodajali državnim trgovcem po 70 tolarjev. V črnomorski občini je naš član pridelal kitajsko zelje in ga prodal državni trgovini po 36 tolarjev kilogram. Z zaslužkom je bil zadovoljen. Kitajsko zelje je pripeljal v skladišče te trgovine. Od skladišča do pulta v tej trgovini (razdalja je okoli 7 metrov) je cena kitajskega zelja narasla na 189 tolarjev za kilogram. Državna trgovina prodaja uvožene gume Michelin po 21.000 tolarjev kos. Taista vrsta gum Michelin pa je v sosednji Avstriji (predvidoma jih tamkajšnji uvozniki in trgovci ne podarjajo, država pa si tudi odreže svoj del carin in davkov) 8.000 tolarjev (preačinano iz ATS). Ker delajo v državnih trgovinah običajni prodajalci za bedne plače, je utemeljeno vprašanje, kaj se dogaja.

Omenjeni ukrep je le logično nadaljevanje tipičnih socialističnih ukrepov, kot je državno, administrativno zamrzovanje plač, socializiranje bančnih izgub in prevratitev teh bremen na pleča davkoplačevalcev itd.

Slovenska gospodarska stranka predsednik JOŽE RANGUS

Začelo se je s prebojem do Save

Najmlajša slovenska brigada, 12. SNOUB (Štajerska) bo 24. septembra praznovala petdesetletnico - 22. avgusta bo v Prilozju v Beli krajini proslava obletnice partizanskih enot

24. septembra bo praznovala najmlajša slovenska brigada, imenovana 12. SNOUB (Štajerska), 50-letnico ustanovitve. Ustanovljena je bila v Mokronogu 24. septembra 1943. Formirana je bila iz 2. bataljona VI. SNOUB Slavka Šlandra in iz 4. bataljona IV. SNOUB Matija Gubec ter številnih novih borcev, zlasti iz Novega mesta in Dolenjske (9.9.1943), ki so se množično vključevali v novoustanovljeno brigado. Imela je 5 bataljonov in je bila vključena v XV. slovensko divizijo NOV in POS.

Prvi poveljnik 12. SNOUB je postal Radomir Božovič-Raco, politični komisar pa Alojz Žokalj-Džidži. Brigada je štela okoli 1500 borcev in bork in je bila številčno in vojaško opremljena odlična udarna moč NOV in POS. Njeno številčno stanje se je seveda hitro spreminjalo. Na operativnem področju je 12. brigada prevzela operativni odsek Šlandrove brigade, ki se je

vrnila na Štajersko. Razporejena je bila na nekdanji nemško-italijanski demarkacijski liniji od Sv. Križa (današnja Gabrovka) na levem krilu do Krke na desnem krilu. Povezovala pa je V. SNOUB Ivan Cankar in IV. SNOUB Matija Gubec.

Njena bojna pot se je začela najprej s prebojem do Save, ki je trajala od 25.9.1943 do 19.10.1943. Brigada se je umirila in začela razvijati svojo bojno moč. Poveljniki so bili mladi, nekateri še brez večjih vojaških izkušenj. V sponadish s sovražnimi nemškimi patruljami se je izkazala že 27.9.1943. Tako je brigada poskušala zavzeti postojanko na Bučki, kar se ji ni posrečilo, bo pa akcija zelo odmevala v krogih nemških poveljnikov. Napadla je tudi obmejno utrdbo s 30 obmejnimi vojniki ter jih pogrnala v beg. Na odseku proge med Kresnicami in Senvico je brigada izvedla še izredno akcijo (4. bat.), ko so minirali progno in sta dva železniška

vagona zletela v zrak. Seveda je bila 12. brigada v središču divizijske bojne razporeditve.

Njen cilj je bil Boštanj. Naši borci so ga sicer zavzeli s tem napadom, prodrli pa so do same Save ter tako izvršili svojo nalogo, čeprav naša ofenziva ni bila popolnoma uspešna. Kmalu je prišlo do nemške protiofenzive v oktobru 1943, kjer so se naši borci sridito bojevali in bili težke boje v Št. Janžu (11. do 12.10.1943).

Sovražna posadka v Sentjanžu je imela 23 mrtvih, 52 ranjenih, 6 pa jih je bilo zajetih. Tudi na partizanski strani je bilo nekaj žrtve. Borbe 1. bataljona so bile pri Tržišču, kjer je naša enota ubila 15 sovražnih vojakov in jih ujela ali ranila, bataljon pa je prekoračil mejo pri Krmelju in tako prodiral spet proti Boštanju. Takšen je bil torej glavni "ognjeni krst" 12. brigade.

Težko je opisovati vse težke boje,

blokade in predvsem domobranske in nemške postojanke v Novem mestu decembra 1943, kjer je 12. brigada intenzivno izvajala vojaške operacije skupno z ostalimi brigadami XV. in XVIII. divizije. Številčno stanje v tem obdobju je precej padlo in brigada se je celo zmanjšala na 500 borcev in bork, vendar so se izkristalizirali močni bojni bataljoni, ker so odpadli vsi omahljivi iz njihovih vrst.

V januarju 1944 je brigada prešla na nove strateške položaje v Suhi krajini, kjer je uspešno pomagala rušiti kočevsko progno, se borila v Kočevju in na llovi gori ter pri jurišu na Zdenško vas doseglja izreden uspeh skupno s petnajsto belokranjsko brigado, z artilerijo VII. korpusa in ostalimi brigadami XV. in XVIII. divizije. Pomagala je likvidirati izredno močno belogardijsko postojanko v Zdenski vasi s 333 nemškimi in kvizlinskimi vojniki in njihovim poveljniškim kadrom v času od 28. na 29.2.1944. S tem je bila zapечатena usoda sovražnikov v tem delu Dobrepoljske doline. Postojanke niso več obnovili do osvoboditve 1945. leta. Z nenadnim napadom 3. bataljona 12. brigade na Lavadom (domobranska podoficirska šola), kjer se napada niso nadejali, je bila zaznamovana še ena sijajna zmaga z likvidacijo domačih kvizlingov.

Nato so se vrstile bolj ali manj uspešne akcije in borbe v Črni vasi, na Golem pri Grosuplju, Pijavi gorici, boji z "okupatorjevim" blokom na progi v Krušni vasi, Selcih in na področju Suhe krajine (april 1944). Važne so bile tudi akcije pri zavarovanju napada na Trebnje ter zopet boji med Novim mestom in Trebnjem tja do Tržišča. Odtoč so se boji nadaljevali v juniju 1944 na Temenico, Vršno Goro in končno bili kronani s posebnim uspehom z uničenjem Bosiljeva na Hrvaškem, kjer je bilo uničenih 222 ustašev in Nemcev. To je bila sijajna zmaga 12. in Cankarjeve brigade družno s hrvatskimi partizanskimi enotami (30.6.1944).

Številni mitingi na tem področju so zaznamovali to zmago NOV in PO Slovenije in Hrvaške. Po padcu Bosiljeva so se razmere v tem delu Hrvaške, ki meji na Belo krajino, nekoliko umirile. Zato je brigada pomagala dalje predvsem pri obrambi svobodnega partizanskega ozemlja v Beli krajini. Odsila je spet v Suho krajino in nazaj na Težko Vodo, kjer se je bojevala proti sovražniku, ki je izpadel iz novomeške postojanke in skušal prek Gorjanec vdreti na osvobodeno ozemlje. Tu je brigada izdatno pomagala XVIII. diviziji, ki se je silovito upirala

prodor v Belo krajino. Sovražniku se namera ni posrečila in se je moral poražen umakniti v izhodiščno postojanko (junij 1944) v Novem mestu.

Hudi so bili boji 12. brigade spet v Suhi krajini na Selih pri Šumberku in drugod okoli Grosuplja (oktober 1944). Zaradi bližajočega se konca vojne so se fašistične horde še vedno hudo upirale zavezniškim in partizanskim enotam tudi v naših krajih. Tako tudi 12. brigada ni mirovala in je pomagala lomiti hrbenico tej nevarni poginjavščici zveri na vseh straneh bojišč v Sloveniji. V januarju 1945 so se borci XII. brigade spet bojevali okoli Zuzemberka in Ajdovca, nato so prešli v boje proti Savi (marca 1945) in aprila 1945 v Kočevski Rog. V maju 1945 je 12. SNOUB krenila na osvobodilni pohod z ostalimi brigadami XV. in XVIII. slovenske divizije ter slavnostno vkorakala v Ljubljano kot njena osvoboditeljica 9.5.1945 na Čelu s komandantom brigade Vidom Jeričem. Veličasten sprejem je bil bogato plačilo borcem in borkom 12. brigade za njihov požrtvovalni boj in za patriotizem, hrabrost, za vse žrtve, ki jih je utrpela za dokončno osvoboditev naše slovenske domovine.

LOJZE ŠONC-TOMI

NOVOTEHNA

trgovina na debelo in drobno, p.o.
Novo mesto, Glavni trg 10

All se že ukvarjate s trgovinsko dejavnostjo?

All imate primeren prostor za trgovino?

All imate namen vstopiti v ta del poslovnega sveta,
pa vam manjka zanesljiv poslovni partner?

Če imate na ta vprašanja pozitivne odgovore, vam ponujamo prodajo blaga iz našega pestrega prodajnega programa po sistemu **FRANCHISING**.

Naš prodajni program zajema vse vrste tehničnega blaga iz elektro, strojne, metalurške, gradbene in kemijske dejavnosti ter široko paleto blaga široke potrošnje. Izbiro prodajnega programa prilagodimo porabnikom iz Vašega mesta oziroma kraja.

Pričakujemo Vaše prijave in dodatna vprašanja na naš naslov ali na telefon (068) 321-737.

RAČKA, d.o.o.

68000 Novo mesto
tel/fax: (068)21-058

PC RAČUNALNIK 386 sx/33/80 M

- OSNOVNA PLOŠČA 386sx/33
- SVGA KARTICA 512 KB
- AT I/O CARD (2s/2p)
- AT (IDE) BUS KRMILNIK
- GIBKI DISK 5 1/4", 1,2 MB
- TRDI DISK CONNER 80 MB
- OHIŠJE MINI TOWER +200 W
- TIPKOVNICA CHICONY
- VGA MONOCHROM MONITOR
- 1 MB DRAM MEMORY

samo
92.697 sit

(s prometnim davkom)

ZARJA, stanovanjsko podjetje, d.d. Novo mesto, Prešernov trg 8

ZBIRAMO INTERESENE ZA NAJEM POSLOVNIH PROSTOROV:

1. v Novem mestu, Prešernov trg 8
II. nadstropje - 185,10 m²
Namembnost: pisarniška oz. slična mirna dejavnost,
možnost oddaje prostorov več najemnikom

2. v Žužemberku, Grajski trg 52
pritličje - 16,20 m², ločen vhod
Namembnost: pisarniška oz. mirna obrtna dejavnost

Od interesentov pričakujemo, da do 9. avgusta 1993 oddajo pisne prijave z opisom dejavnosti in ustreznim potrdilom za opravljanje te dejavnosti.

Za vse informacije in ogled prostorov se oglasite na naslov: Stanovanjsko podjetje ZARJA, d.d., Novo mesto, tel. št. 23-928, 23-940, 22-071.

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, brat, stric in svak

JOŽE OŽBOLT

iz Kočevja, Tomšičeva 21

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za vsestransko pomoč, darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebna hvala sosedom iz Tomšičeve 19 in 21, govornikom Karničniku in Zamidi, pevskega zboru ter osebju Zdravstvenega doma Kočevje.

Žalujoči: žena Tina in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Za vedno je odšla od nas naša draga

MARIJA AVSEC

rojena Šušteršič
z Malega Slatnika 11

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste jo pospremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala velja ge. Anici Tekstor za poslovilne besede, g. župniku za opravljen obred, pevcem za zapete žalostinke ter pogrebem. Hvala vsem, ki se je boste spominjali.

Žalujoči: vsi njeni

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da je v 54. letu starosti umrl delavec Kopitarne Sevnica

PAVEL LENDARO

strojnik kotla

Ostal nam bo v trajnem spominu.

Delavci podjetja Kopitarna Sevnica

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da je umrla

JOŽICA JANKOVIČ

uslužbenka v pokoju

Ohranili jo bomo v lepem in trajnem spominu.

KOLEKTIV PE ELEKTRO NOVO MESTO

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je zapustil dragi brat in stric

LOJZE BRAJER

iz Brezovice 5 pri Mirni

Iskreno se zahvaljujemo za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje, sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem. Zahvala tudi gospodoma župnikoma, pevcem in gasilskima društvoma Sevnica in Mirna. Posebna zahvala Tramtetovim, Kresetovim, Hostnikovim in Kocjanovim za pomoč v težkih trenutkih. Še enkrat hvala vsem, ki ste pokojnega tako številno spemili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

V SPOMIN

Bolečina da se skrini,
tudi solza zatajiti,
a kako srce boli,
ko tebe, dragi Edi, več med nami ni.

Danes mineva žalostnih pet let, odkar nas je v prometni nesreči za vedno zapustil naš dragi sin in brat

EDI PEČAVAR

iz Nestoplje vasi

Hvala vsem, ki se ga spominjate in mu prižigate sveče na njegovem mnogo preranem grobu.

Vsi njegovi

PLAVA LAGUNA Poreč

počitnice v objemu sončnih poreških lagun

po posebno ugodnih cenah tedenskih aranžmajev

termin: 31.7. do 7.8.

hotel **MATERADA**: polpenzion 23.800 sit za osebo
poln penzion 25.900 sit za osebo

hoteli **DELFIN**
ALBATROS
in **GALEB** polpenzion 20.300 sit za osebo
poln penzion 22.400 sit za osebo

hotel **LILA** polpenzion 18.200 sit za osebo
poln penzion 20.300 sit za osebo

V ceno je vključeno: 7 polpenzionov oz. polnih penzionov, turistična taksa in šola smučanja na vodi za otroke in odrasle.

Velik popust za otroke, tudi do 100 odst.!

En otrok v sobi s starši **Zastonj!**

Cene zajamčene za vplačila do 29. julija pri poslovalnicah A banke.

Informacije: vaša agencija ali pa Laguna Poreč, tel.: (0531) 351-122, 351-822; faks: (0531) 351-044.

OBVESTILO

Podjetja, druge organizacije in skupnosti, organe, društva ter občane obveščamo, da sta po sklepu Izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto, sprejetem na seji dne 22. 6. 1993 (sklep objavljen v Uradnem listu RS št. 35/93 z dne 1. 7. 1993),

JAVNO RAZGRNJENA

OSNUTKA PROGRAMSKIH ZASNOV ZA IZDELAVO ZADALNIH NAČRTOV ZA BENCINSKI SERVIS S SPREMLJAJOČIMI DEJAVNOSTMI IN ZA POSLOVNO-STANOVANJSKA OBJEKTA V IRČI VASI TER ZA BENCINSKI SERVIS V LOČNI kot sestavni del sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin družbenega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 1990

v času od 12. julija do 11. avgusta 1993

- v prostorih Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska c. 2, I. nadstropje, ter
- v prostorih krajevnih skupnosti Drska in Ločna-Mačkovec.

JAVNA OBRAVNAVA

osnutkov navedenih dokumentov bo v:

- **KS DRSKA**: v torek, 3. avgusta 1993, ob 19. uri v prostorih krajevnih skupnosti Drska, na Šegovi 9;
- **KS LOČNA-MAČKOVEC**: v sredo, 4. avgusta 1993, ob 20. uri v učilnici Gasilsko-reševalnega centra v Ločni.

Do poteka javne razgrnitve osnutkov lahko podate pisne pripombe, mnenja in predloge na krajih razgrnitve ali pa jih pošljete Sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora ali Zavodu za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje občine Novo mesto, Ljubljanska 2.

Na javni obravnavi bo navzoč tudi izdelovalec osnutkov dokumentov, ki bo dokumenta podrobneje obrazložil in prisotnim dajal pojasnila.

Vijudno vabljeni!

Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora
Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje
občine Novo mesto

Svet

Osnovne šole Belokranjskega odreda
Semič 42, 68333 Semič

razpisuje delovno mesto

- učitelja biologije - gospodinjstva za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu), začetek dela 1.9.1993
- učitelja angleškega jezika - slovenskega jezika za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu), začetek dela 8.11.1993
- učitelja matematike in fizike za nedoločen čas, začetek dela 1.9.1993.

Kandidati naj pošljejo prijave v 8 dneh po objavi razpisa na gornji naslov. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po roku za prijavo.

Podjetje

NOVOTEHNA, trgovina na debelo in drobno,
p.o., Novo mesto, Glavni trg 10

odda v najem poslovne prostore v Kostanjevici na Krki. Prostori so primerni za opravljanje trgovinske, storitvene ali proizvodne dejavnosti.

Merilo skupno okoli 1570 m², od tega je zaprtih in pokritih prostorov okoli 600 m². Opremljeni so z vso komunalno opremo.

Prostore oddamo v najem kot celoto ali po delih oziroma etažah.

Interesenti lahko dobijo dodatne informacije na telefonu (068) 321-280.

GARTNER, d. o. o.

Ljubljana

VELETRGOVCI, TRGOVCI!

RAZPRODAJA POLETNEGA PROGRAMA:

blazine, rokavčki, plavalni obroči in igrače za peskovnik.

UGODNE CENE!

Informacije na tel. (061) 121-271.

Kupci avtomobilov!

Najugodnejše cene vozil Alfa Romeo, Fiat, Lancia in Lada:

Cena do registracije

Alfa Romeo 33 1.7 ie, klima, centr. zaklepanje, elektr. pomik šip, kovinska barva, zadnji brisalec 22.700 DEM

Alfa Romeo 164 TS 2.0, kovinska barva, klima 37.400 DEM

Fiat Uno od 14.300 DEM naprej

Fiat Tempra 1.6 ie SX 22.600 DEM

Posebna ugodnost:

Lada Samara 1500 3 V 790.000,00 SIT

Lada Samara 1500 5 V 885.600,00 SIT

Možen kredit in leasing.

Vsa vozila prodajamo iz zaloge. Tel. (0608) 67-075.

tedenski koledar

Četrtek, 29. julija - **Marta**
 Petek, 30. julija - **Angelina**
 Sobota, 31. julija - **Ignac**
 Nedelja, 1. avgusta - **Vera**
 Ponedeljek, 2. avgusta - **Bojan**
 Torek, 3. avgusta - **Lidija**
 Sreda, 4. avgusta - **Dominik**

LUNINE MENE
 2. avgusta ob 14.10 - 8€

kino

BREŽICE: 29. in 30.7. (ob 20.30) ameriška ljubezenska drama Oddaljena obzorja. 31.7. (ob 18.30 in 20.30) angleška komedija Izdajalski trenutek.

kmetijski stroji

NAKLADALKO za seno Glas, trosilec hlevskega gnoja Mengele in I ha smrekovega gozda prodam. ☎ (068)85-668. 2901
MLATILNICO na kolesih, opravlja vsa dela, poceni prodam. Darko Gotlib, Herinja vas, Otočec. 2908
SAMONAKLADALKO SIP 17, ohranjeno, prodam. ☎ 45-443. 2913
TRAKTOR ZETOR 5245, popolnoma nov, prodam. ☎ (0608)81-353. 2938
RABLJENE krožne brane ugodno prodam. ☎ 76-496. 2946

kupim

STAREJŠI rabljen traktor, od 15 do 50 KM, kupim. ☎ (061)738-619. 2921
STARE traktorske brane kupim. ☎ 50-047. 2939

motorna vozila

JUGO 45, letnik 1984, prodam po ugodni ceni. ☎ 57-646. 2954
JUGO 45, letnik 1986, prodam. Bevc, Šmarjeta 68. 2900
Z 101, starejši letnik, dobro ohranjeno, prodam. ☎ 42-094. 2902
850 AK, letnik 1986, prodam. ☎ 24-790. 2904
R 5 DIESEL, letnik 1991, prodam. ☎ 28-834. 2905
JUGO 45, 11/90, dobro ohranjen, prodam. ☎ 24-586, po 18. uri. 2912
JUGO 45, letnik 1990, prevoženih 7.500 km, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)76-125. 2918
SKODO FAVORIT 135 L, letnik 2/93, ugodno prodam. ☎ 23-343. 2925
ETZ 250, prirejen izgled kot HONDA, ugodno prodam. ☎ 65-036. 2927
Z 101 GTL 55, letnik 1986, prodam. ☎ (0608)62-628. 2931
Z 126 PGL, letnik 1987, prodam. ☎ 25-321, vsak dan od 15. ure dalje. 2933
CLIO 1.2, petero vrat, katalizator, letnik 9/91, 20.000 km, zelo dobro ohranjen, kot nov, prodam. ☎ 57-258. 2934
JUGO 55, letnik 1984, registriran do 12/93, prodam. Boštjan Njegač, Dolžce 21, Kostonjeva. 2942
OPEL KORZA 1.2 limuzino, letnik 1990, registriran do 7/94, in jugo 45 korral, letnik 1989, prvi lastnik, prodam. Tatjana Cujnik, Groblje 53, Šentjernej. 2948
OPEL ASCONO 1.2, registrirano do konca novembra, prodam za 890 DEM. ☎ (068)27-728. 2949
LADO SAMARO, letnik 1987, ohranjeno, prodam. ☎ 27-841. 2950
MOTORNA KOLESA ATX, letnik 1988, in tomos avtomatik, malo voženj, prodam. Cena za vsakega je 600 DEM. ☎ (0608)34-660. 2955
HIUNDAJ PONY 1.5 GLS, limuzina, letnik 12/90, prva registracija 3/91, prodam. ☎ (068)73-459. 2956
GOLF turbo diesel, letnik 1982, uvožen, prodam. ☎ (068)85-450. 2960
UNO 45 S, l. 87 prodam ali zamenjam za R 41. 89-90. ☎ 068/23-585.

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge) in Pavel Perc.
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 85 tolarjev; naročnina za 3. trimesečje 1.100 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 2.200 tolarjev; za tujino letno 40 USD ali 70 DEM oz. druga valuta te vrednosti.
OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase 1.550 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 3.100 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 1.750 tolarjev. Mali oglas do deset besed 950 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 95 tolarjev.
ZIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB - Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130.
Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068) 323-606, 324-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 323-610; mali oglasi in zahvale 324-006; telefaks 322-898.
 Nenaročnih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst.
 Računalniški časopisni stavek Dolenjski list Novo mesto, p.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ČRNOMELJ: 29.7. (ob 21. uri) ameriška znanstvenofantastična komedija Spomini nevidnega človeka. 30. in 31.7. (ob 21. uri) in 1.8. (ob 20. uri) ameriški akcijska kriminalka Vstop prepovedan.
KRŠKO: 30.7. (ob 20. uri) in 1.8. (ob 18. uri) ameriška ljubezenska drama Večno mlad.
METLIKA: 30.7. in 1.8. (ob 21. uri) ameriška znanstvenofantastična komedija Spomini nevidnega človeka.
NOVO MESTO: 29.7. (ob 10. uri) ameriška akcijska komedija Pregon moške barabe. 29.7. (ob 18.30 in 20.30) ter 30., 31.7. in 1.8. (ob 20.30) ameriška "odštekana" komedija Sramota. 3.8. (ob 10., 18.30 in 20.30) ameriška komedija Ostanite še naprej z nami. 4.8. (ob 18.30 in 20.30) ameriška komedija Driblerji pod košem.

HOČEVAR AGROIZBIRA, d.o.o. in mesarija, Dol. Težka Voda 7b, obveščajo cenjene stranke, da bo zaprto od 2.8. do 12.8.1993 zaradi letnega dopusta. 2928

Cenjene potrošnike obveščamo, da bo trgovina "URŠKA", Brezov log 64, Novo mesto, v času od 2. do 7. avgusta zaradi dopusta zaprta.

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen
 K Roku 77
 Novo mesto
 tel.: (068) 323-193
 mobilni: 0609-615-239

- delovni čas: non-stop
- prevozi pokojnikov - tudi iz tujine
  - prodaja pogrebne materiala
  - ureditev pokojnikov - tudi na domu
  - urejanje dokumentov v zvezi s pokojniki
  - kompletne storitve pri pogrebih
  - storitve v zvezi z upepelitvijo
  - posredovanje vences in cvetja
  - posojanje mrtvaškega odra, če kupite tudi material
  - izredno konkurenčne cene
  - brezplačen prevoz do 20 km
  - 10-odst. popust ob takojšnjem plačilu
  - možnost plačila na 3 čke ali 3 obroke

ENODNEVNO KOPANJE V PORTOROŽU

Informacije:
MLADINSKA TURISTIČNA POSLOVALNICA, tel. 22-5551

PIENIR AVTOHIŠA

Servisno prodajni center
 Ločna 48,
 68000 Novo mesto

RENAULT

- prodaja celotnega programa vozil RENAULT
- ugodni kreditni pogoji, leasing
- R5, dobava takoj
- odkup in prodaja rabljenih vozil

NOVO NOVO NOVO

— krediti za nakup vozil na 4 leta
 Tel. (068) 324-533

AKCIJSKA PRODAJA

vrtnih kosilnic, škroplilnic in motornih žag znamke **STIHL** in **ALPINA**. Možnost nakupa na 4 obroke brez obresti.
AGRO, d.o.o. prodajalna SEJALEC
 Cesta kom. Staneta 3
 Novo mesto
 tel.: (068) 24-132

FRIZERSKI SALON IVICA iz Straže obveščajo cenjene stranke, da bo v mesecu avgustu salon odprt od 13. do 20. ure, ob sobotah pa od 7. do 13. ure. Se priporočamo! 2940

ELEKTRONIK TRGOVINA IN SERVIS

Kettejev drevored 5, pri športni dvorani, Novo mesto tel. (068) 22-409 od 9. do 18. ure

- Vam nudi vso belo tehniko in akustiko Gorenje in Quelle na 25 obrokov.
- pralni stroj že za 33 DEM na mesec
  - hladilniki in zamrzovalniki že za 24 DEM
  - štedilniki že za 29 DEM
  - glasbeni stolpi že za 27 DEM
  - mikrovalovna pečica 25 DEM

— Obroke se plačujejo v SIT po srednjem tečaju banke Slovenije na dan plačila.
 — Šivalni stroji SINGER in ELNA Z nakupom v ELEKTRONIKU se vključujete v nagradno igro. **NAGRADE:**
 1. BARVNI TV
 2. VIDEOREKORDER
 3. 10 nagrad: MALI GOSPODINJSKI APARATI

EMINENT **HYUNDAI**

Vabimo vas, da nas obiščete v novem prodajnem salonu Hyundai na Partizanski 21 v Novem mestu

v petek, 30. julija 1993.

Na predstavitvi so vsa vozila Hyundai: PONY, LANTRA, SCOUPE, SONATA. Prvi kupec vozila Hyundai prejme nagrado.

Vabljeni!

Tel. (068) 28-950, fax: (068) 23-902

M & A GARANT

- prodaja plinov
- servis plinskih in električnih trošil
- plinske peči in pretočni plinski boilerji iz programa **BERETTA** že od 139.000,00 SIT dalje
- pooblaščen servis, garancija rezervnih delov

• izvajanje plinskih hišnih instalacij

Se priporočamo!

Rumanja vas
 tel. (068) 85-459
 del. čas: od 8. do 18. ure, sobota od 8. do 13. ure

Trgovina AGROSERVIS

obveščajo, da je bila v akciji Presenečenje meseca julija nakup nad 3.000 SIT izžrebana srečka št. 59907. Srečnemu dobitniku iskreno čestitamo!

preklci

JOŽE TISOVEC, Vavta vas 22, prepovedujem hojo, vožnjo in odlaganje lesa na parcelah št. 560, 561, 562, 563/3 v Dolenjskih Toplicah. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. 2889

JOŽE GORIŠEK, Gor. Vrhpolje 80, prepovedujem Klubu za prosto letenje Novo mesto uporabo parcele št. 3553/3 za vse njegove dejavnosti in dostopno pot ter ga opozarjam, naj vrne smrekov nasad v prvotno stanje. Če se ta preklci ne bo upošteval, bom začel sodni pregon. 2892

posest

9 AROV vinograda prodam. Marija Henigsman, Vavpca vas 52, Semič, ☎ 56-529. 2890

LERAN d.o.o.

Novo mesto, Lebanova 24

POSREDUJEMO NEPREMIČNINE

Posredujemo pri nakupu, prodaji, zamenjavi, ocenjujemo, svetujemo. Imamo v prodaji po ugodnih cenah stanovanja, poslovne prostore, vikende, parcele, kmetijska zemljišča in gozdove v Novem mestu in širši Dolenjski.

tel. (068) 22-282 (od 8. do 18. ure)

Pri vltomu v stanovanjsko hišo v Sevnici je izginilo več predmetov, med njimi tudi zunanja svetilka, ki jo vidite na sliki. Kdor bi jo videl, naj to sporoči na postajo milice. Nagrada 1.000 DEM.

ZYNO d.o.o.

trgovsko podjetje
 Gmajna 6, Raka

nudi ugodno: umetna gnojila, škropiva, semena, kmetijsko mehanizacijo, gradbeni material in ostalo.

POSEBNO UGODNO

cement M 450 488 SIT
 izkopalnik za krompir 48.000 SIT
 obračalnik RO 340 154.000 SIT

Odprto vsak dan od 8. do 17. ure, ob sobotah od 7. do 12. ure.
 Tel. (0608) 75-086

CENTER
 D.O.O. MARIBOR

PODJETJE ZA ORGANIZACIJO TRGOVINE IN PREDPITEV

Ponujamo sodelovanje osebam, večim ročnih del, bodisi šivanja, pletenja, vezenja ipd., za dodelavo kvalitetnih izdelkov na domu. Vaše ponudbe pričakujemo do 30.8.1993.

močnejši od zaupanja

62000 MARIBOR, ŽIDOVSKA 12
 TEL.: (062) 223-185, FAX: (062) 29-846

ZAHVALA

Delo, trud — tvoje je bilo življenje
 Pridne roke, ki so delale za nas.
 Hladen dom bo postal brez tebe,
 za otroke, ki odhajajo
 in se vračajo v tvojo vas.

V 58. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedi, brat in stric

LUDVIK RIFELJ
 Koti 2, Otočec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem, ki so pokojnega ata spremili na njegovi zadnji poti in mu darovali cvetje in svete maše. Hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred. Posebno se zahvaljujemo tozdu Šmarješke Toplice, Tiskarni Novo mesto za vsestransko pomoč, sestram in zdravnici Infekcijskega oddelka bolnišnice Novo mesto ter vojakom vojašnice Bršljin.

Žalujoči: vsi njegovi

RDEČE in belo vino prodam. ☎ (068)41-079. 2910
VINO CVIČEK ugodno prodam. ☎ 43-529. 2911
BELO KOZO, dobro mlekarico, ugodno prodam. ☎ (061)851-851.
NOVO SPALNICO Anja prodam. ☎ (0608)60-324. 2916
NOVE in rabljene visokovaljne čokoladne rjave salonitke ter otroški voziček Dino prodam. ☎ 43-544. 2917
EMO CENTRAL 24, peč za etažno ogrevanje, rabljeno dve zimi, ugodno prodam. ☎ 21-972. 2919
DVE MLADI KRAVI simentalki po izbiri prodam. ☎ 85-733. 2920
KOVAŠKO KLADIVO AJAX 1 ugodno prodam ali menjam za traktor. ☎ (061)738-619. 2922
KRAVO, brejo 5 mesecev, prodam. Brkopec, Koroška vas 8, Novo mesto. 2953

TELICO, brejo 7 mesecev, prodam. Zupančič, Uršna sela 35. 2936
PLEMENSKO TELICO in novejšo žetveno napravo za BCS prodam. ☎ 26-059. 2937
KUHINJO GORENJE, lepo ohranjeno, ugodno prodam. ☎ (068)23-180. 2941
ROVOKOPAČ MF 50 A, dobro ohranjen, prodam. Informacije na ☎ (0608)89-149, zvečer. 2944
BREJO KRAVO prodam. ☎ (068)76-528. 2947
VEČKOSOV kuhinjskega pohištva in pralni stroj ugodno prodam. ☎ (0608)32-137. 2952
PLETILNI STROJ Toyota, star 4 leta, ugodno prodam. Stroj je primeren za manjšo obrt. ☎ (0608)21-184 do 15. ure, v večernih urah na ☎ (0608)31-887. 2953

razno

ŽAGAM DRVA po mestu in v bližnji okolici. ☎ 25-214. 2695
VEČJI POSLOVNI PROSTOR ob glavni ulici v Trebnjem oddam v najem. Tomšič, ☎ 44-459. 2932
V NOVEM MESTU, na Vrhovčevi 7, v bližini sodišča oddam lokal 70 m², primeren za odvetnike, podjetnike, trgovce itd. Ogleđ je možen v soboto, 31.7., na kraju samem od 8. do 12. ure. ☎ 23-022. 2935
PISARNO v Novem mestu oddam. ☎ 21-990. 2945
HLODOVINO, žagan les, ter elemente bukve, smreke in ostalih vrst lesa odkupujemo. ☎ (064)622-481. 2957

ženitne ponudbe

SAMSKI FANT, star 45 let, s hišo in službo, želi spoznati žensko za skupno življenje. En otrok ni ovira. Šifra: »POLET-JE« 2951

stanovanja

GARSONJERO za dve študentki oddam za 200 DEM. ☎ (062)688-234, po 20. uri. 2896
DVOSOBNO STANOVANJE (kuhinja, kopalnica opremljena) v okolici Novega mesta oddam. ☎ (066)74-378, po 19. uri. 2909
DVOSOBNO stanovanje v Novem mestu prodam. ☎ 26-741. 2961

STANOVANJE v Novem mestu vzamem v najem ali zamenjam za stanovanje v Domžalah. ☎ (068)26-042.

službo dobi

PODJETJE CONDOR išče trgovskega potnika za območje Dolenjske. Informacije na ☎ (066)24-752. 2895
NAVODILA za različne vrste samostojnih del z naslovi za nabavo materiala in prodajo blaga. Kerec, poštno ležeče, 61261 Ljubljana - Dobrunje. 2897
SIMPATIČNO mlado dekle dobi delo v pizzeriji Capri. ☎ 26-042. 2930

PRIJETNO sposobno dekle brez obveznosti dobi delo za šankom. Ponudbe pošljite pod šifro: »TREBNJE- DOBER OD« 2924

• *Razkazovanje mišic v politiki mi je tuje. Zame so v politiki nasprotniki, ne pa sovražniki. (Kučan)*

• *Spoštovanje vseh pravic za vse ljudi je edina možnost za to, da bi se Evropa izognila povratku v barbarstvo. (Leuprecht)*

ZAHVALA

V 74. letu starosti se je od nas poslovil dragi oče, tast, dedek in pradedek

STANE ROZMAN

z Radovice pri Metliki

Zahvaljujemo se vsem, ki ste se od njega poslovili, darovali cvetje in sveče in ga pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala sosedom Liličevim, Frakljevim in Radoševim, osebju Zdravstvenega doma Metlika, kolektivu Komet, pevcem in govornikom.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, brat, tast in stric

JOŽE MOHORIČ

železničar v pokoju
Ljubljanska 17, Novo mesto

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje ter sveče. Še posebej se zahvaljujemo zdravnikom dr. Balaziču in dr. Kapšu, intenzivnemu oddelku interne bolnice, g. proštu Lapu za opravljen obred, pevcem z Ruperčvrha ter Sekciji za vleko.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama in prababica

ANGELA JANEŽIČ

iz Podhoste

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam stali ob strani, izrekli sožalje, pokojni darovali cvetje, sveče in sv. maše ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo g. župniku za lepo opravljen obred ter pevcem. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 85. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek in stric

JOŽE LUKŠIČ

iz Vavte vasi 21

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje in sveče ter pokojnega v velikem številu pospremili na zadnji poti. Zahvala gospodu župniku za lepo opravljen obred in cerkvenemu pevskemu zboru iz Vavte vasi, obema govornikom in pogrebnikom. Zahvala bolniškemu osebju interne in kirurškega oddelka bolnice Novo mesto, posebno pa dr. Janezu Kramarju za nesebično pomoč.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Življenje si celo garala, vse za hišo in družino dala, le sledi ostale so povsod od dela tvojih pridnih rok.

ALOJZIJA KUKMAN

Jablan 23 pri Mirni Peči

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno lepo cvetje, vence in sveče ter vsem, ki so pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala vaščanom za nesebično pomoč, Domu starejših občanov za nego, g. župniku za lepo opravljen obred in sodelavcem Revoza. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš oče, stari oče, brat in stric

MARTIN NEMANIČ

z Gor. Lokvice 36

Ob boleči izgubi našega očeta se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, pokojniku darovali cvetje in vence in ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni kirurškemu oddelku SB Novo mesto, ZD Metlika, govornikom za poslovilne besede, duhovniku za lepo opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke. Hvala tudi kolektivom Kolpa Metlika, KZ Metlika, TPV Suhor, ZB Lokvica in GD Lokvica. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ljubil si petje, ljubil si cvetje, bolezen bila je močnejša od življenja, veliko boleznih si preстал, sedaj boš v grobu mirno spal.

LUDVIK JAKOB

z Brezovice 34, Šmarješke Toplice

Zahvaljujemo se vsem sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, darovali cvetje in sveče in nam izrekli sožalje, osebju Doma starejših občanov, posebno negovalnemu oddelku, za vso nego in trud v času pokojnikovega bivanja v njem. Najlepša hvala dr. Kresetovi in patronažni sestri Majdi za obiske na domu ter g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Še enkrat vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je nenadoma zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in svak

ALOJZ ADAM

iz Nazorjeve 10, Črnomelj

Zahvaljujemo se družinam Petric in Agnič, sorodnikom, sosedom iz Nazorjeve, prijateljem in znancem ter DO Beti Črnomelj za pomoč v težkih trenutkih, izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče ter vsem, ki ste pokojnika pospremili na zadnji poti. Hvala g. Stajdoharju za poslovilne besede, g. dekanu za lepo opravljen obred, godbi na pihala ter pevcam za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Življenje celo si garal, vse za hišo in družino dal, le sledi ostale so povsod od dela tvojih pridnih rok.

SLAVKO SOTLAR

iz Mačkovca 4

Mnogo prežgodaj nas je v 66. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari ata, brat, stric in svak

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, sveče in sv. maše. Hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje in pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala vaščanom za pomoč, GD Velika Loka za lepo organizacijo pogreba in govorniku za poslovilni govor ob odprtem grobu. Še posebno smo hvaležni dr. Francu Žnidaršiču in dr. Pavlu Košorogu, ki sta pokojnemu vedno stala ob strani in mu lajšala bolečine. Zahvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Domovina je ena, nam vsem dodeljena, in eno življenje in ena smrt. Svoboda je vera.

JANKA MEHLETA

Vsem, prav vsem našim dragim in spoštovanim prijateljem, tovarišem, sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste tako številno pospremili in zasuli s cvetjem našega dragega

naša globoka in iskrena hvala, da ste postali ob njem z nami v trenutku njegove končane poti. Tovariška hvala vsem, ki ste izrekli besede časti in globokega spoštovanja njegovemu spominu. Srčna hvala naši Marjanci, Cvetu in dekletom iz Ravnac za pomoč!

Micka z otroci

Vižmarje, Babna Gorica, Ravnace, Trelew, Cordoba, 22.7.1993

ZAHVALA

Dotrpela je naša draga mama, babica in prababica

MAGDA KOČEVAR

iz Gor. Lokvice 1 pri Metliki

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ji v času boleznih kakorkoli pomagali, še posebej dr. Balaziču in osebju interne bolnišnice v Novem mestu. Hvala vsem, ki ste jo tako množično pospremili ob slovesu, ji podarili prekrasno cvetje, sveče in sočustvovali z nami, sodelavcem Gostinstva Novo mesto, Kolpe Metlika, sovaščanom, družinama Dragovan in Muc.sorodnikom in znancem, g. kaplanu za lepo opravljen obred, govornici za ganljive besede slovesa ter pevcam. Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala!

Žalujoci: sin in hčere z družinami

portret tega tedna

Jurij Zadnik

znan živetiti z ljudmi in z dogajanjimi okrog sebe. Še nedavno tega je prepeval v čateškem pevskem zboru in tudi v cerkvi, celo desetletje se je med počitnicami udeleževal duhovnih vaj za mlade v Stražišču. Ker je bil trdno odločen postati duhovnik, je v 6. letniku konec vsakega tedna po učni dolžnosti hodil pomagati v župnijo. Pravi, da je imel srečo, ker je že takrat spoznal Brezovico in njene farane. To mu bo zdaj, ko so mu dodelili ravno to faro, prišlo zelo prav. Nič ne bo pretresov, nelagodnosti in strahu ob odhodu na novo delovno mesto, saj faro, ljudi in župnika že kar dobro pozna. Tudi oni so ga že sprejeli za svojega, sicer ne bi v tako velikem številu prišli na njegovo novo mašo.

"Brezovica je razgibana župnija, zato sem vesel, da grem tja. Pomembno je predvsem, da imajo ljudi rad, če pa tega nimajo čisto v sebi, se moraš potruditi. Treba je vedno iskati zdravo razmerje med dvema skrajnostima. Duhovnik mora med ljudi, se jim približati in biti spremljevalec njihovega življenja, a vendar jih tudi voditi in jim pomagati, če zabredejo v težave. Župnik lahko veliko prispeva k razgibanemu življenju v nekem kraju, vendar mora pokazati, da dela v imenu Jezusa Kristusa in ne le za svoje dobro ime. Če dela tako, potem se aktivnosti v kraju poznajo, tudi ko župnik odide drugam," razmišlja o duhovnikovi vpletenosti v družbeno življenje Jurij. Čateški novomašnik pravi, da je cerkev dolžna spominjati na moralna načela ter opozarjati na krivice in nepoštenost. "Teško pa je postaviti mejo, do kod sega to njeno delo in kje se že začne politika. Vsekakor ni naloga duhovnika, da s prižnice usmerja politično življenje in strankarstvo, čeprav nekatere včasih tudi zanese," meni Jurij Zadnik. Mladega duhovnika s Čateža gotovo ne bo gojilo zanimiva igrice politikov. Čakajo ga brezoviški verniki pa skavti, pevске skupine, skupine mladih, skratka, dela za mladega in zagnanega kaplana čez glavo. B. DUŠIČ-GORNIK

Mnogo mladih odrasča v vernih družinah in s prijetnimi spomini na večerne molitve, veselje ob cerkvenih praznikih, na obiskovanje maš. Veliko se jih dobro razume z domačim župnikom in globoko spoštuje njegov poklic, pa vendar se večina od njih ne odloči za poklic duhovnika. Nekega dne, ne da bi se sam tega zavedal, je otroško veselje in občudovanje duhovništva v Juriju Zadniku s Čateža ob Savi preradlo v poklicanost. V začetku tega meseca se je zaradi njegove odločitve in vztrajanja pri študiju veselila množica ljudi. Jurij je bral v svoji domači cerkvi novo mašo, le nekaj dni predtem pa je bil posvečen v duhovnika. Čateška fara je tako po tridesetih letih spet dobila novomašnika, ki bo sredi avgusta nastopil službo na Brezovici pri Ljubljani. Jure je bil s cerkvijo tesno povezan že od mladih nog. Tako zelo je zaupal vanjo in v čateškega župnika, da mu ni bilo težko oporekati družbenomoralni vzgoji v osnovni šoli, ki je zasrmovala cerkev. Šele pozneje je spoznal, da je zaradi šolarске predrznosti ostal znanovan v udbovskih spisih. Končal je dva letnika v vipavskem semenišču in potem zaradi spora z vodstvom šole odšel domov ter predčasno na služenje vojaškega roka. Po vrnitvi domov je končal 3. letnik trgovske šole in še en letnik pripravljavnice na mariborski Teološki fakulteti. Šele potem so se mu odprla vrata ljubljanske teologije. V času šestletnega študija je

Henček ni zaspal

Prijubljeni ansambel izdal novo kaseto Ne hiti na Tahiti

NOVO MESTO - Ansambel Henček, ki letos začneja že 27. leto svojega obstoja, je prejšnji teden izdal svojo najnovejšo kaseto Ne hiti na Tahiti. To je njihov že 25 uresničen projekt, kar pomeni, da so v povprečju skoraj vsako leto izdali ali ploščo ali kaseto, s katero so razveselili številne ljubitelje njihove glasbe doma in po svetu. Ansambel namreč poznajo in radi poslušajo tako v domovini kot slovenski izseljenci v Kanadi, ZDA, Avstraliji in po evropskih državah, kjer je Henček s svojim ansamblom stalen gost. Najboljši dokaz njegove priljubljenosti je milijon prodanih plošč in kaset.

"Skoraj dve leti nismo izdali nobene nove kasete ali plošče," pravi vodja in srce ansambla Henček Burkat, "vendar to ne pomeni, da smo zaspali. V tem času je nastalo več novih skladb, med katerimi je nekaj takih, ki gredo rade v ušesa. Zdjaj so skladbe na kaseti, za katero upam, da bo naletela na tako dober sprejem pri poslušalcih, kot so jih dosedanje. Čez kakih štirinajst dni pa bodo skladbe izšle tudi na kompaktni plošči."

Na kaseti Ne hiti na Tahiti je 12 skladb. Avtorja glasbe sta Henček Burkat in Beti Rodošek, z eno skladbo pa se predstavlja tudi Henčkov sin Tomaž. Besedila so napisali Bertl in Tatjana Rodošek, Ivan Sivec ter Toni Gašperič. Posebnost Henčkove glasbe je v zasedbi ansambla: pevec Metko Kastrevc in Tomaž Zorka spremljata poleg obvezne frajtonarice in uveljavljenih spremljevalnih instrumentov še saksofon in bendžo, kar daje ansamblu svojski zven in ga loči od množice ostalih narodnozabavnih ansamblov. MIM

Henček Burkat

KOOL AND THE GANG V SLOVENIJI

SEŽANA - Danes ob 21. uri bo v tujakšnjem Kulturnem domu nastopila znamenita skupina Kool and the Gang, legenda plesnega soula, ki jo tudi naši ljubitelji tovrstne glasbe poznajo po hitih Celebration, Get Down On It, Joanna itd.

Srebro mladega kemika

Velik uspeh Tomaža Urbiča na olimpiadi mladih kemikov v Italiji

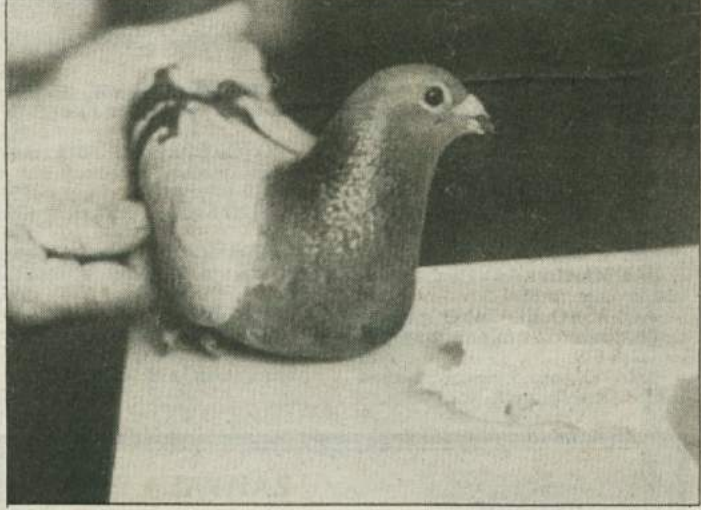
NOVO MESTO - Trebanjec Tomaž Urbič, dijak 4. letnika novomeške gimnazije, je na mladinski kemijski olimpiadi v Perugia v Italiji osvojil srebrno kolajno, kar je največji uspeh mladih kemikov na tem tekmovanju do sedaj. Na tekmovanju so nastopili mladi kemiki iz 38 držav sveta.

Tomaž Urbič je na olimpiadi mladih kemikov nastopil že lani, ko je v Združenih državah Amerike osvojil bron. Tekmovanje je razdeljeno na dva dela. V eksperimentalnem delu so mladi znanstveniki opravili kemijsko sintezo in potem določili sestavo spojine. Tu je Tomaž dosegel nekoliko slabši rezultat, saj se novomeška gimnazija po opremljenosti kemijskega laboratorija ne more primerjati s šolami v razvitejših državah. Precej boljši je bil v teoretičnem delu, ki mu je tudi prinesel srebrno medaljo.

● USPEH TUDI NA FIZIKALNI OLIMPIADI V WILLIAMSBURGU - V juliju je v kraju Williamsburg v ameriški zvezni državi Virginia potekala 24. mednarodna fizikalna olimpiada. Udeležilo se je 196 srednješolcev iz 41 držav, ki so morali rešiti tri teoretične naloge in opraviti dva eksperimenta. Dijak novomeške Gimnazije Bojan Gornik je na olimpiadi osvojil bronasto medaljo. Zelo uspešni pa so bili tudi drugi slovenski tekmovalci, saj so osvojili še eno bronasto medaljo in eno pohvalo.

Za uspeh Tomaža Urbiča so poleg profesorice kemije zaslužni tudi gimnazijski učitelji matematike, fizike in jezikov ter profesorji Fakultete za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani, kjer se je pripravljaj za pomembno tekmovanje. Priprave in nastop na olimpiadi mladih kemikov so mu omogočili pokrovitelji, med katerimi velja omeniti novomeško in trebanjsko občino ter podjetje Akropol iz Trebnjega.

Tomaž je letos uspešno končal šolanje na novomeški gimnaziji in bo študij nadaljeval na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo na oddelku za fiziko, ker ga zanima predvsem področje molekularne kemije. I. V.

GOLOB IZ BOSNE - "Testina žarnica iz noči naredi dan. Nerazumna politika iz dneva naredi noč, iz sreče, ljubezni in napredka naredi nesrečo in bedo. ... žarnica in Testina dela svetijo pot sreče, miru in razuma". To je vsebina pisma, ki ga je v golobnjak poštnih golobov Jožeta Pečnika iz Novega mesta prinesel, potem ko se je, verjetno zaradi izmučenosti, pridružil jati njegovih golobov; poštni golob iz Bosne. Pismo je podpisal podpolkovnik Marinko Gajič. Kljub temu da je bilo že močno poškodovano, so v pisnu poleg vsebine vidne tudi Stampiljke, ki pa so nečitljive. Jože Pečnik pravi, da bo goloba, ko si bo opomogel, poslal v nebo s podobnim pismom. Golob si bo kot pravi poštni golob gotovo našel domači golobnjak. (Foto: Jerca Božič)

organizirali tudi pri centru za socialno delo v Trebnjem. Odslej bodo na vprašanje otrok in odraslih odgovarjali strokovnjaki vsak ponedeljek med 7. in 8. uro ter 15. in 17. uro. Številka telefona je 44-293.

KLIC V SILI

NOVO MESTO - Ta četrtek vas bo med 19. in 21. uro pri telefonu 23-304 čakala socilana delavka. TREBNJE - "Klic v stiski" so

Kaj je na sliki? 3.000 TOLARJEV ZA PRAVLJEN ODGOVOR - V prejšnji številki smo vas spraševali, na katerih vratih naj bi bil pribit levček. Pravilni odgovor, da so to vrata bivšega Sokolskega doma, kasneje doma JLA, v Sokolski ulici v Novem mestu, je zapisala tudi Stanka Kavšek z Broda 33, p. Novo mesto. Denarno nagrado bo prejela po pošti. Ugibajte, kaj smo slikali tokrat in nam odgovore pošljite do ponedeljka, 2. avgusta, na naslov: Dolenjski list, p.p. 130, Novo mesto.

Studio D Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

- Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado VIDU KREN iz NOVEGA mesta. Nagrajenki čestitam!
- Lestvica je ta teden takšna:
- 1 (3) Vse najboljše, draga mati - ANS. VESNA
  - 2 (1) Fantič mlad - ANS. VINKA CVARLETA
  - 3 (2) Brhko dekle - ANS. ROBERTA PRAPROTNIKA
  - 4 (4) Najlepša leta - JOŽE SKUBIC IN SLAPOVI
  - 5 (9) Sredi noči zvezda žari - ANS. BORISA RAZPOTNIKA
  - 6 (5) Naših 20 let - ANS. FRANCA MIHELICA
  - 7 (6) Avemarijo zvoni - ALPSKI KVINTET
  - 8 (-) Ne hiti na Tahiti - ANS. HENČEK
  - 9 (7) Nič ni lepšega - ANS. TONIJA VERDERBERJA
  - 10 (8) Cvetoče lipe - ANS. TONIJA ISKRE

Predlog za prihodnji teden: Dober dan - SALEŠKI FANTJE

KUPON ŠT. 30
Glasujem za: .....
Moj naslov: .....
Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

Halo, tukaj je bralec Dolenjskega!

Delovna praksa v Hotelu Sremič je lahko tudi pet mesecev trajajoča mora - Poštenost še ni čisto na psu - Po čem je sladoleđ v Dolenjskih Toplicah? - Kako trden je most?

Dežurnemu novinarju, ki ob četrtkih sprejema telefonske klice, ponavadi ni najbolj lahko. Tako ni bilo niti prejšnji četrtek, kajti kar dve bralki sta klicali, ne da bi si upali povedati svoje ime, čeprav sta bili njuni zgodbi vredni, da bi o njih povedali kaj več. Prvi klic je bil v zvezi s "Halajem" pred štirinajstimi dnevi, kjer je bralka iz Vrhopolja pohvalila šentjernejska zobozdravnika, bralka, ki je klicala zdaj, pa ima z njima bolj žalostne izkušnje. Drugi klic je bil iz Žužemberka v zvezi z razsodbo, ki smo jo objavili v prejšnji številki. Bralka je izrazila razočaranost nad sodbo v imenu ljudstva, ki je po njenem krivična za našega novinarja, in natresla še nekaj zanimivih podrobnosti. A dogovor je pač tak: nič imen, nič podrobnosti - anonimnih klicev ne objavljamo. Seveda pa jamčimo molčečnost klicatelju. Če ne bi bilo tako v imenu praktikantov v Krškem, gotovo ne bi klicala oseba, ki se je močno

zgražala nad tem, kar so le-ti doživeli v času svoje petmesečne učne prakse v Hotelu Sremič v Krškem. Po tem, kar je povedala, bi lahko imenovali prakso tam in Pri treh lučkah petmesečno brezplačno suženstvo. Opravila so imela zelo malo povezave z njihovim bodočim poklicem, robija mladoletnih oseb pa je občasno trajala nepretrgoma tudi do 17 ur dnevno, da ne omenjamo osebnih šikaniranja, izkoriščanja, nadlegovanja in gnusnih doživljanj, ki so zrela za inšpekcije in bi sodila bolj na kriminalno kot pa v to rubriko. Omenimo le, da je tem praktikantom, zlasti kar se slaščic tiče, po nekajdnevnih doživljanjih tek povsem pošel - kaj je temu vzrok, pa bodo morali verjetno raziskati še vodilni v podjetju. Ker je bil direktor na dopustu, smo poklicali šefinjo kuhinje Mileno Kerin, ki je povedala, da so praktikanti verjetno malo pretiravali, vsaj kar se hotela Sremič tiče, ne more pa govoriti za lokal Tri lučke. Naslednji klic je v razpoloženje vnesel nekaj več optimizma. Poštenje je še na tem svetu. To zatrjuje Irena iz Mirne Peči, ki se zahvaljuje Kocjančičevim iz Lobetove 26 v Novem mestu. Pred dnevi je na strehi avtomobila pozabila denarnico, ki je med vožnjo skozi Bršljin seveda odfrčala stran. Našli sta jo Kocjančičevi hčerki, zbrali raztreseno vsebino in s pravo detektivsko akcijo ugotovili, kje je lastnica denarnice. Vsa pohvala vrlima dekletoma!

A. S. iz Lokvice ima pripombo k temu, da se prapor ZB ne uporablja na vseh pogrebih pokojnih bivših partizanov. "Kaj se nismo vsi enako borili ali pa zdaj veljajo druga merila?" se sprašuje. Razlike motijo tudi bralko iz Dolenjskih Toplic. Njene nevolje je kriv sladoleđ v gostišču Rog: 45 tolarjev stane tam ena sama kepica, ki pa je precej manjša kot v drugih

lokalih, kjer je kepica 30 tolarjev. Prometni režim na lesešem mostu v vasi Potok moti Lojzeta iz Novega mesta. "Dovoljeno za avtobuse s prestopanjem" piše na znaku, Lojze pa trdi, da doslej še ni videl avtobusnega šoferja, ki bi se držal tega pravila. O, pač! Bilo je to v času "Srečanja v moji deželi". Takrat so avtobusi od drugod pridno ustavljali in naši zdomci so hodili čez most peš tako kot se spodobi. Pa še nekaj moti Lojzeta. Pravi, da zna Dolenjski list kar pridno pometati pred tujimi pragji, pa bi bilo dobro, če bi se kdaj lotil tudi svojega. "Če vam manjka dobre snažilke, vam jo bom priskrbel jaz," pravi. Moti ga stanje na stopnišču naše hiše, s katerim se sreča vsakokrat, ko pride plačat Dolenjski list. Tako slabe oskrbe prej, ko je imela stavbo še v lasti Zavarovalnica, ni bilo. Torej, počistimo pred lastnim pragom! Upajmo samo, da bosta tudi preostala dva najemnika, Grafika in Vaš kanal, za to. T. J.

CLUB LUKNA
V PETEK 30.7.

INTERNATIONAL MISS TOPLESS SHOW
PRVIČ V KLABU LUKNA
OTROŠKA DISCO MATINEJA
Z ROMANO KRANJCAN
V NEDELJO, 1. 8. OB 16. URI

HALO - ALO PIZZA!
(068) 24-415
ZARADI VAS

"IZSELELIL" KRAPA - 79 centimetrov dolg in 9,20 kilogramov težak krap luskinar, je do devetega julija bival v zbiralniku v Hrastu pri Vinici. Jože Šimec iz Podloga pri Dragatušu in mladi Janez Ivanič sta potrebovala skoraj pol ure, da sta ga "izselila".

VELIKA SKRB ZA OGRŖŽENE

Repiška oblast je zelo skrbela za svoje državljane. - Slehernik v naši državi mora imeti dobre "pogoje za življenje", je govoril gospod predsednik. Vsa repiška področja pa niso bila enako razvita. Iz manj razvitih krajev, kjer ni bilo ne vodovoda ne elektrike, še manj telefonskih povezav, so se ljudje izseljevali. Vasi so bile iz dneva v dan bolj prazne, zemlja neobdelana. - To so demografsko ogrožena območja, ki jim je treba izdatno pomagati, se je posvetilo gospodu predsedniku. Repičani, dovzetni za zamisli svojih velikih mož, so ustanovili sklad za pomoč demografsko ogroženim območjem. - Z nepovratnimi sredstvi bomo

v pasivnih krajih podpirali razvoj obrti, ki bi zaposlila nezaposlene. V izpraznjene kraje se bodo pričeli vračati mladi in skorajda izumrli svet bo ponovno zaživel, je razlagal prek televizijskih zaslonov gospod predsednik. Ljudje so pričeli upati. Prepričani so bili, da bo postalo življenje znosnejše in da bo revščino pregnala bogostvo. Podjetnejši so pripravili programe. Nekaj jih je bilo, ki so se bili pripravljene ukvarjati z gostinstvom, nekaj, ki so prisegali na turizem, nemalo je bilo takšnih, ki so videli svoj jutrišnji dan v kmetijstvu. Izdelane študije so romale v Belo mesto, v prestolnico Repičevine. Od tam naj bi prišel denar. Toda iz Belega mesta pa je prišel hladen tuž. Ljudje bi rekli: "Tres-

la se je gora, rodila se je miš." Repiški državni vladarji so namenili Repičevi dragi 40.000 mark. - To je kvečjemu za dober traktor, je modroval gospod župan. - Ali pa za enoosni tovornjak, je izračunal gospod izvršnik. - Priznati moramo, da so v Belem mestu sila pozorni do nas, je poskušal zagovarjati državno oblast gospod občinski sekretar. - Pozorni? Nesramni, se mu je zoperstavil gospod župan. - Premislite, pa boste mojega prepričanja. Kar popislite, kaj bi bilo, če bi dobili sredstva za troosni kamion! Z njim bi do konca uničili še ta makadam, ki ga imamo v Repičevi Dragi.

TONI GAŠPERIČ